

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ**

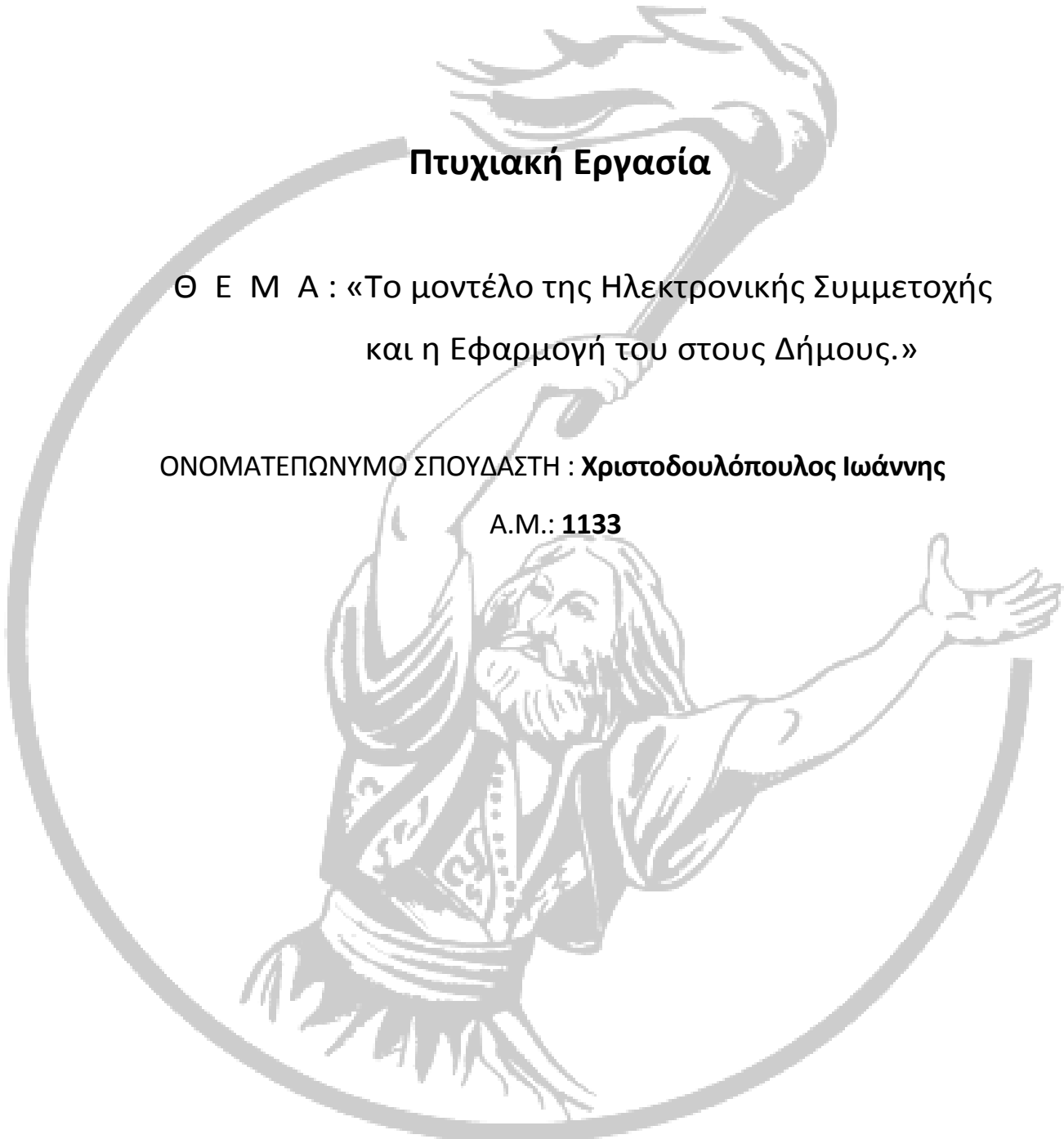
**ΤΜΗΜΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ &
ΔΙΚΤΥΩΝ**

Πτυχιακή Εργασία

**Θ Ε Μ Α : «Το μοντέλο της Ηλεκτρονικής Συμμετοχής
και η Εφαρμογή του στους Δήμους.»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ : Χριστοδουλόπουλος Ιωάννης

A.M.: 1133

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ 2013

Περιεχόμενα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	9
Τι είναι η δημόσια διαβούλευση;	9
Είδη διαβούλευσης	9
Μέθοδοι Διαβούλευσης.....	11
Καθορίζοντας το πρόβλημα	12
Προσδιορίζοντας τα ζητήματα, Συλλογή ιστοριών	12
Τι είναι η Ηλεκτρονική διαβούλευση;.....	13
Γιατί Ηλεκτρονική διαβούλευση;	13
Οφέλη από τη διαβούλευση και τη συμμετοχή στη δημόσια λήψη αποφάσεων	14
Για τους Consultees	14
Για τους Consulters.....	15
Για τους δημόσιους φορείς με την απαίτηση να διαβουλεύονται.....	15
Βασικές αρχές για την επιτυχή διαβούλευση	15
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ / ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ αρχές για την μοντελοποίηση των ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	15
ΣΕΝΑΡΙΟ.....	16
Δημοσιότητα και κανόνες συμμετοχής	17
Επίπεδα Διαβούλευσης.....	18
Ένα καινοτόμο εργαλείο για την μοντελοποίηση αυξάνοντας συνεργατική πολιτική	18
Ποιοι είναι οι προβληματισμοί;	20
Είδη Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης	21
Ιστορικά Που και Πως Χρησιμοποιήθηκε	23
ΚΑΝΑΔΑΣ-CANADA	23
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ-FINLAND	24
ΓΑΛΛΙΑ-FRANCE	24
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-THE NETHERLANDS	25

Περιεχόμενα

NORBHΓIA-NORWAY.....	25
ΣΟΥΗΔΙΑ-SWEDEN.....	26
Το ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ- UNITED KINGDOM.....	26
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	27
Νομικό Πλαίσιο Στην Ελλάδα.....	29
Η Ηλεκτρονική Διαβούλευση μέσα από το Opengon.gr	31
Διαδικασία Οργάνωσης Διαβουλεύσεων μέσα από το Opengon.gr	31
Μέθοδος λειτουργίας του opengon.....	33
Καλές πρακτικές στο opengon.....	33
Παραδείγματα.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	40
Μοντέλο Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης.....	40
Ανάλυση του Μοντέλου και των επιμέρους συστατικών του	40
Ηλεκτρονική Δημοσκόπηση	41
Ηλεκτρονικό Συλλογικό Αίτημα.....	42
Ηλεκτρονική Διαβούλευση - Οι 5 Πυλώνες	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	50
Τεχνική Ανάλυση	50
Λειτουργικός Σχεδιασμός Πλατφόρμας.....	50
Λειτουργική Αρχιτεκτονική	50
Περιγραφή συστήματος.....	51
Διαφορά με πλατφόρμα e-dialogos	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	59
Μοντελοποίηση της διαδικασίας με χρήση UML μοντέλου.....	59
Διάγραμμα Κλάσης.....	59
Διαγράμματα περιπτώσεων χρήσης.....	60
Διαδικασία.....	60
Εγγραφή Συμμετεχόντων	60

Περιεχόμενα

Βασική Ροή	61
Εναλλακτική Ροή 1	61
Προσθήκη Θέματος Διαβούλευσης	61
Βασική Ροή	61
Εναλλακτική Ροή 1	61
Εναλλακτική Ροή 2	62
Αποδοχή Θέματος Διαβούλευσης.....	62
Βασική Ροή	62
Εναλλακτική Ροή 1	62
Εναλλακτική Ροή 2	62
Προτάσεις προς Έγκριση	63
Βασική Ροή	63
Εναλλακτική Ροή 1	63
Κατάθεση Προτάσεων.....	64
Βασική Ροή	64
Εναλλακτική Ροή 1	64
Εναλλακτική Ροή 2	64
Σχόλια - Τεκμηριωτικό Υλικό	65
Βασική Ροή	65
Εναλλακτική Ροή 1	65
Εναλλακτική Ροή 2	65
Συζήτηση – Υποστήριξη Προτάσεων.....	66
Βασική Ροή	66
Εναλλακτική Ροή 1	66
Εναλλακτική Ροή 2	66
Ανακοίνωση.....	67
Βασική Ροή	67
Εναλλακτική Ροή 1	67

Εναλλακτική Ροή 2	67
Σύνθεση	68
Βασική Ροή	68
Εναλλακτική Ροή 1	68
Εναλλακτική Ροή 2	68
Author Merging	69
Βασική Ροή	69
Εναλλακτική Ροή 1	69
Εναλλακτική Ροή 2	69
Συμπεράσματα	70
Βασική Ροή	70
Εναλλακτική Ροή 1	70
Εναλλακτική Ροή 2	70
Απορριφθέντα Θέματα	71
Βασική Ροή	71
Εναλλακτική Ροή 1	71
Διάγραμμα Ακολουθίας	72
ΑΝΑΦΟΡΕΣ	73

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Waterways Ireland	35
Εικόνα 2: The Wheel.....	35
Εικόνα 3: Youth Forum	36
Εικόνα 4: Ask Bristol	36
Εικόνα 5: Bristol.....	37
Εικόνα 6: ΥΠΕΚΑ	37
Εικόνα 7: Πρυτανικό Συμβούλιο_Διαβούλευση	38

Εικόνα 8: e-dialogos	38
Εικόνα 9: Δήμος Κιλκίς	39
Εικόνα 10: Orpengon	39
Εικόνα 11: DVG_Welcome	51
Εικόνα 12: Δημιουργία θέματος	52
Εικόνα 13: Αποδοχή θέματος διαβούλευσης	52
Εικόνα 14: Προς Έγκριση	53
Εικόνα 15: Κατάθεση προτάσεων	53
Εικόνα 16: Λεπτομέριες πρότασης.....	54
Εικόνα 17: Συζήτηση - Υποστήριξη Προτάσεων.....	54
Εικόνα 18: Ανακοίνωση αποτελεσμάτων.....	55
Εικόνα 19: Σύνθεση θεμάτων.....	55
Εικόνα 20: Προτάσεις για Merge	56
Εικόνα 21: Προτάσεις για Merge 2	56
Εικόνα 22: Τελική αξιολόγηση προτάσεων.....	57
Εικόνα 23: Συμπεράσματα	58
Εικόνα 24: Class_Diagramm_Διαβούλευση	59
Εικόνα 25: Use_Case_Διαδικασία	60
Εικόνα 26: Use_Case_Εγγραφή_Συμμετεχόντων.....	60
Εικόνα 27: Use_Case_Προσθήκη_Θέματος_Διαβούλευσης.....	61
Εικόνα 28: Use_Case_Αποδοχή_Θέματος_Διαβούλευσης.....	62
Εικόνα 29: Use_Case_Έγκριση	63
Εικόνα 30: Use_Case_Κατάθεση_Προτάσεων	64
Εικόνα 31: Use_Case_Σχόλια_Τεκμηριωτικό_Υλικό	65
Εικόνα 32: Use_Case_Υποστήριξη_Προτάσεων.....	66
Εικόνα 33: Use_Case_Ανακοίνωση	67
Εικόνα 34: Use_Case_Σύνθεση	68
Εικόνα 35: Use_Case_Author_Merging.....	69

Περιεχόμενα – Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 36: Use_Case_Συμπεράσματα	70
Εικόνα 37: Use_Case_Απορριφθέντα_θέματα	71
Εικόνα 38: Sequence_Diagram_DVG	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Τι είναι η δημόσια διαβούλευση;

Η Δημόσια διαβούλευση μπορεί να ορίζεται ως εξής:

... Η δυναμική της διαδικασίας του διαλόγου μεταξύ ατόμων ή ομάδων, που βασίζεται σε μια πραγματική ανταλλαγή απόψεων και έχει ως στόχο να επηρεάσει τις πολιτικές αποφάσεις ή τα προγράμματα δράσης. (Institute, 2004)

... Αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της εταιρείας και του κοινού πριν ληφθούν οι αποφάσεις. Πρόκειται, για μια ανοιχτή και υπεύθυνη διαδικασία που επιτρέπει σε άτομα και ομάδες να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Επιχείρησης. (Toronto, 1998)

... Μια τοπική προσπάθεια να συγκεντρώσει τις απόψεις μιας ευρείας εκλογικής περιφέρειας των ατόμων. Η Συμμετοχή των χρηστών είναι μια τοπική προσπάθεια να συμπεριληφθούν οργανωμένες ομάδες χρηστών των υπηρεσιών στο σχεδιασμό, και περιστασιακά στη διαχείριση των υπηρεσιών αυτών. (Harrison, 1998)

Οι παραπάνω ορισμοί προσφέρουν μια γενική εικόνα ως προς το τι είναι η δημόσια διαβούλευση. Στην πράξη όμως, οι μορφές της δημόσιας διαβούλευσης, ποικίλουν ευρέως. Κατά κάποιον τρόπο οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται είναι παρόμοιες με αυτές των παραδοσιακών ερευνητικών μεθόδων, όπως είναι οι έρευνες με σκοπό να εξαγάγουν τις στάσεις, την συμπεριφορά και τις δημογραφικές πληροφορίες.

Ολοένα και περισσότερο, οι διαδικασίες της δημόσιας διαβούλευσης αφορούν πιο ανοικτές μορφές διαλόγου, όπως είναι οι ομάδες πολιτών και οι κριτικές επιτροπές πολιτών.

Σκεφτείτε για αυτές τις τεχνικές διαβούλευσης ... όλα απαιτούν κάποια διαδικασία συλλογής πληροφοριών και επικοινωνίας και σε αυτό συμβάλλουν ιδιαίτερα οι ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών) που έχουν έρθει μέσα στην διαδικασία Δημόσιας Διαβούλευσης. Η έννοια ότι οι ΤΠΕ θα μπορούσαν, αν και δεν το κάνουν ακόμη, να παρέχουν εργαλεία και πλαίσια για την αύξηση της πρόσβασης και για τη βελτίωση της ποιότητας της πρόσβασης που είναι αποδεκτή στις Διαδικασίες Δημόσιας Διαβούλευσης. Οι ΤΠΕ θα μπορούσαν επίσης, να παρέχουν εργαλεία που ενσωματώνουν καλύτερα τον πολίτη στα δίκτυα που διέπουν την παροχή βοήθειας μέσω της βελτίωσης της διαβούλευσης και της συμμετοχής των πολιτών στην κυβέρνηση.

Είδη διαβούλευσης

Λαμβάνοντας υπόψη βασικά μοντέλα ανάλυσης δημόσιας πολιτικής, μπορούμε να διαχωρίσουμε τρία βασικά είδη διαβούλευσης ως προς το χρόνο που η διαβούλευση ενεργοποιείται στον κύκλο ζωής μιας δημόσιας πολιτικής, αλλά και ως προς τα αποτελέσματα που επιδιώκουμε να έχουμε κάθε φορά από τη διαβούλευση. (Δρ.Φανή Κομσέλη, 2011)

α) Διαβούλευση για τον ορισμό του προβλήματος (agenda setting):

Το πρώτο είδος διαβούλευσης αφορά περιπτώσεις που το πολιτικό σύστημα λαμβάνει από την κοινωνία απόψεις σχετικά με τα θέματα που θα πρέπει να αποτελέσουν πεδίο δράσης του κράτους, δηλαδή άσκηση δημόσιας πολιτικής. Οι πολίτες σε αυτού του είδους διαβούλευσης μπορούν να αξιολογούν, ή να ιεραρχούν τη σπουδαιότητα των θεμάτων που στη συνέχεια θα εγγραφούν (ή όχι) στην πολιτική ατζέντα δράσης. Η διαβούλευση επικεντρώνεται στο πεδίο του προβλήματος (problem space) και οι πολίτες συνεισφέρουν στο να δομηθεί και να διατυπωθεί με σαφήνεια το πρόβλημα που θα πρέπει να κινητοποιήσει μια δημόσια πολιτική. Είναι σαφές ότι σε αυτές τις περιπτώσεις δεν υπάρχουν συζητήσεις επί σχεδίου νόμου, αλλά κυρίως ερωτήσεις οι οποίες δημιουργούν πληθώρα απόψεων και αποτύπωση στάσεων. Τα «γενεσιουργά ερωτήματα» (triggering questions), ήτοι τα ερωτήματα εκείνα οι απαντήσεις επί των οποίων θα οριοθετήσουν το πεδίο του προβλήματος ή της ευκαιρίας, είναι εκείνα που θα προσδιορίσουν τα πιθανά διακυβεύματα, τις επιδιώξεις των μετόχων (stakeholders), τους τρόπους αντιμετώπισης, τους αναγκαίους πόρους κλπ. Μέσω αυτής λοιπόν της διαβούλευσης ορίζεται στην πραγματικότητα το πρόβλημα, το οποίο θα απασχολήσει στη συνέχεια μια νομοθετική διαδικασία ή μια πολιτική διαδικασία.

Κρίσιμα ζητήματα για το είδος αυτό της διαβούλευσης είναι θέματα όπως:

- Το ποιος θα εκκινήσει αυτή τη διαδικασία και θα έχει την οργανωτική ευθύνη
- Πώς θα διεξαχθεί η διαβούλευση, ποια διαδικασία θα ακολουθήσει (πχ ψηφοφορία επί λίστας πιθανών θεμάτων ή με ανοιχτές προτάσεις)
- Με τι μέσα θα υλοποιηθεί (πχ ηλεκτρονικά, συναντήσεις, κ.α)
- Είδος των ερωτήσεων ανοιχτές, κλειστές
- Ποιος θα συμμετέχει (πχ κοινό, εμπειρογνώμονες, σύστημα που συνδυάζει και τους δύο).

β) Δεύτερο είδος είναι η διαβούλευση επί της λύσης του προβλήματος:

Σε αυτή την περίπτωση το πολιτικό σύστημα λαμβάνει από την κοινωνία απόψεις για το **πώς** θα λυθεί ένα συγκεκριμένο πρόβλημα που είναι ήδη εγγεγραμμένο στην ατζέντα. Το πιο συνηθισμένο είδος εδώ είναι η προ-νομοθετική διαβούλευση. Είναι η πλειοψηφία των διαβουλεύσεων που έλαβαν χώρα στο openngon και αφορά το **design** της λύσης, όταν πλέον συζητούνται συγκεκριμένες προτάσεις για τη λύση του προβλήματος. **Χαρακτηριστικά** της προ-νομοθετικής διαβούλευσης είναι τα παρακάτω:

1. Υπάρχει ήδη επεξεργασμένο κείμενο περιγραφής της λύσης με νομική (σχέδιο νόμου) και πολιτική (αιτιολογική έκθεση) έννοια.
2. Απαιτείται ένα ελάχιστο επίπεδο εξοικείωσης του κοινού με τη νομική γλώσσα. Αυτό πολλές φορές μπορεί να αποκλείει σημαντικές ομάδες πληθυσμού.
3. Το brainstorming και η αναμενόμενη συνεισφορά των συμμετεχόντων στη διαβούλευση είναι πολύ πιο εστιασμένη, γιατί το κείμενο κατευθύνει το κοινό να σκεφτεί με ένα συγκεκριμένο τρόπο, που είναι προκαθορισμένος, ενώ μπορεί να του ζητηθεί αν συμφωνεί, αν διαφωνεί, να διατυπώσει επιχειρήματα, αντεπιχειρήματα, κλπ.

γ) Το τρίτο είδος διαβούλευσης αφορά τις εκτιμήσεις της κοινωνίας για το πώς οι λύσεις που έχουν υιοθετηθεί στην προηγούμενη φάση εφαρμόζονται στην πράξη.

Καθώς στην περίπτωση αυτή πρόκειται για αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών, συχνά αυτή η διαβούλευση (αμφίδρομη επικοινωνία πολιτικού συστήματος – κοινωνίας) δεν εκλαμβάνεται ως τέτοια, αλλά ως ανάδραση της επικοινωνίας για παρεχόμενες υπηρεσίες, πολιτικές, κλπ. Η φάση της πολιτικής διαδικασίας κατά την οποία θέλουμε να εφαρμοστεί η διαβούλευση καθορίζει και τις επί μέρους παραμέτρους εκτέλεσής της (πχ ποιοι θα είναι εμπλεκόμενοι, με ποιο τρόπο θα εμπλακούν).

- Διαβούλευση για τον ορισμό του προβλήματος (agenda setting) -> Συνεισφορά των πολιτών στον ορισμό του προβλήματος
- Διαβούλευση επί της λύσης του προβλήματος -> Συνεισφορά των πολιτών στον ορισμό της λύσης
- Διαβούλευση που αφορά τις εκτιμήσεις της κοινωνίας για το πώς οι λύσεις που έχουν υιοθετηθεί στην προηγούμενη φάση εφαρμόζονται στην πράξη-> Συνεισφορά των πολιτών στην αξιολόγηση των εκτελούμενων πολιτικών (αποφασισμένων) λύσεων.

Μέθοδοι Διαβούλευσης

- **Παραδοσιακές ή Διαδραστικές Μέθοδοι Διαβούλευσης:** Ερωτηματολόγιο, Τοπικές Συναντήσεις, Focus Groups/Εργαστήρια, Συμβουλευτικές Επιτροπές που απαρτίζονται από τοπικούς παράγοντες και πολίτες, Εκθέσεις στο πλαίσιο μιας κοινότητας ή ενός δήμου, Τοπικοί Ηγέτες.
- **Καινοτόμες Μέθοδοι Διαβούλευσης:** Πάνελ Κοινότητας (**Community Panels**), Πάνελ μεταξύ πολιτών της κοινότητας (**Citizens Panels**) Ηλεκτρονική Διαβούλευση (**E-Consultation**), Προσομοίωση Διαβούλευσης (**Hypothetical Consultation**): Πάνελ που απαρτίζεται ιδανικά από έξι έως οχτώ άτομα που εκπροσωπούν τις διαφορετικές απόψεις πολιτών για ένα συγκεκριμένο τοπικό ζήτημα και διαβουλεύονται με βάση ένα συγκεκριμένο σενάριο, Ανάπτυξη Πολιτιστικών Τεχνικών σε επίπεδο Κοινότητας (**Community Cultural Development Techniques**): Η εν λόγω προσέγγιση επιτρέπει την ενσωμάτωση δεξιοτήτων και δημιουργικότητας τοπικών κυρίως καλλιτεχνών ως μέρος μιας διευρυμένης κοινοτικής στρατηγικής που διασφαλίζει την εκπροσώπηση της διαφορετικότητας των απόψεων εντός μιας κοινότητας.
- **Καινοτόμες Μέθοδοι Διαβούλευσης για Πολυπληθείς Ομάδες:** Κοινοτικός Σχεδιασμός και Δημιουργία Εργαστηρίων (**Charettes**): Αποτελεί μια άσκηση συνεργασίας μεταξύ των μελών μιας κοινότητας και επαγγελματιών στρατηγικού σχεδιασμού προκειμένου να καταστρώσουν από κοινού μια στρατηγική για συγκεκριμένη κοινότητα, Συνέδριο Έρευνας (**Search Conference**) όπου είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται κατά τον σχεδιασμό και περιλαμβάνει τους βασικούς συμμετέχοντες σε μια διαδικασία που επικεντρώνεται στην επικοινωνία, στην αμοιβαία μάθηση και κατά την οποία

οι εμπλεκόμενοι αναλαμβάνουν την ευθύνη που τους αναλογεί για τα συμφωνημένα αναμενόμενα αποτελέσματα, Ανοιχτός Τεχνολογικός Χώρος (Open Space Technology) όπου είναι ένα συνέδριο που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της ελεύθερης προσέλευσης και οικειοθελούς συμμετοχής για τη συζήτηση ενός απολύτως οροθετημένου ζητήματος. Χρησιμοποιείται όταν ένα ζήτημα παρουσιάζει υψηλά επίπεδα πολυπλοκότητας, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα συγκρούσεων και η απόφαση για το συγκεκριμένο ζήτημα έπρεπε να είχε ήδη ληφθεί. Ο Harrison Owen είναι ο δημιουργός αυτού του εργαλείου που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο δύο ημερησίων ημερών, Σκόπιμη Ψηφοφορία (Deliberate Polling) όπου οι συμμετέχοντες επιλέγονται βάση τηλεφωνικού καταλόγου και καλούνται να συμμετάσχουν στην συζήτηση ενός θέματος. Η σφυγμομέτρηση πραγματοποιείται πριν τις διαβουλεύσεις και η ψήφος ή η σειρά ψήφων πραγματοποιούνται μετά. (Τζιτζι, 2010)

Καθορίζοντας το πρόβλημα

Ποιο είναι ακριβώς το πρόβλημα ή το ζήτημα που συζητείται σε διαβουλεύσεις; Μπορούν όλοι οι συμμετέχοντες και οι διοργανωτές να έρθουν σε μια αμοιβαία συμφωνία για αυτό που συζητάνε; Εάν όχι, θα μιλούν σε όσους έχουν διαφορετική γνώμη, και κανένας δεν θα ικανοποιηθεί με την έκβαση.

Στο πρώτο στάδιο διαβουλεύσεων, υπάρχουν δύο είδη των χρήσιμων δραστηριοτήτων επικοινωνίας:

1. Λέγοντας στο κοινό τι είναι οι διαβουλεύσεις περίπου, έτσι θέτονται όρια στο πεδίο της, και
2. Προσδιορίζοντας τα ζητήματα υπόθεσης στους συμμετέχοντες, για να τους βοηθήσει καλύτερα στο να χαρακτηρίσουν την κατάσταση.

Προσδιορίζοντας τα ζητήματα, Συλλογή ιστοριών

Ποια ζητήματα αφορούν τους συμμετέχοντες; Ποια προβλήματα θα έπρεπε να εστίαζε το «σώμα» της διαβούλευσης; Τι μπορούμε να μάθουμε από την εμπειρία των συμμετεχόντων;

Αυτές είναι ερωτήσεις που υποβάλλονται συχνά σε κάποιο στάδιο κατά τη διάρκεια διαβουλεύσεων (συχνά, αλλά όχι πάντα στην αρχή). Υπάρχουν πολλές τεχνολογίες που μπορούν να βοηθήσουν στο να συλλέξουμε αυτές τις ιστορίες και τα ζητήματα. Εδώ δίνουμε έμφαση σε τέσσερα:

1. E-mail Διευθύνσεις και μορφές ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τις καταγγελίες και τις φιλοφρονήσεις.
2. E-petitions (ηλεκτρονικά συλλογικά αιτήματα).
3. Forums.
4. Blogs.

Τι είναι η Ηλεκτρονική διαβούλευση;

Η έννοια της Ηλεκτρονικής διαβούλευσης είναι σχετικά νέα και αφορά τη χρήση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) για να επιτρέψει [τη συμμετοχή](#) σε δημόσια διαβούλευση. Η Ηλεκτρονική διαβούλευση, είναι δηλαδή:

...μια ηλεκτρονική διαδικασία διαβούλευσης που χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο για να ζητήσει από το κοινό την κοινή γνώμη τους σε ένα ή περισσότερα συγκεκριμένα θέματα και να επιτρέψει την συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Η Ηλεκτρονική διαβούλευση είναι η χρήση των ηλεκτρονικών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη διαδικασία διαβούλευσης και είναι δωρεάν για τις υπάρχουσες πρακτικές. Η Ηλεκτρονική διαβούλευση μπορεί να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την ενθάρρυνση της συμμετοχής και τη συλλογή απαντήσεων σε έγγραφα διαβούλευσης και της κοινωνικής πολιτικής, ως μέρος ενός ευρύτερου φάσματος των μεθοδολογιών.

Γιατί Ηλεκτρονική διαβούλευση;

Η Ηλεκτρονική διαβούλευση έχει προστιθέμενη αξία από την άποψη του χρόνου, του κόστους, τα ποσοστά συμμετοχής, τα επίπεδα δέσμευσης και των διαδικασιών που σχετίζονται με τη διάδοση μίας ολοκληρωμένης και επιτυχημένης διαβούλευσης.

Η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) μπορεί να διευκολύνει μια σειρά από καθήκοντα όπως : 1) τη μεταφορά των πληροφοριών, 2) την υποστήριξη του διαλόγου, 3) την εξερεύνηση και την επίλυση του προβλήματος, 4) τη μέτρηση των αναγκών και των προτιμήσεων.

Μια καλά οργανωμένη Ηλεκτρονική διαβούλευση έχει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

1. Δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να τονίσουν αμέσως τις απόψεις τους.
2. Δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση, η οποία με τη σειρά της μπορεί να προωθήσει περαιτέρω τις ιδέες.
3. Μειώνει τον ψυχρό παράγοντα που συμμετείχαν στις διαβουλεύσεις με την γραπτή παραδοσιακή μορφή.

Η ηλεκτρονική διαβούλευση μπορεί να φέρει επίσης, μια σειρά από άλλα πλεονεκτήματα, όπως :

1. Τη δυνατότητα να επιτύχουν, γρήγορα και εύκολα, ένα ευρύ και ποικίλο κοινό.
2. Την ευκαιρία για τους συμμετέχοντες που έχουν λίγο χρόνο, να απαντήσουν διαδραστικά σε διαβουλεύσεις και να στείλουν τις παρατηρήσεις τους on-line, και όχι με το ταχυδρομείο.
3. Την ευκαιρία για μια πιο τεκμηριωμένη διαβούλευση, παρέχοντας πρόσβαση σε περαιτέρω πληροφορίες μέσω συνδέσμων σε απευθείας σύνδεση (πόροι).

4. Τη δυνατότητα να φιλτράρει και να αναλύσει τις απαντήσεις αυτόματα εφόσον έχουν ληφθεί ηλεκτρονικά.
5. Την ευκαιρία να δημιουργήσει την ανατροφοδότηση των ενδιαφερομένων αυτόματα και να τους παρέχει ειδοποιήσεις μέσω E-mail όταν στο μέλλον, έχουν ξεκινήσει παρόμοιες διαβουλεύσεις.
6. Μπορεί να δώσει ταχεία λύση.
7. Χρησιμοποιεί λογισμικό που μεταφέρει τα δεδομένα απευθείας σε βάσεις δεδομένων, εξοικονομώντας χρόνο, επειδή δεν υπάρχει ανάγκη να γίνει χειροκίνητα η διαδικασία εισαγωγής δεδομένων.
8. Δίνει τη δυνατότητα να εξερευνήσουμε μερικά από τα θέματα που προκύπτουν από τη διαβούλευση σε μεγαλύτερο βάθος με εργαλεία όπως το δελτίο πινάκων, on-line ομάδες συζήτησης και chat rooms.
9. Ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να σκεφτούν και ότι η συμβολή τους κάνει μία διαφορά και αυτή λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από το Συμβούλιο.
10. Η ηλεκτρονική-διαβούλευση, ιδίως μέσω του Διαδικτύου μπορεί να είναι φθηνότερη από την αποστολή των εγγράφων διαβούλευσης με το ταχυδρομείο.
11. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να κερδίσει ανατροφοδότηση σχετικά με τις πολιτικές, τις στρατηγικές και άλλες διαβουλεύσεις σχετικά με τα έγγραφα.
12. Καλύτερη διαβούλευση με δυσπρόσιτες ομάδες, δηλαδή διαβούλευση με νέους ανθρώπους - ένα μεγάλο ποσοστό από τους οποίους έχουν προσωπικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές, πρόσβαση στο internet και κινητά τηλέφωνα και δεν έχουν την τάση να ανταποκρίνονται στις παραδοσιακές τεχνικές διαβουλεύσεις.
13. Είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για τη συμμετοχή των ανθρώπων που είναι κλεισμένοι στο σπίτι.
14. Είναι πολύ πιο εύκολο για την αποτελεσματική διαβούλευση με τους ανθρώπους που ζουν πάνω σε μία ευρεία γεωγραφική περιοχή.

Οφέλη από τη διαβούλευση και τη συμμετοχή στη δημόσια λήψη αποφάσεων

Σε κάθε διαδικασία διαβούλευσης πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δύο ομάδες, οι consultants (αυτοί που βλέπουν τις πληροφορίες) και οι consultees (αυτοί που δίνουν τις πληροφορίες στην δημοσιότητα).

Για τους Consultees

- Η διαδικασία αυτή δημιουργεί μια ενημερωμένη και ενεργή ιθαγένεια.
- Έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει κοινωνική ένταξη και τεκμηριωμένες αποφάσεις διαρθρώσεων μέσα στην κοινότητα.
- Οδηγεί στη λήψη αποφάσεων στην οποία αντανακλά τις απόψεις των ποικίλων συμφερόντων μέσα στην κοινότητα.
- Βοηθά να ενισχύσει την αίσθηση της κυριότητας της Κοινότητας.
- Η απουσία διαβούλευσης και συμμετοχής δημιουργεί ένα περιβάλλον επιβολής και έλλειψης εμπιστοσύνης.

Για τους Consultants

- Η σύγχρονη κοινωνία είναι πολύπλοκη και έχει αναγνωριστεί ότι οι κυβερνήσεις και οι διοικήσεις σε κάθε επίπεδο δεν έχουν όλες τις απαντήσεις, ούτε είναι αυτοί που αναμένεται να έχουν.
- Οι συνεισφορές όσων επηρεάζονται μπορούν να προσδιορίσουν και να βοηθήσουν να αποφευχθούν ή να ξεπεραστούν:
 - Προβλήματα, δυσκολίες και φραγμοί,
 - Περιττές ταλαιπωρίες,
 - Απρόβλεπτες συνέπειες.
- Θα βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας προσέγγισης εταιρικής σχέσης για τη λήψη αποφάσεων.
- Εξασφαλίζουν την εστίαση στις ανάγκες που προσδιορίζονται και επιθυμούνται αποτελεσματικά από την κοινότητα.

Για τους δημόσιους φορείς με την απαίτηση να διαβουλεύονται

- Οι βελτιώσεις στον τομέα των υπηρεσιών προγραμματίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να δώσει στους χρήστες ότι θέλουν και περιμένουν.
- Βοηθά στην ιεράρχηση των υπηρεσιών και έτσι κάνουν καλύτερη τη χρήση των περιορισμένων πόρων.
- Βοήθεια για την καθιέρωση προτύπων απόδοσης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών (και να τους παρακολουθούν).
- Για να συμβολίζουν τη δέσμευση ως ανοικτή και υπεύθυνη πρέπει να θέσουν τις ανάγκες των χρηστών πρώτων υπηρεσιών.

Βασικές αρχές για την επιτυχή διαβούλευση

Υπάρχουν τρεις βασικές αρχές που καθορίζουν μια επιτυχή διαβούλευση, και αυτές είναι :

1. Η ακεραιότητα όπου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη στα κίνητρα του χρήστη και τη διαδικασία, ακόμη και αν δεν επιτευχθεί αναγκαστικά το αποτέλεσμα που επιθυμούν.
2. Η ορατότητα είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί ότι η διαδικασία είναι τόσο προσιτή σε όσο το δυνατό περισσότερους ενδιαφερόμενους. Θα πρέπει να πούμε στον κόσμο τι είναι η διαβούλευση, για το ποιες είναι οι πιθανές επιπτώσεις / αποτελέσματα και γιατί είναι σημαντικό για αυτούς να συμμετάσχουν.
3. Η διαφάνεια και η δημοσιοποίηση των υποχρεώσεων είναι ζωτικής σημασίας (με εμπιστευτικότητα μόνο εφαρμογή για θέματα προσωπικού χαρακτήρα).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ / ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ αρχές για την μοντελοποίηση των ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

1. **Γνώμη σύνθεση και διαφάνεια.** Η διαδικασία διαβούλευσης θα εξασφαλίσει ότι παρουσιάζονται όλες οι απόψεις που εκφράστηκαν, τόσο στο στάδιο της σύνθετης γνώμης καθώς και η ικανότητα περιήγησής της. Αυτό θα πρέπει να διασφαλιστεί

τόσο για τα εγγεγραμμένα μέλη όσο και για το κοινό (δημόσιο χαρακτήρα της διαβούλευσης).

2. **Πλειοψηφία - αρχή της μειοψηφίας.** Η διαδικασία διαβούλευσης δεν μπορεί να αρκестεί σε πρακτικές αφαιρέσεις συμπεράσματος που οδηγεί σε πλειοψηφίες και μειοψηφίες. Εκτός από την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις πιο δημοφιλείς απόψεις, η διαδικασία διαβούλευσης θα πρέπει να εξασφαλίσει την ισότιμη παρουσίαση των λιγότερο δημοφιλή απόψεων, και τα αφαιρετικά συμπεράσματα.
3. **Κοινωνική συνοχή.** Οι προϋποθέσεις για μία αρχή της διαδικασίας διαβούλευσης που ενεργεί ως εγγυητής που θα είναι σε θέση να επιλύσει ενδεχόμενες συγκρούσεις, θα υπερασπίζεται και θα εγγυάται την εφαρμογή των κανόνων δεοντολογίας στην έκφραση και την αντιπαράθεση απόψεων και θα εξασφαλίσει την ισότιμη συμμετοχή των κυβερνητικών πολιτικών και άλλων συμμετεχόντων στη διαβούλευση. Επιπλέον, η εν λόγω αρχή θα εγγυάται ότι τα ζητήματα που τίθενται σε διαβούλευση δεν θα δημιουργήσουν ρήγματα στο εσωτερικό περιβάλλον των συμμετεχόντων ή τουλάχιστον θα προβλέπουν ένα μηχανισμό επίλυσης συγκρούσεων.
4. **Έκταση και η ένταση του διαλόγου.** Η έκταση (κοινωνικό δίκτυο) και η ένταση (αλληλεπιδράσεις μεταξύ των συμμετεχόντων) του διαλόγου για ένα ζήτημα χρησιμοποιούνται κατά κανόνα για την αφαίρεση συμπεράσματος.
5. **Έκταση του δημοκρατικού δικαιώματος αίτησης.** Η αρχή πιστοποίησης θα πρέπει να διευκρινίσει ποιος έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει στις διαβουλεύσεις. Επιπλέον, η δημιουργία παραπλανητικών ή κατευθυνόμενων απόψεων σε ευαίσθητα θέματα θα πρέπει να αποφεύγεται. Η διαβούλευση είναι αρχή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν. Ωστόσο, ορισμένα ζητήματα πρέπει να διερευνηθούν σε παραδοχές, όπως είναι οι ακόλουθες:
 1. Το δικαίωμα συμμετοχής των ατόμων που δεν τηρούν τις συνταγματικές διατάξεις όσον αφορά την ψηφοφορία (π.χ. ανηλίκους).
 2. Θέματα περιορισμένου πεδίου για το οποίο η ευρεία συμμετοχή θα παραβίαζε τα δικαιώματα στα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη, (π.χ. τοπικά προβλήματα της πόλης).
 3. Δικαίωμα Συμμετοχής των οργανώσεων και των κοινοτήτων από την εκπροσώπηση, σε επιθυμητό βαθμό ή στο βαθμό που έχουν ως κίνητρο.
 4. Η ευθύνη για την κινητοποίηση των εμπειρογνομόνων θα βρίσκεται στο ίδρυμα ή οργανισμό που συμμετέχει στις διαβουλεύσεις, προκειμένου να προσφέρει στους συμμετέχοντες την ευαισθητοποίηση και δυνατότητες διαμόρφωσης γνώμης.
6. **Επαγγελματικής Γνώμη.** Οι απόψεις των επαγγελματιών θα πρέπει να σχετίζονται με το θέμα υπό διαβούλευση και θα πρέπει να διευκολύνουν όσο το δυνατόν περισσότερο το σχηματισμό των απόψεων από τους συμμετέχοντες και όχι να τους απομακρύνει από το θέμα.

ΣΕΝΑΡΙΟ

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που εμπλέκονται στο σενάριο είναι :

1. Μια αρχή που θα είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της διαβούλευσης και θα εγγυάται την εφαρμογή των παραπάνω αρχών και την εγγραφή / πιστοποίηση όλων των συμμετεχόντων.
2. Κυβερνητικές αρχές που επιθυμούν να θέσουν οι μελλοντικές πολιτικές στο πλαίσιο διαβούλευσης.

3. Εθνικές ή υπερεθνικές αρχές που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη διαβούλευση.
4. Οι πολιτικοί ή ειδικοί εμπειρογνώμονες που έχουν επαγγελματική άποψη για το θέμα υπό εξέταση.
5. Κοινότητες, τα δίκτυα πολιτών, τα blogs, τα συνδικάτα, τα πολιτικά κόμματα, οι μεμονωμένοι πολίτες, κλπ.

Η διαδικασία της διαβούλευσης δεν θα πρέπει να απαγορεύει στις ομάδες ατόμων τη συμμετοχή, εκτός βέβαια αν αυτό επιθυμείτε.

Δημοσιότητα και κανόνες συμμετοχής

Η αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της διαβούλευσης θα πρέπει να δημοσιεύσει και να προωθήσει το θέμα στο πλαίσιο διαβούλευσης. Επίσης, θα πρέπει να παρέχει οδηγίες για τη διευκόλυνση των συμμετεχόντων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την ίδια τη διαδικασία. Τέλος, θα πρέπει να το διευκρινίσει και να ανακοινώσει τους κανόνες δεοντολογίας (μανιφέστο) για τη συμμετοχή.

Εγγραφή και πιστοποίηση

Η αρχή θα εγγράφει όσους εκφράζουν το ενδιαφέρον ή καλούνται να συμμετάσχουν στη διαβούλευση, με τρόπο που θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω στο πλαίσιο του έργου σε ένα συγκεκριμένο Πακέτο Εργασίας.

Η πιστοποίηση θα πρέπει να παρέχει τη σχετική αρχή με τη γνώση της ταυτότητας του συμμετέχοντα και όλων των συμμετεχόντων. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί ότι όλες οι αρχές ψήφου (απορρήτου, της δημοκρατίας, κλπ.) θα ισχύουν για τη συμμετοχή σε διαβούλευση ή οι διαδικασίες ψηφοφορίας.

Χαρακτήρας της διαβούλευσης

Οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να καθορίζουν την ημερήσια διάταξη της συζήτησης αν και η αρχή οργανώνει τη διαβούλευση, να σχολιάσουν απόψεις, γνώμες και να προτείνουν την ψηφοφορία.

Το ακόλουθο σενάριο προτείνεται:

- Η αρχή ορίζει μια αρχική ατζέντα των θεμάτων υπό τη μορφή ενός δομημένου ερωτηματολογίου που ακολουθείται από υλικό τεκμηρίωσης (εγγράφων πολιτικής, οδηγίες, κανονισμούς, γνώμες εμπειρογνομόνων, κλπ.). Οι συμμετέχοντες μπορούν να ψηφίσουν, να εκφράζουν τη γνώμη τους, να διευρύνουν τις επιλογές του ερωτηματολογίου (χωρίς το δικαίωμα να διαγράψει) και την επεξεργασία των επιλογών ερωτηματολογίου, με βάση συγκεκριμένους κανόνες που θα καθοριστούν από την αρχή. Η επέκταση θα γίνει αυτόματα (δυνατότητες σήμανσης, των λεξικών χρήστη, κ.λπ.).
- Αυτό επιτρέπει την ανάλυση και κατάταξη των αποτελεσμάτων και την ομαδοποίησή τους σε υψηλότερα επίπεδα. Ένα σύστημα εκδόσεων θα είναι διαθέσιμο για να εξασφαλίζεται η διαδικασία αυτή. Περιοδικά, η αρχή θα φιλτράρει τα ζητήματα και θα προχωρήσει σε ομαδοποιήσεις, συγχωνεύσεις ή αφαίρεση των ζητημάτων, προκειμένου να διατηρηθεί η ατζέντα που θα είναι διαχειρίσιμη. Ανάλογα με την πρόοδο των διαβουλεύσεων σχετικά με

συγκεκριμένα στάδια ή σε πραγματικό χρόνο, τα αποτελέσματα των αναλύσεων θα δημοσιευθούν για να διασφαλιστεί η διαφάνεια.

Επίπεδα Διαβούλευσης

Προτείνονται τα εξής επίπεδα διαβούλευσης:

1. Στρατηγικό πλαίσιο: Σε αυτό το επίπεδο, το πεδίο του προβλήματος της διαβούλευσης είναι οριοθετημένο και καθορίζονται οι κανόνες για τη διαμόρφωση της πολιτικής και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
2. Πολιτικές: Το στρατηγικό πλαίσιο περιλαμβάνει συγκεκριμένες πολιτικές, με διαφορετικό ορίζοντα εφαρμογής, το κόστος, προϋποθέσεις, κλπ. Μετά τη διαβούλευση, η πολιτική θεωρείται ως το "καλύτερο" και αναδύεται.
3. Μέτρα πολιτικής: Η επιλογή πολιτικής που εκπονείται σε συγκεκριμένα μέτρα (δράσεις), η οποία αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες και το καλύτερο σενάριο (ή εναλλακτικά σενάρια) είναι (ή έχουν επιλεγεί), που προέρχονται από τη συζήτηση.

Σε περίπτωση σύγκρουσης ή έλλειψη σύγκλισης σε μια πολιτική / μέτρο, η αρχή της διεξαγωγής της διαβούλευσης έχει το δικαίωμα να παρέμβει και να τροποποιήσει ή να ξανά-προσδιορίσει το θέμα.

Ένα καινοτόμο εργαλείο για την μοντελοποίηση αυξάνοντας συνεργατική πολιτική

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην πληροφορική και τις τεχνολογίες Internet, σε συνδυασμό με την έλευση της εποχής του Web 2.0, έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας πληθώρας εφαρμογών σε απευθείας σύνδεση, διαθέσιμα στο κοινό, όπως είναι τα ιστολόγια, φόρουμ συζητήσεων, wikis, και οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης. Αυτοί οι άνθρωποι προσφέρουν ένα πρωτοφανές επίπεδο ευελιξίας και ευκολίας να συμμετάσχουν σε ποικίλες δραστηριότητες μοντελοποίησης πολιτικής. Τα δεδομένα και οι γνώσεις που βρέθηκαν σε αυτά τα περιβάλλοντα μπορεί να θεωρηθούν ως πολύτιμοι πόροι για να λυθεί ένα πρόβλημα στο «χέρι». Ωστόσο, δεν είναι οι πόροι αυτοί ουσιαστικά που δίνουν τη δομή, που συνδέονται και οπτικοποιούνται: ως συνέπεια, ο συνυπολογισμός τους είναι εξαιρετικά δύσκολος.

Σε κάθε περίπτωση, οι δραστηριότητες μοντελοποίησης πολιτικής είναι εξαιρετικά περίπλοκες. Αυτό είναι επειδή λαμβάνουν χώρα σε συνεργατικές ρυθμίσεις και συνδέονται με πολλαπλούς τύπους δεδομένων και γνώσης, που προέρχονται από διαφορετικές πηγές. Με τη σειρά τους, αυτά τα στοιχεία και η γνώση μπορούν να διαφέρουν από την άποψη της υποκειμενικότητας, που κυμαίνονται από ατομικές απόψεις και εκτιμήσεις για τις ευρέως αποδεκτές πρακτικές και αδιαμφισβήτητες μετρήσεις και τα επιστημονικά αποτελέσματα. Τα παραπάνω στοιχεία και η γνώση είναι αλληλένδετες στις περισσότερες περιπτώσεις, με έναν ασαφή ή σαφή τρόπο.

Η παραπάνω ανάγκη εμφανίζει καινοτόμα εργαλεία λογισμικού που μπορεί να συλλάβουν σωστά, να αποτελούν, να επεξεργάζονται και να οπτικοποιούν τα σχετικά δεδομένα και τη γνώση. Τα εργαλεία αυτά θα πρέπει να μετατοπίσουν το

επίκεντρο στη συλλογή και την εκπροσώπηση των πληροφοριών για ουσιαστική αξιολόγηση, το φιλτράρισμα, την ομαδοποίηση, τη ταξινόμηση και την αξιοποίηση.

Σχεδιάζοντας συστήματα λογισμικού που μπορεί να αντιμετωπίσουν επαρκώς τις ανάγκες των χρηστών για να εκφράσουν, να μοιραστούν, να ερμηνεύσουν το λόγο για τη γνώση κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας. Τεχνολογίες υποστήριξης συνήθως παρέχουν τα μέσα για τη δόμηση και την οπτικοποίηση, την ανταλλαγή εγγράφων, καθώς και τη διαχείριση χρηστών. Υποστηρίζουν διαλεκτική συνεργασία σε διάφορα επίπεδα και έχουν δοκιμαστεί με διάφορες ομάδες χρηστών και πλαίσια. Επιπλέον, αποσκοπούν στη διερεύνηση επιχειρηματολογίας ως μέσο για να δημιουργηθεί μια κοινή βάση μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων φορέων. Ενώ οι υπάρχουσες λύσεις αποδεικνύονται ανεπαρκείς σε δεδομένα έντασης και νοητικά-περίπλοκες καταστάσεις, όπως αυτές που σχετίζονται με μοντελοποίηση της πολιτικής.

Στο πλαίσιο αυτό, η πρότασή μας εστιάζεται στην ανάπτυξη ενός web-based εργαλείου, το οποίο είναι ικανό να αντιμετωπίσει την ποικιλομορφία και την πολυπλοκότητα των παραπάνω θεμάτων. Οι τελικοί στόχοι είναι να καταστεί ευκολότερο για τους χρήστες να ακολουθήσουν τις εξελίξεις των συνεργατικών μοντέλων πολιτικής και να κατανοήσουμε ότι στο σύνολό του ταιριάζει.

Η προβλεπόμενη λύση θα διευκολύνει και θα αυξήσει την κατανεμημένη, σύγχρονη ή ασύγχρονη, συνεργασία μέσω του Web. Πιο συγκεκριμένα, το προτεινόμενο εργαλείο θα αντιμετωπίσει καταλλήλως τα ακόλουθα θέματα:

- **Γνωστικές και γενικά τη διαχείριση της υπερφόρτωσης με πληροφορίες:** Αυτό οφείλεται κυρίως στην εκτεταμένη και ανεξέλεγκτη ανταλλαγή διαφόρων τύπων δεδομένων και των πόρων της γνώσης. Για παράδειγμα, μια τέτοια κατάσταση μπορεί να εμφανιστεί κατά τη διάρκεια της ανταλλαγής πολυάριθμων ιδεών για την επίλυση ενός δημοσίου ζητήματος, η οποία συνοδεύεται από την ανταλλαγή μεγάλων όγκων απόψεων και τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά της κάθε λύσης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα άτομα συνήθως πρέπει να δαπανούν μεγάλη προσπάθεια να αντιληφθούν την τρέχουσα κατάσταση της συνεργασίας και να κατανοήσουν το περιεχόμενό της.
- **Στοιχειώδη επισημοποίηση:** Η εξέλιξη της συνεργασίας προχωρεί σταδιακά? Οι απόψεις, σχόλια, ή οποιοδήποτε άλλου είδους αντικείμενα συνεργασίας ανταλλάσσονται και επεξεργάζονται, και οι νέες γνώσεις αναδύονται αργά. Όταν τα μέλη μιας κοινότητας συμμετέχουν σε μία συνεργατική συνεδρία, δεν μπορεί να τους ζητηθεί να προσδιορίσουν τις γνώσεις τους πριν σχηματιστούν πλήρως. Η εμφάνιση δεν μπορεί να επιτευχθεί όταν το συνεργατικό περιβάλλον επιβάλλει ένα τυπικό μοντέλο από την αρχή. Από την άλλη πλευρά, η επισημοποίηση είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί η ικανότητα του περιβάλλοντος να υποστηρίξει και να βοηθήσει τις προσπάθειες συνεργασίας. Ειδικότερα, οι δυνατότητες για την υποστήριξη λήψης αποφάσεων ή εκτίμησης της παρούσας κατάστασης ωφελείται σε μεγάλο βαθμό από επίσημες αντιπροσωπείες, από τις μονάδες πληροφοριών και σχέσεων.
- **Έκφραση της σιωπηρής γνώσης:** Μια κοινότητα ανθρώπων είναι στην πραγματικότητα ένα περιβάλλον όπου άρρητη γνώση (δηλαδή η γνώση ότι τα μέλη δεν γνωρίζουν ότι την έχουν ή ότι τα μέλη δεν μπορούν να εκφράσουν

με την γνώση τους) υπάρχει κυρίως και εξελίσσεται δυναμικά. Οι γνώσεις αυτές πρέπει να είναι αποδοτικές και αποτελεσματικές, να εκπροσωπούνται και να οπτικοποιούνται ώστε να αξιοποιηθούν περαιτέρω σε ένα συνεργατικό περιβάλλον.

- **Ενσωμάτωση των πόρων:** Πολλοί πόροι που απαιτούνται κατά τη διάρκεια μιας συνόδου συνεργασίας είτε έχουν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες συνεδρίες ή διαμένουν εκτός εργασιακού περιβάλλοντος των μελών (π.χ. στα τεράστια αποθέματα δεδομένων του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη και τη συλλογική γνώση των πόρων). Επιπλέον, τα αποτελέσματα των προηγούμενων δραστηριοτήτων μοντελοποίησης πολιτικής πρέπει να είναι σε θέση να επαναχρησιμοποιηθούν ως είσοδος στις επόμενες συνεδρίες. Τα εγγενή προβλήματα της ευθύνης και της διατήρησης των πνευματικών δικαιωμάτων χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή σε τέτοιες περιπτώσεις.
- **Η επεξεργασία δεδομένων και υποστήριξη λήψης αποφάσεων:** Με τις ρυθμίσεις υπό εξέταση, η έγκαιρη επεξεργασία των δεδομένων είναι αναγκαία. Η επεξεργασία αυτή θα βοηθήσει σημαντικά τα μέλη μιας κοινότητας να ολοκληρώσουν το θέμα στο χέρι, να εξάγουν σημαντικές γνώσεις και να καταλήξουν σε απόφαση (διαμόρφωση πολιτικής). Αυτό σημαίνει ότι το εργαλείο που θα χρησιμοποιείται πρέπει να ερμηνεύει τα δεδομένα και τους τύπους της γνώσης, προκειμένου να προτείνει τάσεις στα συγκεντρωτικά δεδομένα και να υπολογίζει το αποτέλεσμα της συνόδου μιας συνεργατικής μοντελοποίησης πολιτικής.
- **Κοινωνική συμπεριφορά:** Η παράσταση, εξόρυξη και απεικόνιση των κοινωνικών δομών, σχέσεων και αλληλεπιδράσεων που λαμβάνουν χώρα σε ένα συνεργατικό περιβάλλον με πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, είναι επίσης μείζονος σημασίας. Αυτό συνδέεται με την αντίληψη και την μοντελοποίηση των ομάδων φορέων, των οργανώσεων και στην ποικιλία των συνεργατικών πλαισίων. Ένα πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι να παρέχει τα κατάλληλα μέσα για να εκπροσωπούνται και να διαχειρίζονται τα προφίλ των χρηστών και της ομάδας, καθώς και τις κοινωνικές σχέσεις.

Ποιοι είναι οι προβληματισμοί;

- Οι συμμετέχοντες μπορούν να βρουν στην ηλεκτρονική διαβούλευση υλικό / εξοπλισμό που μπορεί να τους δημιουργήσει σύγχυση με αποτέλεσμα να μην μπορούν να συμμετάσχουν.
- Ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει άμεση πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Μπορεί να είναι πιο δύσκολο να ελεγχθεί η ταυτότητα του προσώπου με τη διεξαγωγή της διαβούλευσης.
- Τα άτομα με ανεπαρκείς δεξιότητες αλφαριθμητισμού ή με αγγλικές γλωσσικές δυσκολίες μπορεί να μην απαντήσουν για τις ανάγκες τους αν δεν έχει προσαρμοστεί η ηλεκτρονική διαβούλευση.
- Οι ερωτηθέντες είναι πιθανό να αποτελούνται από αυτούς που έχουν περισσότερη αυτοπεποίθηση, άρθρωση λόγου, ασχολούνται και με πολιτικά κίνητρα, καθώς και έχοντας ανεπτυγμένες δεξιότητες πληροφορικής. Ως εκ τούτου, το δείγμα είναι απίθανο να είναι δημογραφικά αντιπροσωπευτικό του συνόλου του πληθυσμού.

Είδη Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης

Μέσα από πολλές προσπάθειες για την προσέγγιση της Δημόσιας Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης εμφανίστηκαν τα εξής είδη: (υπό την προϋπόθεση ότι δεν αναφερόμαστε αναλυτικά σε τέτοια εργαλεία αλλά προσπάθειες, παραδείγματα κ.λπ.)

- **ePetition:** Χρησιμοποιείται στα Ηλεκτρονικά συλλογικά αιτήματα και έχει ως μηχανισμό την ύπαρξη ενός ενεργού Moderation και επίσης μηχανισμό για την άμεση απάντηση σε αιτήματα / incremental responses ανάλογα με το πλήθος των υπογραφόντων . Οι αιτήσεις, είτε ηλεκτρονικές είτε σε χαρτί, μετρούν τη δύναμη του συναισθήματος σε ένα ζήτημα, αλλά τίποτα της οξύνοιας των απόψεων ή της εμπειρίας σε εκείνο το ζήτημα, δεν πρέπει να μειωθεί σε μια απλή δήλωση ότι οι άνθρωποι πρέπει να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν με αυτό. Η εύρεση της συναίνεσης μπορεί να γίνει μέσω των προηγμένων τεχνικών ψηφοφορίας. Να ερευνηθεί ένα ζήτημα μπορεί να γίνει σε απευθείας σύνδεση συζήτησης στα φόρουμ ζητημάτων .
- **eSurveys :** Χρησιμοποιείται στις Ηλεκτρονικές Δημοσκοπήσεις (Ηλ. Ψηφοφορίες και στην παρακολούθηση υλοποίησης στην διαδικασία Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης) παρέχοντας την επαγγελματική σύνταξη και ανάλυση ερωτηματολόγιων για αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.
- **eForum :** Ένα φόρουμ Διαδικτύου, ή ο πίνακας μηνυμάτων, είναι μια περιοχή συζήτησης σε απευθείας σύνδεση όπου οι άνθρωποι μπορούν να κρατήσουν τις συνομιλίες υπό μορφή μηνυμάτων. Διαφέρουν από τα chat rooms δεδομένου ότι τουλάχιστον τα μηνύματα αρχειοθετούνται προσωρινά. Επίσης, ανάλογα με το επίπεδο πρόσβασης ενός χρήστη ή της οργάνωσης φόρουμ, τα μηνύματα πρέπει να εγκριθούν από έναν moderator προτού να γίνουν ορατά. Ένα φόρουμ συζήτησης έχει δομή ιεραρχική ή μορφή δέντρου. Ένα φόρουμ μπορεί να περιέχει διάφορα subforums, κάθε ένα από τα οποία μπορεί να έχει διάφορα θέματα. Μέσα στο θέμα ενός φόρουμ, κάθε νέα συζήτηση που αρχίζει καλείται νήμα, και μπορεί να απαντηθεί από όσους ανθρώπους έχουν την επιθυμία να πουν την γνώμη τους πάνω στο θέμα. Ανάλογα με τις τοποθετήσεις του φόρουμ, οι χρήστες μπορούν να είναι ανώνυμοι ή πρέπει να καταχωρήσουν τα στοιχεία τους στο φόρουμ και στη συνέχεια να συνδεθούν προκειμένου να ταχυδρομηθούν(“Post”) τα μηνύματά τους. Στα περισσότερα φόρουμ, οι χρήστες δεν είναι απαραίτητο να συνδεθούν για να διαβάσουν τα υπάρχοντα μηνύματα. Τα Φόρουμ θεωρούνται ως η πρώτη προσέγγιση της διαδικασίας Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης αλλά όχι αποτελεσματική.
- **Blog :** Ένα blog είναι μια περιοχή συζήτησης ή πληροφορίες που δημοσιεύονται στο World Wide Web και αποτελούνται από ιδιαίτερες καταχωρήσεις («θέσεις») που επιδεικνύονται χαρακτηριστικά κατά την αντίστροφη χρονολογική σειρά. Έτσι η πιο πρόσφατη θέση/καταχώρηση εμφανίζεται πρώτη. Έως το 2009 τα blogs ήταν συνήθως η εργασία ενός μεμονωμένου ατόμου, περιστασιακά μιας μικρής ομάδας, και ήταν συχνά σε ένα ενιαίο θέμα. Το Blog μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως ρήμα, που σημαίνει να διατηρήσει ή να προσθέσει το περιεχόμενο σε ένα blog. Η

εμφάνιση και η αύξηση των blogs προς το τέλος της δεκαετίας του '90 συνέπεσαν με την εμφάνιση των εργαλείων έκδοσης Ιστού που διευκόλυνε την ταχυδρόμηση (“Post”) του περιεχομένου από τους μη τεχνικούς χρήστες. (Προηγουμένως μια γνώση τέτοιων τεχνολογιών όπως το HTML και το FTP ήταν απαραίτητη για να δημοσιεύσει κανείς το περιεχόμενο στον Ιστό.) Βέβαια ούτε αυτό προϋποθέτει την Ηλεκτρονική Διαβούλευση αλλά μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε στις προπαρασκευαστικές διαδικασίες της Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης.

- **Chat** : Το δωμάτιο συνομιλίας ή chatroom, χρησιμοποιείται πρώτιστα από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας για να περιγράψει οποιαδήποτε μορφή σύγχρονης σύσκεψης, περιστασιακά ακόμη και η ασύγχρονη σύσκεψη. Ο όρος μπορεί έτσι να σημάνει οποιαδήποτε τεχνολογία που κυμαίνεται σε απευθείας σύνδεση συνομιλίας πέρα από το στιγμιαίο μήνυμα και σε απευθείας σύνδεση φόρουμ. Μπορεί να βοηθήσει μία διαδικασία Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης αλλά όχι να την στηρίξει αποκλειστικά ή εν μέρει.
- **Edebate** : On-line debating, με την αυξανόμενη δημοτικότητα και τη διαθεσιμότητα του Διαδικτύου, προκύπτουν συχνά διαφορετικές απόψεις. Το ύφος συζήτησης είναι ενδιαφέρον. Τα φόρουμ είναι συγκρατημένα και ευπρόσδεκτα σε απευθείας σύνδεση με debaters που έχουν φιλικό σχήμα έτσι όλοι μπορούν να πουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους. Πολλοί άνθρωποι το χρησιμοποιούν για να ενισχύσουν τα σημεία τους, ή να ρίξουν τις πιο αδύνατες απόψεις τους σχετικά με τα πράγματα. Βέβαια είναι ελκυστικό ένα τέτοιο σύστημα για μία διαδικασία Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης αλλά δεν είναι αποτελεσματικό αφού έχει στενά περιθώρια στις απόψεις που μπορούν να διατυπωθούν.
- **Video conferencing** (Τηλεδιάσκεψη) : Είναι δυνατό να συμπιέσετε εγγραφές βίντεο και να στείλετε τα αρχεία μέσω του Internet. Αυτή είναι η τεχνολογία πίσω από τα online βίντεο sites, όπως το YouTube. Μικρές εικόνες μπορούν να μεταδίδονται σε πραγματικό χρόνο, όπως αυτές καταγράφονται. Υπάρχουν τρεις περιπτώσεις επικοινωνιών:
 - **Video conferenced chats**: Για conferenced video chat, ο καθένας έχει ένα μικρόφωνο, ηχεία ή ακουστικά και μια web cam. Μπορούν επίσης, να δουν μικρές εικόνες των άλλων ατόμων που παίρνουν μέρος στο Video chat. Παίρνουν σειρά για να μιλήσουν, να συζητήσουν ένα θέμα ανάμεσα σε μια μικρή ομάδα. Οι εφαρμογές Διαβούλευσης περιλαμβάνουν:
 - Σε απευθείας σύνδεση ομάδες πολιτών με αναλφάβητους.
 - Οι συζητήσεις με τους βασικούς ενδιαφερόμενους οι οποίοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην ίδια θέση.
 - **Web casting**: Το βίντεο μεταδίδεται σε πολλούς θεατές, όπως για παράδειγμα οι εκπομπές στο Διαδίκτυο των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Οι ερωτήσεις προς τον ομιλητή γίνονται με την πληκτρολόγηση τους σε ένα IRC ή ένα chat room. Οι εφαρμογές Διαβούλευσης περιλαμβάνουν:

- Αφήνοντας περισσότερους ανθρώπους να βλέπουν την πρόσωπο-με-πρόσωπο ακρόαση ή συνέδριο.
- On-line δημόσιες συναντήσεις, παρουσίαση βίντεο που ακολουθούνται από απαντημένες ερωτήσεις σε texted μορφή.

Υπάρχουν πολλά προγράμματα για συμπίεση βίντεο και ροή μέσω του Διαδικτύου, π.χ.(MPEG, AVI, QuickTime, Real Audio, Windows Media, Macromedia Flash, ...).

- Video conferenced e-meetings: Ο κύριος ομιλητής αναμεταδίδεται στους άλλους, οι οποίοι βλέπουν τον ομιλητή ή τις διαφάνειες παρουσίασης του. Οι ερωτήσεις γίνονται μέσω βίντεο, ήχου ή κείμενο, όλα ενσωματωμένα στο ίδιο λογισμικό. Συχνά όμως μοιράζονται πίνακες ή έγγραφα, έτσι ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να διαβουλευτούν μαζί. Οι εφαρμογές Διαβούλευσης περιλαμβάνουν:
 - On-line συνέδρια ή παρουσιάσεις.
 - Οι ομάδες εργασίας ή ομάδες βασικών εμπλεκόμενων που χρειάζονται για να κάνουν εργασίες για την σύγχρονη επίλυση ενός προβλήματος.

Ιστορικά Που και Πως Χρησιμοποιήθηκε

KANADAS-CANADA

Ο σκοπός αυτών των διαβουλεύσεων ήταν η εισαγωγή ηλεκτρονικών διαβουλεύσεων σε ένα πρόγραμμα δράσης, που θα παρείχε μια επισκόπηση των κύριων στόχων και των στόχων για τη βασική εκπαίδευση, και να αρθρώσει τις πιθανές επιλογές για τη μελλοντική δράση των διαβουλεύσεων. Οι διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν χρησιμοποιώντας *moderated* listserv. Ένας *moderator* που είχε γνώση του θέματος και ήταν σε θέση να γράψει τις εβδομαδιαίες περιλήψεις των σχολίων (που δημοσιεύονται και στις δύο επίσημες γλώσσες). Ένας κατάλογος 700 πιθανών συμμετεχόντων συντάχθηκε ενεργά για να ζητήσει τις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τους συμμετέχοντες. Αυτό οδήγησε σε 350 συνδρομητές και 140 σχόλια κάθε εβδομάδα. Εκεί ήταν ένα σύνολο FAQs διαθέσιμο σχετικά με τη διαδικασία (που περιλαμβάνει - τι θα κάνετε εσείς με την εισαγωγή μου; Γιατί επιλέξατε αυτήν την διαδικασία;). Κάθε εβδομάδα μια νέα ερώτηση δημοσιευόταν. Οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να αναθεωρήσουν τις παρατηρήσεις άλλων μέσω ενός αρχείου διαβουλεύσεων. Τα παθήματα που έγιναν μαθήματα έδειξαν ότι οι επιτυχείς διαβουλεύσεις εξαρτώνται από την προώθηση της διαδικασίας και των στόχων, προσιτή τεχνολογία για όλους τους προοριζόμενους συμμετέχοντες και κανονικές (π.χ. εβδομαδιαία έκδοση) περιλήψεις των λαμβανόμενων σχολίων. Επιπλέον, συνήχθη το συμπέρασμα ότι *το να υποβληθεί η έκθεση ήταν το κλειδί στην επιτυχία της διαδικασίας*: οι συμμετέχοντες ανησύχησαν για το ότι θα παρείχαν την εισαγωγή και δεν θα άκουγαν ποτέ για τις εκβάσεις των διαβουλεύσεων.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ-FINLAND

Σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης έχει υπάρξει ένα ηλεκτρονικό πιλοτικό έργο διαβουλεύσεων. Το Νοεμβρίου 1999 το Υπουργείο οικονομικών προώθησε ένα πρόγραμμα με σκοπό να αυξήσει το πεδίο για τους πολίτες για να ασκήσει την επιρροή με τη βοήθεια των ICT. Το πρόγραμμα που ονομάστηκε «νέες δυνατότητες στην τεχνολογία πληροφοριών και του πολίτη να επηρεάσει τη λήψη αποφάσεων» αποτελέστηκε από τρεις διαφορετικές διαστάσεις. Η πρώτη διάσταση επρόκειτο να ανακαλύψει πώς η κυβερνητική ιστοσελίδα θα μπορούσε να εξυπηρετεί καλύτερα τους πολίτες και ποιες καλύτερες πρακτικές θα μπορούσαν να βρεθούν. Το δεύτερο μέρος του προγράμματος ήταν ένα πιλοτικό έργο να χτιστεί μια πύλη για το φινλανδικό δημόσιο τομέα (<http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/>) έτσι ώστε οι πληροφορίες και οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα να μπορούν να προσεγγιστούν από μια διεύθυνση. Το τρίτο μέρος του προγράμματος ήταν να διαμορφωθεί ένα φόρουμ συζήτησης <http://www.otakantaa.fi/> (otakantaa = μερίδιο, οι απόψεις σας με μας) όπου οι πολίτες μπορούν να σχολιάσουν και να δώσουν τις απόψεις τους.

ΓΑΛΛΙΑ-FRANCE

Το σχέδιο της γαλλικής κυβερνητικής πύλης (<http://www.service-public.fr/>) ήταν ένα ενδιαφέρον παράδειγμα των δημόσιων διαβουλεύσεων που διευθύνθηκε με τα επαγγελματικά μέσα (εξωτερική γνωμοδότηση, ερωτηματολόγια και ελεύθερα φόρουμ έκφρασης, καθώς και να συνοψίσει τις προτάσεις) και ανάμειξη όλων των κυβερνητικών υπουργείων. Τα κύρια ερωτήματα που η ομάδα προγράμματος θέλησε να προβάλει ήταν:

1. Τι οι πολίτες αναμένουν κυρίως τότε ζητούν τις κυβερνητικές πληροφορίες και τις υπηρεσίες (γενικές πληροφορίες, δημόσιες έρευνες, πρακτικές πληροφορίες);
2. Ποιες είναι οι ανάγκες των διαφορετικών ευρειών κατηγοριών πολιτών στα διαφορετικά στάδια των ζώων τους;
3. Πώς θα έπρεπε οι ανάγκες αυτών των διαφορετικών κατηγοριών πολιτών να ικανοποιηθούν;

→2.400 απαντήσεις από το ευρύ κοινό αναλύθηκαν. Αυτή η διαδικασία διαβουλεύσεων αποδείχθηκε αρκετά καρποφόρα και έχει συμβάλει στην επιτυχία του προγράμματος.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ-THE NETHERLANDS

Ψηφιακή συζήτηση (**debate**) σχετικά με το μέλλον

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2000, μετά από τη δημοσίευση της Λευκής Βίβλου με τίτλο «Με το μέλλον, ένα όραμα για την ηλεκτρονική σχέση μεταξύ της κυβέρνησης και του πολίτη» (<http://www.minbzk.nl/international/>), μια ψηφιακή συζήτηση (**debate**) οργανώθηκε στην οποία οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να συμμετέχει. Πραγματοποιήθηκε στην προσωπική αρχική σελίδα του κ. Van Boxtel, υπουργός που ήταν αρμόδιος για την πολιτική πληροφοριών δημόσιου τομέα, στο www.ministervanboxtel.nl. Η συζήτηση συγκρατήθηκε από ένα εξωτερικό και ανεξάρτητο πρόσωπο. Και οι δημόσιοι υπάλληλοι και ο υπουργός συμβάλλουν στη συζήτηση με τους πολίτες. Η συζήτηση ολοκληρώθηκε από μια «πρόσωπο με πρόσωπο» συνεδρίαση μεταξύ του υπουργού, των συμμετεχόντων στη συζήτηση, δημόσιους υπαλλήλους, και επίσης (εν μέρει offline) πολίτες και οργανώσεις. Η συνεδρίαση ήταν ραδιοφωνική μετάδοση στο διαδίκτυο και οποιοσδήποτε θα μπορούσε να αντιδράσει μέσω μιας ζωντανής συνομιλίας. Η έκθεση και η περίληψη της συζήτησης στάλισαν στο Κοινοβούλιο προκειμένου να ενημερωθούν τα μέλη του για τις αντιδράσεις και τις απόψεις του κοινού σε αυτό το θέμα.

NORBHΓIA-NORWAY

Υπάρχουν ουσιαστικά δύο είδη πειραμάτων σχετικά με τις δημόσιες διαβουλεύσεις από τους νορβηγικούς κυβερνητικούς οργανισμούς. Κατ' αρχάς, έχουν υπάρξει μερικές πρόωρες προσπάθειες στη χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών μέσων στις υπάρχουσες συμβουλευτικές ρυθμίσεις. Τα ηλεκτρονικά μέσα - και Διαδίκτυο εν μέρει - είναι βασικοί τρόποι στο πεδίο τέτοιων ρυθμίσεων. Με άλλα λόγια, ως αποδοτικό τρόπο δαπανών τη δυνατότητα πρόσβασης. Κατά συνέπεια, οι άμεσοι στόχοι των αρχικών ρυθμίσεων αποτελούν ακόμα την κύρια λογική αυτού του είδους σε απευθείας σύνδεση δημόσιων διαβουλεύσεων. Δεύτερον, υπάρχουν μερικά πρόωρα πειράματα στα οποία τα ηλεκτρονικά μέσα χρησιμοποιούνται για να δημιουργήσουν τα νέα είδη συμβουλευτικών ρυθμίσεων. Αυτές οι ρυθμίσεις χτίζουν επάνω στις νέες ευκαιρίες που παρέχονται με τα ηλεκτρονικά μέσα, και ως απολύτως νέοι τρόποι σε απευθείας σύνδεση διαβουλεύσεις, και επίσης (η παρεχόμενη κατάλληλη τεχνολογία είναι παρούσα) ως εύλογα ανέξοδες ρυθμίσεις. Αν και υπάρχει κάποια ποικιλία στο τοπικό επίπεδο, τα περισσότερα παραδείγματα αυτού του είδους σε απευθείας σύνδεση δημόσιων διαβουλεύσεων σε εθνικό επίπεδο αποτελούνται

νέοι ή πρόσθετοι τρόποι στις πολιτικές προτάσεις - συνήθως με τη βοήθεια του Διαδικτύου. Στην περίπτωση των νορβηγικών κυβερνητικών υπουργείων, αυτό σημαίνει χαρακτηριστικά τη δημοσίευση σε ODIN (<http://www.regjeringen.no/nb.html?id=4>) οι κοινές αφιερωμένες (εθνικές) κυβέρνηση-σχετικές πληροφορίες των χώρων διαδικτύου στη Νορβηγία (η περιοχή είναι κύρια και εκδίδεται από τα υπουργεία).

ΣΟΥΗΔΙΑ-SWEDEN

Η Επιτροπή στη χρήση της δημοκρατίας του Διαδικτύου για τις δημόσιες διαβουλεύσεις προκάλεσε ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον σε απευθείας σύνδεση διαβουλεύσεις, και οι πληροφορίες και οι ιδέες της είναι σε ζήτηση από άλλες επιτροπές. Μερικά παραδείγματα είναι:

- Open Sweden (Öppna Sverige) (<http://www.oppnasverige.gov.se>)
- The Delegation on the Cultural Heritage of the Industrial Society (Delegationen för industrisamhällets kulturarv) (<http://www.sou.gov.se/kulturarv>)
- Action Plan for Health in Working Life (Handlingsplan för hälsa i arbetslivet) (<http://www.sjukforsaking.gov.se>)
- Committee on Sweden's Policy for Global Development (Kommittén om Sveriges politik för global utveckling) (<http://www.globkom.net>)
- The European Year for Languages 2001 (Europeiska året för språk 2001) (<http://www.sprakaret.gov.se>).
- Evaluation of the EU Directive on Personal Data (http://justitie.regeringen.se/propositionerm/ds/pdf/ds2001_27.PDF)

Το ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ- UNITED KINGDOM

Η κυβέρνηση του UK έχει κινηθεί πέρα από τους πιλότους και τα πειράματα σε απευθείας σύνδεση διαβούλευσης, ενσωματώνοντάς τους στην κανονική πρακτική. Ο κώδικας συμπεριφοράς για τις γραπτές διαβουλεύσεις, που εκδίδεται από το γραφείο το Νοεμβρίου του 2000, εξουσιοδοτεί τις ηλεκτρονικές διαβουλεύσεις για τις βρετανικές κεντρικές κυβερνητικές υπηρεσίες. Ισχύει για τα έγγραφα διαβουλεύσεων που εκδίδονται μετά από την 1η Ιανουαρίου 2001. Μπορεί να προσεγγιστεί στο <http://www.cabinetoffice.gov.uk/>. Καθώς και στο <http://www.e-consultation.org/> . (Poland, 2001)

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στην Ελλάδα αν και γίνεται προσπάθεια εφαρμογής πρακτικών δημόσιας συμμετοχής, πρέπει να ειπωθεί ότι το υπάρχον ιεραρχικό μοντέλο διοίκησης είναι άκαμπτο γεγονός που εμποδίζει την υιοθέτηση μηχανισμών που υποκινούν την συμμετοχικότητα των πολιτών. Συνακόλουθα, η ορθή χρήση μηχανισμών συμμετοχικότητας θα έπρεπε να συμβαδίζει με τη μετάβαση από την εποχή της κυβέρνησης και της ιεραρχίας στην εποχή της διακυβέρνησης και των δικτύων κάτι που ωστόσο στην πράξη δεν ισχύει.

Αναλυτικότερα η εφαρμογή του θεσμού της κοινωνικής διαβούλευσης στην Ελλάδα είναι ακόμα περιπτωσιολογική παρά το γεγονός ότι είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της καλής νομοθέτησης και για τον ποιοτικότερο σχεδιασμό και την καλύτερη δυνατή υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών. Η αλήθεια είναι ότι οι περισσότερες πρακτικές δημόσιας διαβούλευσης δεν ορίζονται με νόμο με εξαίρεση τους μηχανισμούς κοινωνικής συνεργασίας σε ορισμένους τομείς πολιτικής και επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των επιμέρους υπουργείων ή των ανώτερων στελεχών. Η Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) είναι ο θεσμοθετημένος φορέας διαβούλευσης στη χώρα μας. Συστάθηκε με τον ν.2232/94 και από το 2001 η λειτουργία της ΟΚΕ αναφέρεται στο αναθεωρημένο Σύνταγμα όπου με την συγκεκριμένη διάταξη εάν και κατοχυρώνεται η ύπαρξη και η λειτουργία του θεσμού αυτού, η δυναμική του ανακόπτεται καθώς είναι ένα γνωμοδοτικό όργανο που δρα συμβουλευτικά. Έτσι έργο της Επιτροπής είναι η προώθηση του δημόσιου διαλόγου για σημαντικά ζητήματα, όπως αυτά που αφορούν την εθνική οικονομία και παράλληλα, η διασφάλιση ότι οι συμφωνίες που συνάπτονται γίνονται αποδεκτές από το σύνολο των συμμετεχόντων. Η ΟΚΕ είναι συλλογικό όργανο στη σύνθεση της οποίας μετέχουν ειδικοί επιστήμονες, εμπειρογνώμονες, που διατυπώνουν αιτιολογημένη γνώμη για ζητήματα, όπως η κοινωνική ασφάλιση, η φορολογία, οι επενδύσεις, η προστασία των καταναλωτών και ο ανταγωνισμός, ενώ η γνώμη της είναι υποχρεωτική για νόμους που ψηφίζονται από τη Βουλή. Για την ΟΚΕ, η περίοδος της διαβούλευσης διαρκεί από 30 έως 45 ημέρες και μπορεί να υποβάλλει, χωρίς να της αιτηθεί, γνώμη για οποιαδήποτε νομοθετική πρόταση που αφορά στην οικονομική και κοινωνική πολιτική της χώρας. Εκτός από την ΟΚΕ που δρα σε εθνικό επίπεδο, υπάρχουν πολλές συμβουλευτικές επιτροπές σε Υπουργεία αλλά και οικονομικές και κοινωνικές επιτροπές σε τοπικό επίπεδο που συζητούν Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι συμβουλευτικές επιτροπές των Υπουργείων συστήνονται προκειμένου να συζητήσουν με τα ενδιαφερόμενα μέρη σημαντικά νομοσχέδια. Η διαβούλευση έχει θεσμοθετηθεί στην περίπτωση του Υπουργείου Ανάπτυξης με τον Ν. 2731/94 και του Υπουργείου Εξωτερικών με την Ν.2731/99 με σκοπό τη δημιουργία της Διεθνούς Συνεργασίας για την Ανάπτυξη Υπηρεσιών. Επίσης, η διαβούλευση πραγματοποιείται οργανωμένα από ορισμένους οργανισμούς όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας. Το E-Business Forum είναι ο μόνος μόνιμος φορέας διαβούλευσης μεταξύ των επιχειρήσεων και της ακαδημαϊκής κοινότητας καθώς των κοινωνικών και επαγγελματικών σωματείων. Ο βασικός σκοπός αυτού του Forum είναι να συγκεντρώνει απόψεις και προτάσεις για την ενδυνάμωση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας στη νέα ψηφιακή αγορά και να υποστηριχθεί το ηλεκτρονικό επιχειρίν. Παράλληλα με το Ν. 2839/00 ιδρύθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και αποτελεί μηχανισμό διαβούλευσης καθώς στο πλαίσιο της λειτουργίας του στο τραπέζι του διαλόγου συμμετέχουν για τη συζήτηση μεταρρυθμιστικών προτάσεων εκπρόσωποι κοινωνικών και οικονομικών θεσμών,

συνδικάτων, εργαζόμενων, επιστημονικών ινστιτούτων και το Ελληνικό Κοινοβούλιο. Το 2001 έγινε προσπάθεια να εισαχθεί ένας νέος νόμος που αφορούσε την καλή νομοθέτηση σύμφωνα με τον οποίο η διαβούλευση θα αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Ωστόσο, ο συγκεκριμένος νόμος δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί. Όταν υπάρχει σχέδιο νόμου που επηρεάζει τη λειτουργία της αγοράς και τις επιχειρήσεις, η Αναφορά Ελέγχου Ποιότητας πρέπει να συνοδεύεται από την Αξιολόγηση των Κανονιστικών Επιπτώσεων η οποία περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση κόστους οφέλους.

Το 2006 η εγκύκλιος του Πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή που αφορούσε στην νομοθετική πολιτική και στην αξιολόγηση των κανονιστικών επιπτώσεων επισήμανε ότι βασική προϋπόθεση της καλής νομοθέτησης είναι η ευρύτερη κοινωνική συναίνεση και συμμετοχή. Ειδικότερα στην εγκύκλιο καθορίζεται ότι η διαβούλευση πραγματοποιείται με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και ενδιαφερόμενων μερών τους οποίους προσκαλεί και ενημερώνει η αρχή που προτείνει την προς συζήτηση ρύθμιση με την χρήση της νέας τεχνολογίας και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Σύμφωνα με τον νέο Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ν. 3463/2006) οι πολίτες έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε ειδική συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου για θέματα όπως η οικονομική κατάσταση, η διοίκηση του Δήμου και η εφαρμογή του προγράμματος διοικητικής δράσης (Α217). Στην παράγραφο 5 του Α 217 αναφέρεται «κάθε φορέας, δημότης, κάτοικος ή φορολογούμενος από το Δήμο έχει δικαίωμα να διατυπώσει παρατηρήσεις σχετικές με τον απολογισμό στη συνεδρίαση αυτή. Επίσης στον Κώδικα προβλέπεται η διεξαγωγή διαβούλευσης για τα επιχειρησιακά σχέδια δράσης των δήμων και κοινοτήτων. Η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου έκανε ένα ακόμη σημαντικό βήμα προς την ανοιχτή διακυβέρνηση (Open Governance) που συνδυάζει πολιτικά και τεχνολογικά χαρακτηριστικά με τη λειτουργία της ιστοσελίδας <http://www.opengov.gr/ΟνομαΥπουργείου>. Η ανοιχτή διακυβέρνηση πλαισιώνεται από αρχές όπως η διαφάνεια, η διαβούλευση, η λογοδοσία και η αποκέντρωση αξιοποιώντας ταυτόχρονα τεχνολογικά εργαλεία και εφαρμογές. Ουσιαστικά, η συγκεκριμένη ιστοσελίδα αφορά στη δημιουργία και τη συμβουλευτική υποστήριξη μιας πλατφόρμας διαβούλευσης έτσι ώστε τα σχέδια των πράξεων και αποφάσεων της κυβέρνησης να τίθενται σε ηλεκτρονική διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους πολίτες και φορείς.

Συγκεντρωτικά τα επίσημα όργανα διαβούλευσης στην Ελλάδα είναι τα ακόλουθα:

Στην Ελλάδα, η κοινωνική διαβούλευση έχει μακρά και σημαντική ιστορία. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί την μετεξέλιξη του δημοκρατικού προγραμματισμού, η οποία μπορεί κάλλιστα να οργανωθεί σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μετατρέποντας τα δημοτικά και νομαρχιακά συμβούλια σε ανοιχτά φόρα διαβούλευσης. Ωστόσο για να ισχυροποιηθεί ο θεσμός της διαβούλευσης και να αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να κατοχυρωθεί στον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα ως ουσιαστικός τύπος των περιφερειακών και δημοτικών αποφάσεων για θέματα τοπικής αρμοδιότητας. Επιπρόσθετα μια πολιτική διαβούλευσης για τη χώρα μας πρέπει να λάβει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο θα θεσπιστούν και οργανωθούν οι τρεις τύποι της δημόσιας συμμετοχής που είναι οι ακόλουθοι:

- **Δημόσια Επικοινωνία:** Η ροή της πληροφόρησης είναι μονοσήμαντη, προέρχεται από την κυβέρνηση προς τους πολίτες χωρίς οι δεύτεροι να συμμετέχουν άμεσα. Στόχος της δημόσιας επικοινωνίας δεν είναι δηλαδή η αντίδραση των πολιτών στην πληροφορία που λαμβάνουν.

- **Δημόσια Διαβούλευση:** Η ροή της πληροφόρησης προέρχεται από τους πολίτες προς την κυβέρνηση κάνοντας χρήση των μηχανισμών διάδρασης που έχει θέσει σε λειτουργία η ίδια η κυβέρνηση. Στην πραγματικότητα ο διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης και των πολιτών είναι αυστηρά οριοθετημένος.
- **Άμεση Δημόσια Συμμετοχή:** Η ροή της πληροφόρησης μπορεί να προέρχεται τόσο από την πλευρά των πολιτών προς την κυβέρνηση και αντίστροφα. Αυτός ο τύπος δημόσιας πολιτικής επιτρέπει την ανάπτυξη πραγματικού διαλόγου αλλά είναι δύσκολο να εφαρμοστεί στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Αξίζει να ειπωθεί ότι προκειμένου η διαβούλευση να είναι αποτελεσματική πρέπει να ισχύει η αρχή της αναλογικότητας. δηλαδή η μέθοδος και το εύρος της πρέπει να είναι ανάλογα των επιπτώσεων της προτεινόμενης ρύθμισης προς συζήτηση. (Τζιτζι, 2010)

Νομικό Πλαίσιο Στην Ελλάδα

Εδώ σας παρουσιάζουμε το νομικό πλαίσιο που υπάρχει στην Ελλάδα για την διαβούλευση το οποίο ορίζεται μέσα από το νομοσχέδιο Καλλικράτη. Τα άρθρα τα οποία έχουν σχέση με την διαβούλευση είναι δύο, το άρθρο 76 και 178, όπου το ένα ορίζει την Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και το άλλο την Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης. Καλλικράτης: Δημοτική και Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης Συνοπτικά (E-Lawyer, 2010)

Ο νόμος για το σχέδιο "Καλλικράτης"(βλ. http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Fek_html/index.html) προβλέπει, παράλληλα προς τα κλασικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, την θεσμοθετημένη λειτουργία Επιτροπών Διαβούλευσης, σε κάθε Περιφέρεια και σε κάθε Δήμο με πληθυσμό μεγαλύτερο από 10.000 κατοίκους. Σε μικρότερους Δήμους, η δημιουργία Επιτροπής Διαβούλευσης δεν απαγορεύεται, αλλά αποφασίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

Η συγκρότηση των **Δημοτικών Επιτροπών Διαβούλευσης** ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Η σύνθεση της Δημοτικής Επιτροπής περιλαμβάνει εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας και συγκεκριμένα:

- α) των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων,
- β) των επιστημονικών συλλόγων και φορέων,
- γ) των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών,
- δ) των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα,
- ε) των ενώσεων και συλλόγων γονέων,
- στ) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων,
- ζ) των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών,
- η) άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών,
- θ) εκπρόσωποι των τοπικών συμβουλίων νέων και
- ι) δημότες.

Ο συνολικός αριθμός των μελών της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, μπορεί να είναι από είκοσι πέντε (25) έως πενήντα (50) μέλη. Σε ποσοστό ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών εκπροσώπων

φορέων ορίζονται επιπλέον μέλη, μετά από κλήρωση, δημότες εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους καθώς και όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Στη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης **προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος** που ορίζει ο δήμαρχος με απόφασή του. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής καλούνται κατά περίπτωση και συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι αρμόδιων κρατικών αρχών, των τοπικών οργανώσεων πολιτικών κομμάτων, καθώς και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο.

Αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης είναι:

- α) Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα **αναπτυξιακά προγράμματα** και τα **προγράμματα δράσης** του δήμου, το **επιχειρησιακό πρόγραμμα** και το **τεχνικό πρόγραμμα του δήμου**.
- β) Γνωμοδοτεί για **θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος**, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.
- γ) Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και **διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων** και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.
- δ) Δύναται να διατυπώνει **παρατηρήσεις επί του περιεχομένου του κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων** οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ..

Η διατύπωση γνώμης από τη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, μετά από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά **μια φορά το χρόνο**, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και τουλάχιστον **μία φορά κάθε τρεις (3) μήνες** για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση.

Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ψηφίζει σχετικό **κανονισμό διαβούλευσης**, ο οποίος ρυθμίζει όλα τα θέματα τα σχετικά με τις διαδικασίες διαβούλευσης, τη συμμετοχή φορέων και πολιτών σε αυτή, καθώς και την παρουσίαση των πορισμάτων της.

Η **Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης** αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο της Περιφέρειας. Σύμφωνα με το άρθρο 178 του "Καλλικράτη", η συγκρότηση της Επιτροπής περιλαμβάνει τους Δημάρχους της Περιφέρειας και εκπροσώπους:

- α) των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων,
- β) των επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων, συλλόγων και φορέων,
- γ) των συνεταιριστικών οργανώσεων,
- δ) της αποκεντρωμένης διοίκησης στην οποία υπάγεται η περιφέρεια,
- ε) των κρατικών υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους στην περιφέρεια,
- στ) οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών στην περιφέρεια και
- ζ) των πολιτών.

Ο αριθμός των μελών κυμαίνεται από 35 έως 60, ενώ κατά το 1/3 επιλέγονται με κλήρωση πολίτες από τους εκλογικούς καταλόγους της Περιφέρειας.

Οι αρμοδιότητες της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης:

- α) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με τις βασικές **αναπτυξιακές προτεραιότητες** της περιφέρειας.
- β) Γνωμοδοτεί ως προς **θέματα γενικότερου περιφερειακού ενδιαφέροντος**, που παραπέμπονται σε αυτή από το περιφερειακό συμβούλιο ή τον περιφερειάρχη.
- γ) Εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιφέρειας και διατυπώνει **γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων** αυτών.

Και σε αυτήν την περίπτωση, δεν αποκλείεται η διενέργεια ηλεκτρονικής διαβούλευσης με τους πολίτες. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά ανά τρίμηνο.

Ο ρόλος των Επιτροπών Διαβούλευσης είναι λοιπόν καθαρά γνωμοδοτικός, αλλά το περιεχόμενο των υποθέσεων των οποίων μπορούν να επιληφθούν είναι ευρύτατο. Θα έχει ενδιαφέρον να δούμε στην πράξη πόση βαρύτητα θα έχει ο λόγος τους στην λήψη των αυτοδιοικητικών αποφάσεων.

Η Ηλεκτρονική Διαβούλευση μέσα από το Opengov.gr

Διαδικασία Οργάνωσης Διαβουλεύσεων μέσα από το Opengov.gr

(Opengov, 2009)

1. Η κυβερνητική μονάδα θα πρέπει να ορίσει τα στελέχη που θα είναι αρμόδια για την διεξαγωγή της διαβούλευσης . Η ομάδα αυτή καλό θα είναι να είναι μόνιμου χαρακτήρα, προκειμένου να χειρίζεται όλα τα αντίστοιχα θέματα, να εκπαιδευτεί και να εδραιωθεί επικοινωνία με την μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ.
2. Η υπό διαβούλευση απόφαση/πράξη αποστέλλεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το υπουργείο στην μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ (στο opengov@opengov.gr) σε .doc ή .odt καθώς και σε .pdf αρχείο. Επιπλέον, εφόσον υπάρχει, αποστέλλεται στην μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ και άλλη σχετική νομοθεσία με το Σ/Ν σε .pdf, το κάλεσμα του Υπουργού για τη συμμετοχή των πολιτών στη διαβούλευση, σχετικό πληροφοριακό υλικό που να εξηγεί με απλά λόγια το σκοπό της ρύθμισης, καθώς επίσης και τις πιθανές θέσεις των κοινωνικών εταίρων που έχουν δημόσια διατυπωθεί.
3. Από την μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ προσδιορίζεται η διεύθυνση στο διαδίκτυο όπου θα διεξαχθεί η διαβούλευση, η οποία είναι συνήθως της μορφής www.opengov.gr/onoma_ypourgeiou πχ www.opengov.gr/types . Η διαβούλευση δημοσιεύεται και στην ιστοσελίδα του Γραφείου του Πρωθυπουργού, www.opengov.gr
4. Καθορίζεται με σαφήνεια, πριν την ανάρτηση, ο χρόνος έναρξης και ο χρόνος ολοκλήρωσης της ηλεκτρονικής διαβούλευσης (ημερομηνία και ώρα). **Συνιστάται ο χρόνος διάρκειας της διαβούλευσης να είναι τουλάχιστον 10 εργάσιμες ημέρες.** Όσον αφορά στην ημερομηνία έναρξης, τα υπουργεία μεριμνούν για την έγκαιρη συνεννόηση με την μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ και για τυχόν τεχνικούς ή άλλους περιορισμούς.
5. **Η ηλεκτρονική πλατφόρμα της διαβούλευσης προβλέπει την έγκριση των σχολίων πριν τη δημοσίευσή τους.** Τα σχόλια τα οποία περιέχουν υβριστικό

περιεχόμενο, προσβλητικό, απόψεις παντελώς άσχετες με τη διαβούλευση και αντίκεινται στους όρους χρήσεις και τις οδηγίες συμμετοχής, καλό θα είναι να μην εγκρίνονται προς δημοσίευση. Η μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ θα εκπαιδεύσει τους υπεύθυνους της διαχείρισης στο τεχνικό μέρος της έγκρισης ή απόρριψης των σχολίων.

6. Το Υπουργείο ορίζει υπεύθυνο συνεργάτη επικοινωνίας για τη διαβούλευση, ο οποίος και θα έχει την ευθύνη της επικοινωνίας, της διαχείρισης και συντονισμού της διαδικασίας, από την πλευρά του Υπουργείου. Επίσης **ορίζει τους υπεύθυνους διαχείρισης και δημοσίευσης των σχολίων (moderators)**.
7. Το Υπουργείο ορίζει υπεύθυνη ομάδα παρακολούθησης της διαβούλευσης η οποία ομαδοποιεί τα σχόλια εντοπίζοντας και καταγράφοντας τα κοινά θέματα που αναδεικνύονται για κάθε άρθρο/θεματική ενότητα της διαβούλευσης. **Στο τέλος συντάσσει έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης η οποία ενδεικτικά περιέχει:**
 - μια σύντομη περίληψη κάθε κοινού θέματος των σχολίων ανά άρθρο/θεματική ενότητα
 - μια τουλάχιστον παραπομπή σε αυτούσιο απόσπασμα σχολίου για κάθε σύντομη περίληψη κοινού θέματος
 - παράρτημα με όλα τα σχόλια
8. **Από την πλευρά του υπουργείου συντάσσεται και διανέμεται έγκαιρα δελτίο τύπου, στο οποίο δηλώνεται η έναρξη της ηλεκτρονικής διαβούλευσης και αναφέρεται ο δικτυακός τόπος, πχ www.opengon.gr/opoma_ypourgeiou.** Αντίστοιχα, ενημερώνεται ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Στο δελτίο τύπου υπάρχει η ενημέρωση για την ηλεκτρονική διαβούλευση επί του σχεδίου απόφασης/πράξης, κάλεσμα του Υπουργού που να προτρέπει τους πολίτες να καταθέσουν τις απόψεις τους καθώς και αναγραφή με σαφήνεια του χρόνου έναρξης και λήξης της διαβούλευσης.
9. Η μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ ενεργοποιεί τη διαβούλευση στην προγραμματισμένη ημέρα και ώρα και εφόσον δεν υπάρχει άλλη ειδοποίηση τερματίζει τεχνικά τη διαβούλευση την προγραμματισμένη ώρα και μέρα. Η μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ διασφαλίζει τεχνικά την ομαλή διεξαγωγή της διαβούλευσης.
10. **Η ομάδα παρακολούθησης του Υπουργείου, πρέπει να επιβλέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα εντός κάθε ημέρας τη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής διαβούλευσης και να εγκρίνει τη δημοσίευση των σχολίων.** Με την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η ομάδα του υπουργείου, θα έχει τη δυνατότητα να εξάγει σε υπολογιστικό φύλλο όλα τα σχόλια έτσι ώστε να συντάξει την έκθεση σύμφωνα (βλ. Βήμα 6). Στη συνέχεια, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου θα πρέπει να εξετάσει τα σχόλια και να τα λάβει υπόψη της σε μια ενδεχόμενη τροποποίηση του σχεδίου απόφασης/πράξης, σύμφωνα με αυτά.
11. **[Σύμφωνα με τον νέο κανονισμό της Βουλής \(αρ 85, παρ 3\)](#), “*Τα νομοσχέδια συνοδεύονται, επίσης, υποχρεωτικά, από έκθεση αξιολόγησης των συνεπειών της ρύθμισης και από έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έχει προηγηθεί της κατάθεσής τους*”. Για να θεωρηθεί μια διαβούλευση ολοκληρωμένη και να μπορεί να εμφανιστεί ως τέτοια στο opengon.gr , το υπουργείο, αποστέλλει στην μονάδα καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ:

 - την τελική έκδοση του σχεδίου απόφασης/πράξης**

- την έκθεση της δημόσιας διαβούλευσης η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει και τεκμηριωμένη αναφορά για το ποιες προτάσεις πολιτών ενσωματώθηκαν στο τελικό σχέδιο απόφασης/πράξης καθώς επίσης και αναφορά για το ποιές προτάσεις δεν ελήφθησαν υπόψη και για ποιους λόγους.

Οι διαβουλεύσεις υλοποιούνται με την τεχνική ευθύνη της μονάδας καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ. Η μονάδα υποστηρίζει τις πλατφόρμες διαβούλευσης και υλοποιεί τις κατάλληλες ανά περίπτωση και το είδος διαβούλευσης στις τεχνικές προσαρμογές.

Κώδικας διεξαγωγής καλών πρακτικών δημόσιας διαβούλευσης

Με ευθύνη της μονάδας καινοτομίας του ΕΚΔΔΑ δημιουργείται και τηρείται κώδικας διεξαγωγής δημόσιας διαβούλευσης. Ο κώδικας διεξαγωγής έχει κυρίως τους εξής στόχους:

- Να αναδειξεί και να περιγράψει λεπτομερώς με συγκεκριμένα παραδείγματα και οδηγίες τα διαφορετικά είδη, τους ρόλους, τις εφαρμοσμένες μεθοδολογίες και τις καλές πρακτικές διεξαγωγής δημόσιας διαβούλευσης
- Να προτείνει ενέργειες για τη συστηματοποίηση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και δράσεις για την γενικότερη αύξηση της συμμετοχής και την ενδυνάμωση της συμμετοχής ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού.

Μέθοδος λειτουργίας του opengov

Κάθε Υπουργείο έχει μία on line πλατφόρμα διαβούλευσης, η οποία έχει τα εξής χαρακτηριστικά (Δρ.Φανή Κομσέλη, 2011) :

- Πολύ απλό και φιλικό περιβάλλον χρήσης που μοιάζει με blog.
- Ο σχολιασμός γίνεται είτε ανά άρθρο, είτε ανά παράγραφο, είτε ανά ερώτημα, ανάλογα με το είδος της διαβούλευσης.
- Δεν απαιτείται κάποια εγγραφή για να σχολιάσει ο χρήστης γιατί είναι πάρα πολύ χαμηλό το όριο της εισόδου της συμμετοχής για να ευνοείτε η συμμετοχή.
- Τα πιο πρόσφατα σχόλια των πολιτών εμφανίζονται πρώτα.
- Οι συμμετέχοντες έχουν την δυνατότητα να αξιολογήσουν τις απόψεις άλλων θετικά η αρνητικά με ένα κλικ.
- Σε κάθε διαβούλευση αναφέρεται ο σκοπός και η διάρκειά του και υπάρχουν και κάποια εργαλεία άμεσης διάχυσης της διαβούλευσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Καλές πρακτικές στο opengov

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας έχουν καταγραφεί από την Ομάδα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κάποιες καλές πρακτικές.

Η διαβούλευση με απαντήσεις στις ερωτήσεις. Χρησιμοποιείται σε προ νομοθετικό στάδιο και στόχος της είναι η συλλογή ιδεών και προτάσεων. Αποτελείται από μια σειρά από στοχευμένα ερωτήματα σε πολύ συγκεκριμένα θέματα. Οι συμμετέχοντες καλούνται να απαντήσουν δίνοντας τις λύσεις και τις προτάσεις που οι ίδιοι έχουν. Τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, δηλαδή το προϊόν που θα βγει από αυτή τη διαδικασία διαβούλευσης είναι η βάση για τι επόμενο στάδιο, για μια επόμενη φάση, που είναι η σύνταξη του σχεδίου νόμου.

Εσωτερική διαβούλευση, η οποία πραγματοποιείται όταν ένα σχέδιο νόμου είναι σημαντικό και απαιτείται η γνώμη των επαϊόντων πριν τη διαμόρφωση του σχεδίου νόμου, πριν ακόμα τεθεί προς διαβούλευση και πριν περάσει και από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται το ίδιο web site το οποίο χρησιμοποιείται και για τις άλλες διαβουλεύσεις, η πρόσβαση στην περίπτωση αυτή γίνεται με κάποιους κωδικούς χρήσης.

Η συγκεκριμένη πρακτική εφαρμόστηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών για το νομοσχέδιο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση ο Υπουργός και οι συντάκτες του νομοσχεδίου κάλεσαν μία ομάδα από 15 εμπειρογνώμονες, διανεμήθηκαν κωδικοί και ζητήθηκαν τα σχόλια τους πριν τη διαμόρφωσή του.

Η Δημόσια διαβούλευση σε σχέδιο νόμου ή Προεδρικό Διάταγμα είναι επίσης μια καλή πρακτική και η πιο συνήθης μορφή διαβούλευσης. Στην διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες να καταθέσουν σχόλια για κάθε άρθρο ή συνολικά για το σχέδιο νόμου ή το προεδρικό διάταγμα. Στην περίπτωση αυτή, εκτός από το υπό διαβούλευση κείμενο, αναρτάται συνοδευτικό ενημερωτικό υλικό, σχετική νομοθεσία, καθώς και οι θέσεις των εμπλεκόμενων φορέων. Με την ολοκλήρωση της διαβούλευσης αναρτώνται, εκτός από το τελικό κείμενο και την έκθεση συμπερασμάτων επί της διαβούλευσης, σε κάποιες περιπτώσεις οι θέσεις των stakeholders και των συνδικαλιστικών φορέων.

Η κατάσταση κάθε διαβούλευσης περνάει από τρία διαδοχικά στάδια.

- Σε πρώτη φάση η διαβούλευση, όπως είναι αυτονόητο, είναι ανοιχτή σε σχολιασμό για όλο το διάστημα το οποίο έχει οριστεί από την αρχή.
- Σε ένα δεύτερο στάδιο η διαβούλευση είναι προς επεξεργασία και παύει να είναι ανοιχτή προς σχολιασμό. Στο στάδιο αυτό, το τελικό νομοσχέδιο δεν έχει έρθει προς ψήφιση στη Βουλή και σε αυτή τη φάση οι ομάδες διαβούλευσης επεξεργάζονται τα συμπεράσματα.
- Σε ένα τρίτο στάδιο θεωρείται ότι η διαβούλευση έχει ολοκληρωθεί όταν πλέον έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα ο ψηφισμένος νόμος από τη Βουλή και η έκθεση συμπερασμάτων επί της διαβούλευσης.

Στον ιστοχώρο απεικονίζεται με διαφορετικό χρώμα αυτές οι διαφορετικές φάσεις της διαβούλευσης. (Δρ.Φανή Κομσέλη, 2011)

Παραδείγματα

- [Waterways Ireland](#) - βάζοντας ένα συμβατικό στην ηλεκτρονική διαβούλευση.

Εικόνα 1: Waterways Ireland

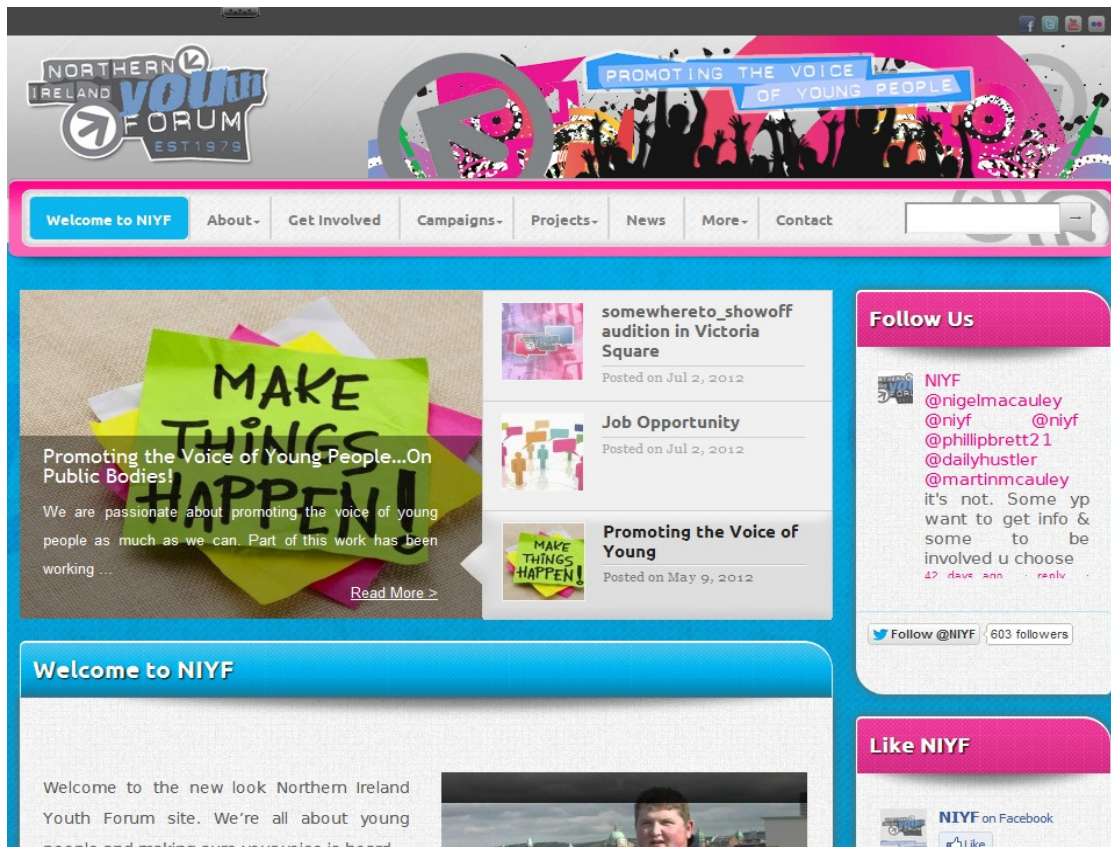
- [The Wheel](#) - συλλογή ιστοριών πολιτών για ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Εικόνα 2: The Wheel

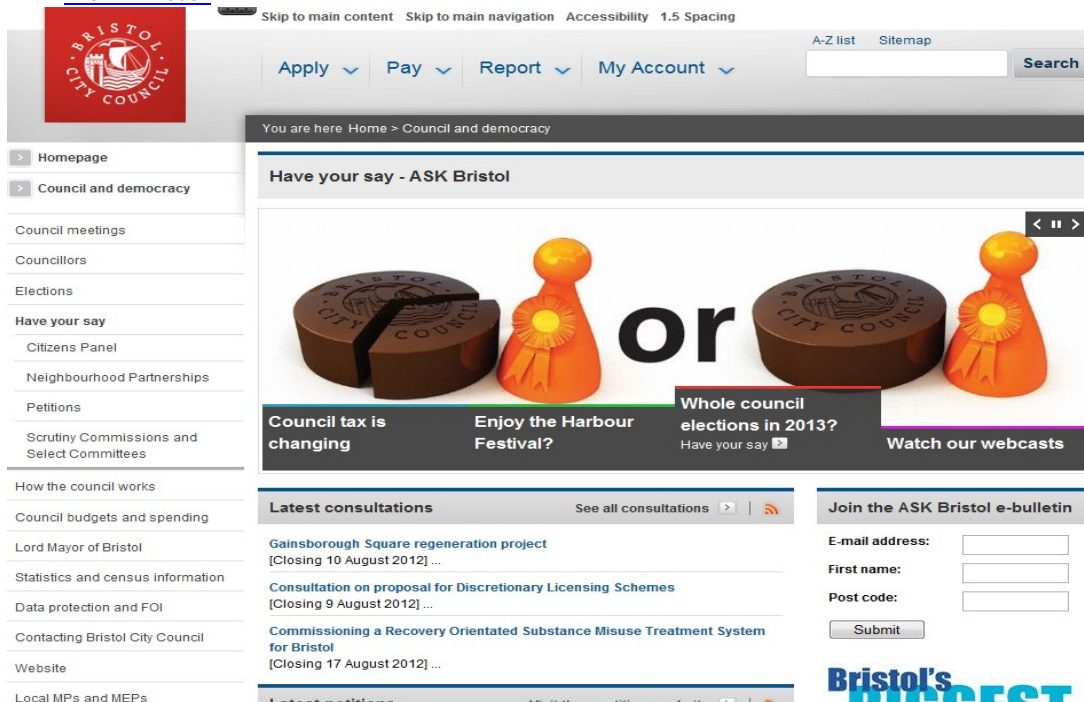
Κεφάλαιο 1

- [Youth e-consultations at NIYF](#) - εν εξελίξει έρευνα δράσης με τους νέους στο [NI Youth Forum](#).

Εικόνα 3: Youth Forum

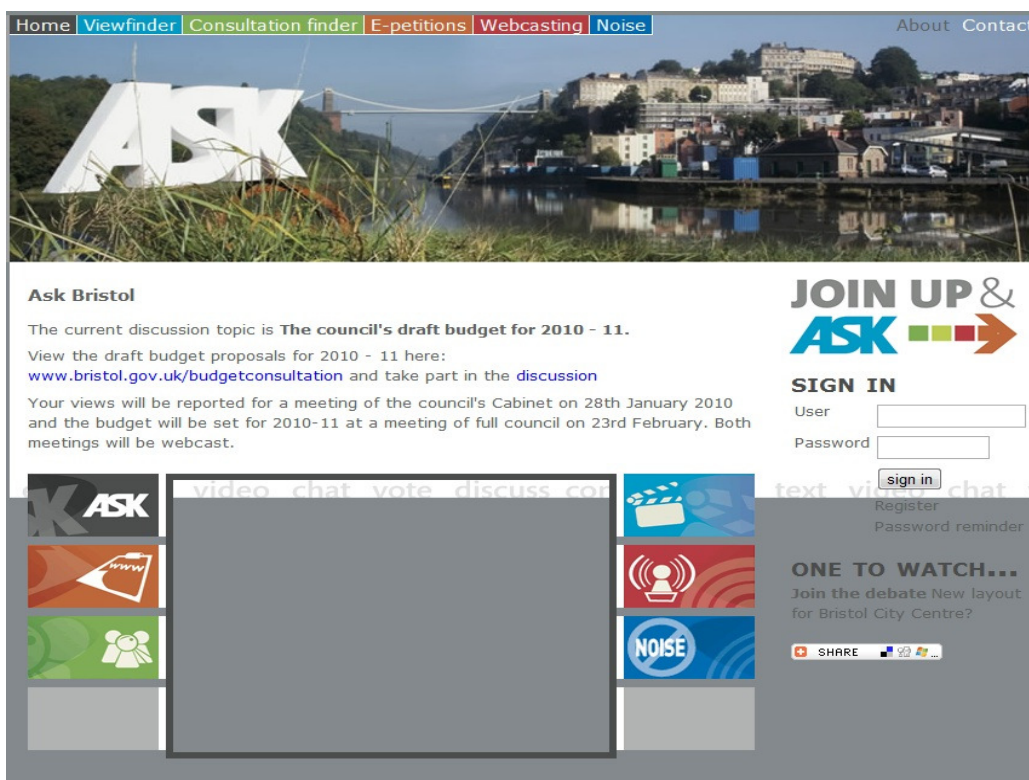
- [Ask Bristol](#)

Εικόνα 4: Ask Bristol

Κεφάλαιο 1

- [Viewfinder video consultation pilot](#)

Εικόνα 5: Bristol

- <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=232>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ | ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ | ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ | ΕΝΕΡΓΕΙΑ | ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ | ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ | ΔΑΣΗ | ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ | ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ & ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ | ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ | ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ | ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Η ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

« Στο πλαίσιο της ανοιχτής διακυβέρνησης και με σκοπό να εξασφαλιστεί η πληροφόρηση και συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία διαμόρφωσης των αποφάσεων, παρέχεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής διαβούλευσης των σχεδίων νόμων και αποφάσεων της κυβέρνησης. »

Επισκεφθείτε τη σελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στον δικτυακό τόπο της «[Ανοιχτής Διακυβέρνησης](#)» για να ενημερωθείτε για τις νομοθετικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου και να συμμετάσχετε στη δημόσια διαβούλευση.

Δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για το Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος «[Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης](#)» έως και τις 31 Ιανουαρίου 2012.

Δημόσια διαβούλευση στο [Σχέδιο νόμου σχετικά με τη συμπλήρωση και τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία των δημοτικών συνετασιμίων](#) έως και τις 2 Φεβρουαρίου 2012.

Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος Οικοστικού Συγκροτήματος Βόλου

1. [Προβλεπόμενα υποβολής απόψεων](#)
2. [Επισημασμένη Έκθεση & Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος](#)
3. [Πρόταση Δράσης](#)
3. [Χάρτες](#)

Η Δημόσια Διαβούλευση έχει ήδη ολοκληρωθεί για τα εξής θέματα:

Δόση
19 Ιουλίου 2010
[Σχέδιο Νόμου για την «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πρόσβαση Ταμείο, Κύρωση Διασκήτων Χαρτών και άλλες διατάξεις».](#)

20 Μαΐου 2010
[Πρόταση Νόμου για την «Κατηγορίες και περιεχόμενο των χρήσεων γης».](#)

Εικόνα 6: ΥΠΕΚΑ

- <http://diavoulefsi.auth.gr/faq>

Αρχική σελίδα Συχνές Ερωτήσεις Αναλυτικές Οδηγίες Επικοινωνία Σύνδεση στη Διαβούλευση

Διαβούλευση ΑΠΘ - beta

Συχνές Ερωτήσεις

- I. Ποιος είναι ο στόχος της Διαβούλευσης;
- II. Τι χρειαζόμαστε για να αποκτήσω πρόσβαση στη Διαβούλευση;
- III. Η δομή της Διαβούλευσης θυμίζει ψηφοφορία. Πώς αξιολογούνται οι απαντήσεις;
- IV. Πώς διαμορφώνω τη διαβούλευση με τη δική μου συμμετοχή;
- V. Πώς αναπτύσσω τα επιχειρήματά μου πάνω στο θέμα, εάν συμφωνώ ή διαφωνώ;
- VI. Συμφωνώ ή διαφωνώ με τα επιχειρήματα κάποιου συνομιλητή, τι κάνω;
- VII. Πρέπει οπωσδήποτε να συμφωνήσω ή να διαφωνήσω;
- VIII. Για ποιο λόγο υπάρχουν τα επιπλέον χρώματα επιλογών εκτός των Συμφωνώ / Διαφωνώ και Αναδιτύπωση κάτω από τα επιχειρήματα των χρηστών;

Copyright (C) 2011 - Επιτροπή Διαφάνειας & Διαβούλευσης ΑΠΘ

Εικόνα 7: Πρυτανικό Συμβούλιο_Διαβούλευση

- <http://www.e-trikala.gr/e-dialogos>

Εταρικό Προφίλ Εξελίξεις/Νέα Παρέχουμε Υπηρεσίες Οι Συμμετοχές Μας Ατζέντα Επικοινωνία Δείτε - Ακούστε

Προκηρύξεις ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΕΙΤΕ!

Broadband e Internet GIS

e-trikala

Ελληνικά English

Trikala tourism
e-dialogos
mobiPARK
Δημοσθένης
Δωρεάν Internet
Ευφυείς Μεταφορές
Ηλεκτρονικό ΚΕΠ
Μητροπολιτικό Δίκτυο
Ξενογός
Πολυδομικό GIS
Τηλεπρόνοια

e-dialogos
Τώρα η γνώμη σου έχει δύναμη

Το απόλυτο και σίγουρα πρωτοποριακό «εργαλείο» Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο ο κάθε Τρικαλινός Δημότης - από οποιοδήποτε σημείο της χώρας ή του πλανήτη - έχει ελεύθερα στα χέρια του, είναι το e-dialogos. Μέσω της ιστοσελίδας www.edialogos.gr οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα ενεργής συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Δήμου, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Αντίστοιχα, δίνεται η ευκαιρία στο Δήμο Τρικκαίων να συνεργαστεί δημιουργικά και παραγωγικά με τους πολίτες πραγματοποιώντας Ηλεκτρονικές Δημοσκοπήσεις, «μαζεύοντας Ηλεκτρονικές Υπογραφές και συμμετέχοντας σε Ηλεκτρονικές Διαβουλεύσεις με απώτερο σκοπό τη χάραξη και υλοποίηση πολιτικών δράσεων.

Συμμετέχω απλά και εύκολα
Πιο συγκεκριμένα, τι μπορώ να κάνω εδώ στο e-dialogos:

- Γράφομαι απαραίτητο για να συμμετάσχω
- Ενημερώνομαι για όλα τα θέματα που συζητάμε
- Συζητώ απλά και εποικοδομητικά με τους συμπολίτες μου

Εικόνα 8: e-dialogos

Κεφάλαιο 1

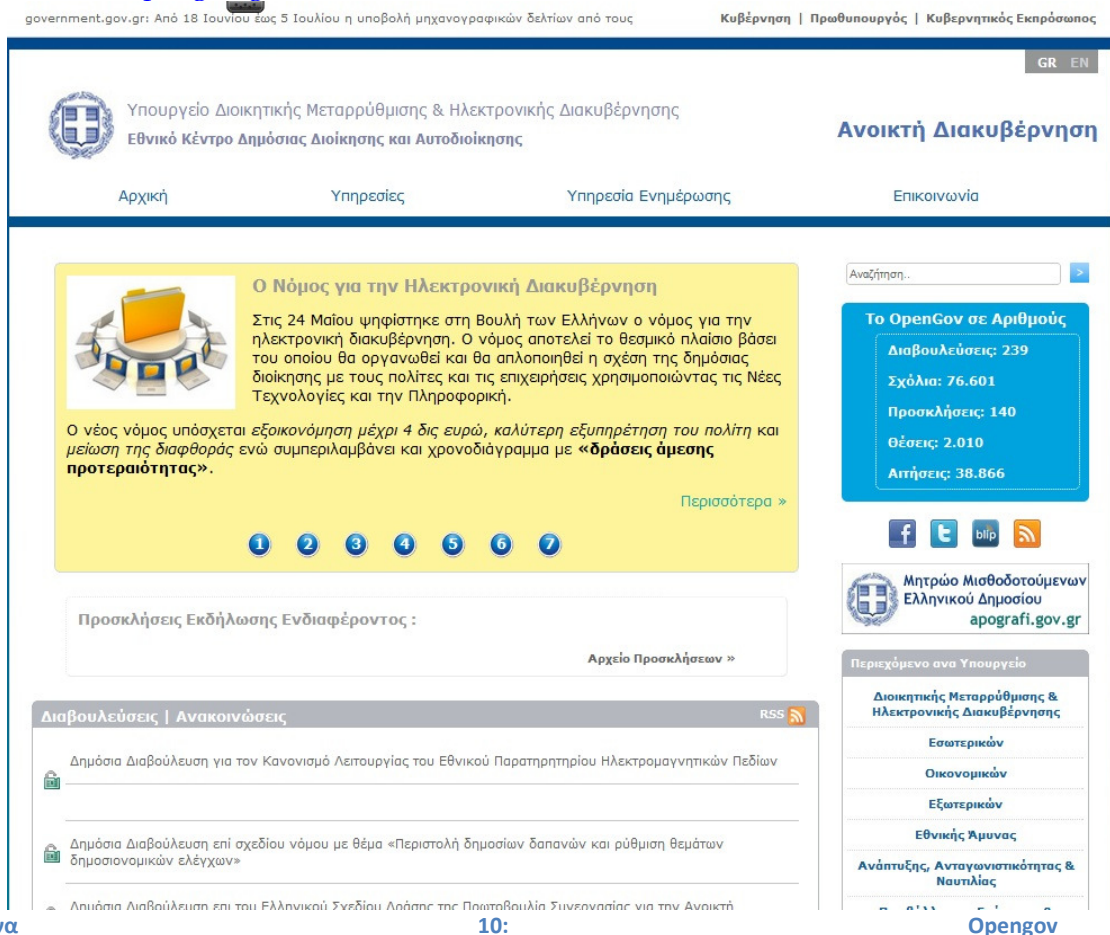
- http://www.e-kilkis.gr/portal/page/portal/kilkis/business_plan/public_consultation

The screenshot shows the website of the Municipality of Kilkis. The main content area is titled "Δημόσια Διαβούλευση: «Η γνώμη σου μετράει»". The text explains that the new municipal administration believes that citizens should have their voice heard in the decision-making process. It mentions a public consultation process for the business plan for 2012-2014, which will be a first step towards a more participatory and transparent administration. The page also features a sidebar with navigation links, a search bar, and various logos, including the Municipality of Kilkis, the Ministry of Digital Governance, and the National Center for Administrative Modernization and Electronic Governance.

Εικόνα 9: Δήμος Κιλκίς

- www.opengov.gr

The screenshot shows the website of the Open Government (OpenGov) portal. The main content area is titled "Ο Νόμος για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση". The text explains that the new law aims to improve the quality of public services and reduce the cost of government. It mentions a public consultation process for the business plan for 2012-2014, which will be a first step towards a more participatory and transparent administration. The page also features a sidebar with navigation links, a search bar, and various logos, including the Ministry of Digital Governance, the National Center for Administrative Modernization and Electronic Governance, and the Open Government portal.

Εικόνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μοντέλο Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης

Στόχος του όλου εγχειρήματος είναι να εξοπλιστεί ο Δήμος με ένα «ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικής διαβούλευσης», που θα του επιτρέπει μέσα από συγκεκριμένες διαδικασίες και τεχνικές, την υλοποίηση της ευρύτερης στρατηγικής της ένταξης των πολιτών στις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικής.

Από την διεθνή βιβλιογραφία και τα αποτελέσματα αρκετών αντίστοιχων προσπαθειών που έχουν γίνει στην Ελλάδα, στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς καταλήγουμε σε ένα «μεικτό» μοντέλο το οποίο συνδυάζει πολλές διαφορετικές τεχνικές προσφέροντας μία ολοκληρωμένη λύση διαβούλευσης, όπως αυτή υλοποιείται με την χρήση νέων τεχνολογιών.

Ανάλυση του Μοντέλου και των επιμέρους συστατικών του

Τα τρία κύρια δομικά συστατικά του μοντέλου Ηλεκτρονικής Συμμετοχής ή τεχνικές Ηλεκτρονικής Συμμετοχής που προτείνουμε:

- **Ηλεκτρονική Δημοσκόπηση/Διαβούλευση (e-Consultation)**
- **Ηλεκτρονικά Συλλογικά Αιτήματα (e-Petitions)**
- **Ηλεκτρονική Διαβούλευση**

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε εδώ ότι μιλάμε για τρεις ξεχωριστές διαδικασίες, οι οποίες μπορούν να λειτουργούν ανεξάρτητα η μία από την άλλη, αλληλεπιδρώντας σε κάποιο βαθμό μεταξύ τους, συνθέτοντας μία ολοκληρωμένη γκάμα εργαλείων με στόχο να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, δηλαδή η ενεργή συμμετοχή ενημερωμένων πολιτών στα κοινά και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του δήμου. Καλύπτουν δε διαφορετικές φιλοσοφίες αλλά και αφετηρίες των συμμετοχικών διαδικασιών.

- Η **Ηλεκτρονική Δημοσκόπηση** αποτελεί εργαλείο του δήμου για διερεύνηση απόψεων και στάσεων των πολιτών στα θέματα του Δήμου.
- Τα **Ηλεκτρονικά Συλλογικά Αιτήματα** είναι διαδικασία που εκκινείται «από τα κάτω» και δίνει την δυνατότητα να εκφράσουν οι πολίτες συλλογικά τα αιτήματά τους προς τον δήμο. Η κατάληξη της απαίτησης στον δήμο εξαρτάται εν μέρει και από τον αριθμό πολιτών που την συνυπογράφουν.
- Η **Ηλεκτρονική Διαβούλευση**, εκκινείται από τον δήμο με στόχο να δημιουργήσει με τον πολίτη μία συνεργατική σχέση εμπλεκοντάς τον συνολικά στην διαδικασία, από την επιλογή του θέματος έως και το τελικό

αποτέλεσμα της διαδικασίας που αποκρυσταλλώνεται με την ψήφο του. Μέσω του διαλόγου και της διαβούλευσης γίνεται έτσι προσπάθεια για την από κοινού εύρεση λύσεων στα σημαντικά θέματα του δήμου.

Θεωρείται ότι με τους τρεις αυτούς τρόπους συμμετοχής του πολίτη καλύπτεται ένα πολύ μεγάλο μέρος των δυνατοτήτων και των πρακτικών που έχουν δοκιμαστεί έως σήμερα, ενώ ο συνδυασμός και των τριών αποτελεί καινοτομία σίγουρα για την Ελλάδα και ενδεχομένως και πανευρωπαϊκά.

Ηλεκτρονική Δημοσκόπηση

Το πρώτο συστατικό αυτού του «μεικτού» μοντέλου περιλαμβάνει ουσιαστικά την διαδικασία αναζήτησης στοιχείων και πληροφοριών για την στάση των πολιτών του δήμου, που εκκινείτε με πρωτοβουλία του Δήμου πάνω σε συγκεκριμένα θέματα που οι ιθύνοντες θεωρούν σημαντικά. Στην Αγγλική βιβλιογραφία ονομάζεται “consultation” και αποτελεί ένα μεγάλο μέρος της «Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας» που εκτελείται σε πολλές χώρες.

Παρά το γεγονός ότι ο όρος αυτός μεταφράζεται γενικά ως «διαβούλευση», πιστεύουμε ότι αποδίδεται καλύτερα υπό την έννοια της «δημοσκόπησης».

Είναι μία πρακτική πολύ γνωστή και ευρέως διαδεδομένη στην κλασική της μορφή (τηλεφωνική δημοσκόπηση, επιτόπια έρευνα, κλπ) και υλοποιείται συνήθως από εξειδικευμένες εταιρείες ερευνών, για λογαριασμό άλλοτε του δημοσίου άλλοτε επιχειρήσεων ή άλλων φορέων.

Στην διαδικτυακή της μορφή, που θα ονομάσουμε «**Ηλεκτρονική Δημοσκόπηση**» συνήθως δίνεται με την μορφή «ερωτηματολογίου» που αναρτάται σε μία ιστοσελίδα, και που συμπληρώνεται και αποστέλλεται ηλεκτρονικά από τους χρήστες. Υπάρχουν φυσικά διαφορετικοί τύποι ερωτηματολογίων, μεθοδολογίες έρευνας που στοχεύουν σε διαφορετικά κοινά. Η πιο συχνή περίπτωση που απαντάται στο Ίντερνετ είναι ερωτηματολόγια ιδιωτικών εταιρειών που ζητάνε να συμπληρώσουν οι πελάτες τους (αξιολόγηση υπηρεσιών και προϊόντων). Η χρήση online – ερωτηματολογίων είναι σχετικά πιο πρόσφατη και λιγότερο διαδεδομένη στην σφαίρα του δημοσίου είτε αναφερόμαστε σε Κεντρικούς φορείς η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Παρ’ όλα αυτά ωριμάζει ως πρακτική σε χώρες όπως η Αγγλία η Γερμανία κλπ, που έχουν ήδη αρκετά χρόνια πειραμάτων και δοκιμών. Για την Ελλάδα θεωρείται πρωτοποριακή μέθοδος, και δεν έχουν γίνει παρά ελάχιστες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Κύριος λόγος είναι η χαμηλή διείσδυση του μέσου στον γενικό πληθυσμό, και τα χαμηλά επίπεδα εξοικείωσης με τα εργαλεία αυτά από μεριά των ιθυνόντων της πολιτείας.

Ανεξάρτητα από τον φορέα που την υλοποιεί, η ηλεκτρονική δημοσκόπηση μπορεί να απευθύνεται ανοιχτά σε όλους τους πολίτες ή σε συγκεκριμένη μερίδα τους που επιλέγεται είτε με κριτήριο της ειδικής τους σχέσης με το θέμα που ερωτάται είτε ως

στρωματοποιημένο και αντιπροσωπευτικό δείγμα πολιτών. Πιο συνήθης περίπτωση είναι η πρώτη.

Και οι δύο περιπτώσεις έχουν θετικά και αρνητικά στοιχεία.

Στην περίπτωση που το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε όλους, τίθεται συχνά το θέμα της αξιοπιστίας αυτού που ονομάζεται «αυτο-επιλεγμένου» δείγματος συμμετεχόντων. Απαρτίζεται συνήθως από τους πολίτες που ήδη έχουν ενδιαφέρον στα κοινά, καλή πρόσβαση και δεξιότητες Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ίντερνετ ειδικότερα. Στην Ελλάδα, δεδομένου του σημαντικού ψηφιακού χάσματος και της χαμηλής διείσδυσης του Ίντερνετ (20-25%) θεωρείται ότι δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί το δείγμα αυτό του πληθυσμού ως αντιπροσωπευτικό. Ως μέτρο εξισορρόπησης των αποτελεσμάτων μπορούμε να προτείνουμε την στάθμιση των αποτελεσμάτων με βάση τα δημογραφικά συστατικά των συμμετεχόντων, ώστε να γίνουν πιο αντιπροσωπευτικά.

Στην άλλη περίπτωση της επιλογής στρωματοποιημένου δείγματος για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, τα αποτελέσματα είναι μεν πιο ακριβή και αντιπροσωπευτικά (εάν βρεθεί τρόπος να ξεπεραστεί το θέμα του ψηφιακού χάσματος), δεν ικανοποιείται κατά την γνώμη μας όμως η απαίτηση για συμμετοχή όλων στην διαδικασία αυτή που εκκινεί ο δήμος.

Συνεπώς προτείνεται ως λύση η χρήση των ανοιχτών σε όλους ηλεκτρονικών δημοσκοπήσεων, με στάθμιση των αποτελεσμάτων βάση των δημογραφικών στοιχείων.

Ηλεκτρονικό Συλλογικό Αίτημα

Μία δεύτερη μέθοδος / τεχνική που είναι ευρέως διαδεδομένη κυρίως στην Αγγλία είναι η διαδικασία συγκρότησης και κατάθεσης ενός «ηλεκτρονικού συλλογικού αιτήματος» ή αλλιώς «e-petition».

Σε αντίθεση με τις δημοσκοπήσεις, η διαδικασία εκκινείται με πρωτοβουλία των πολιτών. Συνήθως κάποια ομάδα πολιτών στοιχειοθετεί μία απαίτηση προς την πολιτεία ή τους φορείς της, την αναρτά σε κάποιον δικτυακό τόπο και συλλέγει «υπογραφές» ηλεκτρονικά από τους πολίτες για να στηρίξει την απαίτησή τους. Το μέσο αυτό, πίεσης ουσιαστικά των ιθυνόντων να λάβουν κάποια μέτρα ή δράση για κάποιο θέμα, έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως και γίνεται όλο και πιο δημοφιλές μέσο πίεσης κυρίως για διεθνή θέματα. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι και ο πόλεμος του Λιβάνου, όπου πάνω από 300000 πολίτες απ' όλο τον κόσμο υπέγραψαν το αίτημα να σταματήσουν άμεσα οι εχθροπραξίες, το οποίο και κατατέθηκε επίσημα στον ΟΗΕ.

Πιστεύουμε ότι είναι ένα σημαντικό μέσο έκφρασης του πολίτη και πίεσης προς την πολιτεία για να λάβει υπόψη της την γνώμη του, δημιουργώντας παράλληλα γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη μίας συμμετοχικής κουλτούρας στους εν' πολλοίς αδιάφορους πολίτες.

Ηλεκτρονική Διαβούλευση - Οι 5 Πυλώνες

Η τρίτη μέθοδος, συνδυάζει στοιχεία και από τις δύο προηγούμενες που περιγράφονται ανωτέρω, (e-Consultations, e-Petitions) εμπλουτίζοντας περαιτέρω τις δημοκρατικές λειτουργίες τους χωρίς όμως να τις υποκαθιστά.

Πρόκειται για μία ολοκληρωμένη προσέγγιση ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών που στηρίζεται σε πέντε πυλώνες:

- Πληροφόρηση
- Φόρουμ Συζήτησης
- Ψηφοφορία
- Συμμετοχική σύσκεψη του Δημοτικού Συμβουλίου
- Παρακολούθηση υλοποίησης και επιπτώσεων πολιτικής-Monitoring/Λογοδοσία

Ο καθένας από τους πυλώνες συμβάλει στην σωστή και ουσιαστική λειτουργία του μοντέλου Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.

Πυλώνας 1: Πληροφόρηση

Μία από τις κύριες απαιτήσεις ενός δημοκρατικού συστήματος είναι η ισότιμη και ουσιαστική πρόσβαση στην απαραίτητη πληροφόρηση για να μπορεί ο πολίτης να καταλάβει και να αντιληφθεί σωστά την πραγματικότητα που τον περιβάλλει, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει τις θέσεις του πάνω στα θέματα που τίθενται, σε σωστή βάση.

Είναι γεγονός ότι παρά τον γεωμετρικά αυξανόμενο όγκο πληροφορίας και ενημέρωσης που παρέχεται από έναν επίσης συνεχώς αυξανόμενο αριθμό μέσων και καναλιών, η γενικότερη αίσθηση που επικρατεί είναι ότι ο πολίτης συχνά αδυνατεί να αντιληφθεί και να εμπεδώσει σε βάθος τα θέματα που τον αφορούν ή ακόμα παραμένει αδιάφορος σε αυτά ανίκανος να παρακολουθήσει τον καταγισμό πληροφόρησης τον οποίο υφίσταται.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι ενώ αυξάνεται η ποσότητα δεν αυξάνεται απαραίτητα και η ποιότητα στην πληροφόρηση που φτάνει στον μέσο πολίτη.

Ένα πολύ απτό παράδειγμα είναι η σχετικά πρόσφατη εμπειρία με το Ευρωσύνταγμα. Πέραν του γεγονότος ότι οι ενδιαφέρουσες αναλύσεις που παρουσιάστηκαν από τα μέσα ήταν ελάχιστες, πολλοί φορείς θεώρησαν ότι εκπληρώνουν το καθήκον τους προς τον πολίτη και το δικαίωμα του στην ενημέρωση δημοσιεύοντας αυτούσιο το Ευρωσύνταγμα. Αυτού του είδους η λογική είναι που οδηγεί τον πολίτη στην πλήρη αδιαφορία (κυρίως λόγω άγνοιας) μιας και το κείμενο αυτό καθαυτό, ήταν καθαρό νομικό-τεχνικό και δεν μπορούσε να γίνει κατανοητό παρά μόνο από μία μικρή μερίδα ανθρώπων που είχαν την απαιτούμενη εμπειρία και γνώση.

Στο πλαίσιο της επανένταξης του πολίτη στα κοινά είναι λοιπόν ουσιώδες να του προσφέρεται πληροφόρηση αμερόληπτη ουσιαστική και συμπαγής, με έμφαση στις πραγματικές συνέπειες που μπορεί να έχουν για τον ίδιο και την κοινωνία ευρύτερα οι εξελίξεις γύρω από συγκεκριμένα θέματα.

Για να πετύχει η προσπάθεια του δήμου, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην δημιουργία μίας σωστής βάσης πληροφόρησης για τα θέματα του δήμου γενικότερα και ειδικότερα τα θέματα που θα συζητηθούν με τους πολίτες. Το να δημοσιεύονται πρωτογενείς πληροφορίες από τον δήμο έχει την σημασία του αλλά πρέπει να συνοδεύονται απαραίτητα από περιλήψεις ουσίας και πολύπλευρη θεώρηση των θέσεων που εκφράζουν ώστε να μπορούν να γίνουν αντικείμενο κριτικής ανάλυσης από τους απλούς πολίτες. Μόνο έτσι μπορούμε να πούμε ότι ο διάλογος θα γίνει ουσιαστικός με σωστά και αμερόληπτα ενημερωμένους πολίτες, που θα τοποθετηθούν με συνείδηση στα θέματα του δήμου.

Πρακτικά, μέσα από τον ίδιο τον δικτυακό τόπο του έργου θα μπορεί ο πολίτης, επιλέγοντας το θέμα που τον ενδιαφέρει να βλέπει 2 επίπεδα πληροφόρησης. Τις ουσιαστικές περιλήψεις και αντικρουόμενες τοποθετήσεις επί του θέματος (εφόσον υφίστανται) και σε ένα δεύτερο επίπεδο πλήρη κείμενα πολιτικής, σχετικές εκθέσεις, ενδεχομένως αποκόμματα τύπου ή σχετικές παραπομπές στο διαδίκτυο.

Την συλλογή της πληροφορίας αναλαμβάνει συνήθως ο ίδιος ο δήμος σε συνεργασία με οργανώσεις και φορείς που δραστηριοποιούνται γύρω από το συγκεκριμένο θέμα ενδεχομένως και με συνδρομή σχετικών εμπειρογνομόνων. Την παραγωγή των περιληπτικών και περιεκτικών περιγραφών των σχετικών θεμάτων μπορεί να αναλάβει ένας έμπειρος δημοσιογράφος.

Σημειώνουμε εδώ ότι η λειτουργία της πληροφόρησης, είναι εξίσου σημαντική και για τις δύο άλλες τεχνικές συμμετοχής που αναφέραμε ανωτέρω (ηλεκτρονικά συλλογικά αιτήματα, ηλεκτρονικές δημόσιες δημοσκοπήσεις). Μπορούν δε να εξυπηρετούνται παράλληλά από τον ίδιο δικτυακό τόπο, αφού εντάσσονται συνολικά στο πλαίσιο της ίδιας δράσης για την ηλεκτρονική συμμετοχή του πολίτη. Η μόνη διαφορά είναι ότι ειδικά στην περίπτωση των ηλεκτρονικών συλλογικών αιτημάτων, την ευθύνη για την δημιουργία του απαραίτητου πληροφοριακού υποβάθρου για το εκάστοτε θέμα, αναλαμβάνει αυτό οι αυτοί που εκκινούν την διαδικασία. Από την μεριά του ο δήμος έχει την ευθύνη να δημοσιοποιεί στην σχετική ιστοσελίδα τα ηλεκτρονικά συλλογικά αιτήματα των πολιτών.

Πυλώνας 2: Φόρουμ Συζήτησης

Πρόκειται για την διαδικασία αυτή μέσα από την οποία επιτυγχάνεται η ουσιαστική και γόνιμη ανταλλαγή απόψεων των πολιτών μεταξύ τους και με τους ιθύνοντες του δήμου πάνω σε συγκεκριμένα θέματα ιδιαίτερης σημασίας.

Ο τελικός στόχος είναι η χάραξη κατάλληλης και αποτελεσματικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών, μέσα από μία διαδικασία χαρτογράφησης των διαφορετικών πτυχών τους, των διαφορετικών απόψεων και αντιλήψεων που

υπάρχουν γύρω από αυτά και γόνιμοι διάλογοι και ανταλλαγές επιχειρημάτων μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων.

Προϋπόθεση είναι η τήρηση από όλους των στοιχειωδών κανόνων του πολιτισμένου διαλόγου, των ίσων ευκαιριών συμμετοχής σε αυτόν, αλλά ακόμα και της προτροπής σε συμμετοχή πολιτών που διστάζουν να εκφραστούν, αλλά και περιορισμό όσων τείνουν να μονοπωλούν τον διάλογο. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να είναι γνωστοί εκ' των προτέρων. Η συμμετοχή δε στις διαδικασίες αυτές προαπαιτεί την συμφωνία των συμμετεχόντων στους κανόνες διαβούλευσης. Για την τήρηση των κανόνων αυτών απαιτείται και η παρουσία και ενεργή δράση ενός ανεξάρτητου κριτή, συντονιστή στην συζήτηση, ο οποίος χαιρόντας της κοινής αποδοχής των συμμετεχόντων μπορεί να επιβάλει την ομαλή ροή της διαβούλευσης. Τον ρόλο αυτό μπορεί να αναλάβει ένας δημοσιογράφος, εφ' όσον έχει εκπαιδευτεί κατάλληλα.

Στο διαδίκτυο η διαβούλευση πραγματοποιείται με την χρήση συγκεκριμένων εργαλείων όπως τα «ηλεκτρονικά Φόρουμ» στα οποία δύναται οι συμμετέχοντες να εκφράζουν τις απόψεις τους μέσω της σχετικής ιστοσελίδας, εμπλεκόμενοι σε ένα διάλογο και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τους.

Τα ηλεκτρονικά Φόρουμ χρησιμοποιούνται ευρέως εδώ και αρκετά χρόνια, καθιστώντας τα μία δοκιμασμένη και σχετικά εύκολη στην χρήση λύση, ασύγχρονης ανταλλαγής απόψεων.

Τα πλεονεκτήματα της μεταφοράς του διαλόγου και των διαδικασιών διαβούλευσης στο διαδίκτυο είναι αρκετά.

- Δυνατότητα συμμετοχής σε πολίτες που δεν θα μπορούσαν διαφορετικά να λάβουν μέρος, είτε λόγω μεγάλης απόστασης από το μέρος που γίνεται η διαβούλευση είτε επειδή αντιμετωπίζουν προβλήματα κινητικότητας,
- Δυνατότητα συμμετοχής στην διαδικασία για ένα διευρυμένο χρονικό διάστημα (3 εβδομάδες, 24/7) αφήνοντας την επιλογή του κατάλληλου χρόνου στον πολίτη,
- Δυνατότητα ωρίμανσης των απόψεων των πολιτών γύρω από το θέμα που τίθεται σε διαβούλευση, πριν την τοποθέτησή του πάνω σ' αυτό (ασύγχρονη συμμετοχή),
- Εύκολη και άμεση πρόσβαση στο Ιστορικό της διαβούλευσης.

Βέβαια υπάρχουν και περιορισμοί από την χρήση του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών Φόρουμ για την διεξαγωγή διαβουλεύσεων. Το κύριο έγκειται στο λεγόμενο «ψηφιακό χάσμα» και την ύπαρξη ανισοτήτων στην πρόσβαση στις ΤΠΕ αλλά και την απόκτηση των συγκεκριμένων δεξιοτήτων για την χρήση τους. Ένα άλλο μειονέκτημα για πολλούς είναι η απώλεια της φυσικής επαφής με τους συμπολίτες και ο κίνδυνος αποσύνδεσης της συμμετοχικής διαδικασίας από την σοβαρότητα και το συμβολισμό της.

Υπάρχουν λοιπόν αρκετές προϋποθέσεις για να είναι πετυχημένη μία Ηλεκτρονική Διαβούλευση:

- Έγκαιρη και αποτελεσματική δημοσιοποίηση της διαβούλευσης τόσο στο διαδίκτυο όσο και σε στον τοπικό τύπο το ραδιόφωνο και ή δυνατό στην τηλεόραση, αφίσες φυλλάδια, ταχυδρομικές επιστολές κλπ, για την προσέλκυση και συμμετοχή ενός αποδεκτού αριθμού πολιτών σε αυτήν
- Ειδικά μέτρα για την αποφυγή αποκλεισμού ομάδων πληθυσμού λόγω έλλειψης πρόσβασης στο διαδίκτυο (δημόσια κιόσκια με υπολογιστές και εκπαιδευτές, συνεργασίες με Ίντερνετ Καφέ, αξιοποίηση σχολικών εργαστηρίων στις ώρες εκτός μαθήματος κλπ)
- Ειδική μέριμνα στον σχεδιασμό της διεπαφής ώστε να είναι το δυνατόν ευκολότερη στην χρήση της από τον μέσο πολίτη.

Πυλώνας 3: Ψηφοφορία

Συνήθως περιγράφει με την στενή της έννοια την διαδικασία επιλογής εκπροσώπων που πραγματοποιείται σε καθορισμένες χρονικές περιόδους (Ευρωπαϊκές, Εθνικές, Δημοτικές κλπ εκλογές), και αποτελεί το επιστέγασμα της λειτουργίας μίας δημοκρατίας.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση ορίζεται ως η διαδικασία έκφρασης της υπεύθυνης θέσης του πολίτη πάνω σε συγκεκριμένα θέματα που τίθενται σε δημόσια ψηφοφορία με την βοήθεια εξειδικευμένων εργαλείων.

Η διαδικασία «ηλεκτρονικής ψηφοφορίας» ουσιαστικά αποτελεί μεταφορά στο διαδίκτυο μίας τέτοιας διαδικασίας, με την χρήση ενός εξειδικευμένου και σύνθετου ερωτηματολογίου που διατίθεται στην σχετική ιστοσελίδα, αφού ο πολίτης / χρήστης εισάγει τα απαραίτητα πειστήρια για την νόμιμη πρόσβασή του σε αυτό.

Προβλέπεται ειδική μέριμνα ώστε να διασφαλιστεί η ακεραιότητα και σωστή διεξαγωγή της ψήφου χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται επίπονες διαδικασίες για τον πολίτη, που ενδέχεται να τον απέτρεπαν στην συμμετοχή του στην διαδικασία.

Πρέπει το σύστημα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας να μην επιτρέπει διπλοψηφία, με την έννοια της καταγραφή περισσότερων του ενός ψήφου για κάθε πολίτη ανά ψηφοφορία. Αυτό διασφαλίζεται με την εγγραφή και απόδοση ειδικού κωδικού στον συμμετέχον (τον οποίο δικαιούται να τροποποιήσει ο χρήστης ακολουθώντας κάποιες ελάχιστες απαιτήσεις – αριθμός ψηφίων κλπ).

Ο κωδικός αυτός είναι μοναδικός και απαραίτητος για την πρόσβαση του χρήστη στην σχετική λειτουργία ψηφοφορίας. Από την στιγμή που ο ψηφοφόρος ολοκληρώσει την διαδικασία ψήφου, αυτή καταγράφεται και δεν επιτρέπει το σύστημα ψηφοφορίας να καταχωρηθεί επιπλέον ψήφος από τον ίδιο χρήστη.

Στην Εσθονία σε πρόσφατο πείραμα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας σε δημοτικές εκλογές (2005) ακολουθήθηκε μία συγκεκριμένη μεθοδολογία τον τομέα αυτό. Επιτράπηκε η πολλαπλή ψήφος για την ίδια ψηφοφορία, κατά την οποία η τελευταία ψήφος αναιρεί την προηγούμενη. Θεωρήθηκε ότι με τον τρόπο αυτό εκμηδενίζεται το ρίσκο εξαναγκασμού της ψήφου, επιλύοντας έτσι το δύσκολο θέμα της διαφύλαξης της μυστικότητας και ελευθερίας της ψήφου που τίθεται από την στιγμή που δεν πραγματοποιείται η ψηφοφορία σε ελεγχόμενο περιβάλλον (Παραβάν). Όντως ακόμα και αν υφίστατο εξαναγκασμός στην ψήφο (από την οικογένεια, την εργασία κλπ) μπορούσε ο πολίτης να ξαναψηφίσει μετέπειτα από ένα άλλο σημείο στο οποίο διασφαλιζόταν η απαραίτητη ελευθερία ψήφου.

Δεν εντάσσεται κατ' αρχήν στους σκοπούς του έργου ο πειραματισμός με τέτοια τόσο καινοφανή συστήματα και μεθοδολογίες, καθώς περιπλέκουν ιδιαίτερα την ορθή διαχείριση της διαδικασίας και αυξάνουν τις πιθανότητες σημαντικών λαθών.

Είναι σίγουρα όμως ένα πεδίο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μελλοντικές εφαρμογές και υλοποιήσεις.

Θα δοθεί επίσης μεγάλη σημασία ώστε να καλύπτονται και οι απαιτήσεις ασφάλειας, καθιστώντας αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερή την αλλοίωση των αποτελεσμάτων ή άλλες κακόβουλες δράσεις ενάντια στο σύστημα ψηφοφορίας. Αντίστοιχα θα δοθεί προσοχή και ασφάλεια στην επικοινωνία μεταξύ των υπολογιστών των χρηστών και των διακομιστών που αναλαμβάνουν την λειτουργία του συστήματος ψηφοφορίας, με την χρήση κατάλληλων πρωτοκόλλων.

Ένα άλλο σημαντικό προαπαιτούμενο της ψηφοφορίας είναι και η διασφάλιση ότι το περιεχόμενο της ψήφου δεν μπορεί να αποδοθεί σε συγκεκριμένο ψηφοφόρο. Είναι προφανές ότι ο πολίτης μπορεί να θέλει να στηρίζει και δημόσια τις απόψεις του και πολλοί το κάνουν. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπου κάτι τέτοιο θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στην επαγγελματική του η και προσωπική του ζωή. Θα πρέπει να διασφαλιστεί λοιπόν ότι δεν υπάρχει προφανής και εύκολος τρόπος να ταυτιστεί ο ψηφοφόρος με το περιεχόμενο της ψήφου του. Αυτό είναι ένα θέμα που απαιτεί για την απόλυτη επίλυσή του ιδιαίτερα περίπλοκες διαδικασίες που εμπλέκουν την χρήση προηγμένων κρυπτογραφικών αλγορίθμων και τεχνικών οι οποίες πέραν του σημαντικού κόστους υλοποίησης ενέχουν και ιδιαίτερα περίπλοκες διαδικασίες για τον χρήστη, που θα μπορούσαν ακόμα και να αποδειχτούν αποτρεπτικές για την συμμετοχή του στην διαδικασία. Τέτοιες λύσεις αν και απαραίτητες για Εθνικές εκλογές όπου η ταυτοποίηση ψήφου-ψηφοφόρου αποτελεί σημαντική παραβίαση της δημοκρατικής διαδικασίας και των δικαιωμάτων του πολίτη, θεωρούμε ότι είναι δυσανάλογα δαπανηρές και περίπλοκες για το παρόν έργο και την παρούσα χρήση του εργαλείου ψηφοφορίας.

Θα υποστηρίξουμε λοιπόν την χρήση ενός απλούστερου συστήματος που απαιτεί την ταυτοποίηση του χρήστη με βάση τον κωδικό και το όνομα χρήστη που ορίζει ο ίδιος κατά την αρχική του εγγραφή στο σύστημα ηλεκτρονικής συμμετοχής. Επιλέγοντας την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας θα παρουσιάζεται στον χρήστη έτοιμο το

ερωτηματολόγιο, με τα δημογραφικά του στοιχεία συμπληρωμένα, αλλά χωρίς τα πεδία εκείνα που μπορούν να ταυτοποιήσουν τον χρήστη (Όνοματεπώνυμο, διεύθυνση κλπ). Αφού συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται κρυπτογραφημένο αποστέλλεται σε ειδική βάση δεδομένων του εξυπηρετητή που αναλαμβάνει την αποθήκευση και καταμέτρηση των ανώνυμων πλέον αλλά έγκυρων ερωτηματολογίων.

Ένα από τα μεγάλα πλεονεκτήματα της μεταφοράς της διαδικασίας το διαδίκτυο είναι ελαστικότητα του μέσου, όσον αφορά τον χρόνο χρήσης του (όποτε θέλει ο πολίτης) και τον τόπο (από όποιο σημείο πρόσβασης στο διαδίκτυο).

Πέραν του προφανές της αυξημένης ευκολίας γενικά για τον πολίτη, υπάρχουν και άλλα οφέλη. Έτσι υπάρχει πλέον η δυνατότητα ο πολίτης να μπορεί ανά πάσα στιγμή να διακόψει την διαδικασία και να την επανεκκινήσει κατά βούληση, αφήνοντας του τον χρόνο να σκεφτεί ώριμα και υπεύθυνα την απάντησή του για το διάστημα που διαρκεί η ψήφος.

Πρακτικά η διαδικασία ψηφοφορίας αφού δημοσιοποιηθεί καταλλήλως στους πολίτες (βλ. Ανωτέρω) ανοίγει για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα (3 εβδομάδες) περίοδος κατά την οποία οι συμμετέχοντες μέσω του σχετικού δικτυακού τόπου τοποθετούνται στα θέματα που έχουν τεθεί σε ψηφοφορία.

Τα αποτελέσματα αυτά στην συνέχεια δημοσιεύονται αυτούσια και αναλύονται περαιτέρω.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό να καταγράφονται τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων, ώστε να μπορεί η ανάλυση των αποτελεσμάτων σε με αυτά, να φωτίσουν σημαντικές πτυχές (κοινωνικό οικονομικές) των θεμάτων υπό συζήτηση.

Πυλώνας 4 : Συμμετοχική σύσκεψη του Δημοτικού Συμβουλίου

Πρόκειται για την ειδική σύσκεψη του ΔΣ στο οποίο αποφασίζει επί των θεμάτων της Διαβούλευσης, λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της όλης διαδικασίας.

Η σύσκεψη μεταδίδεται ζωντανά σε πραγματικό χρόνο μέσω διαδικτύου (αλλά και τοπικού τηλεοπτικού καναλιού αν είναι εφικτό) αλλά και μαγνητοσκοπείται δίνοντας την δυνατότητα στους πολίτες που δεν μπορούν να παραβρεθούν οι ίδιοι στον χώρο που διεξάγεται το Δημοτικό Συμβούλιο, να παρακολουθήσουν την σχετική συζήτηση (συγχρόνως με την διεξαγωγή της ή και αργότερα), αλλά και να παρέμβουν σε αυτή. Η παρέμβαση των πολιτών γίνεται μέσω Ίντερνετ (αποστολή μηνυμάτων, ερωτημάτων προς το ΔΣ κλπ) ή με όποιο άλλο μέσο μπορεί να θέσει στην διάθεση του πολίτη ο δήμος (Τηλέφωνο, Γραπτά Μηνύματα SMS κλπ). Για την διευκόλυνση της διαδικασίας παρέμβασης των πολιτών το ΔΣ γίνεται παρουσία του «Ηλεκτρονικού Διαμεσολαβητή του Πολίτη» - μπορεί να είναι ένας εκ των συντονιστών των φόρουμ συζήτησης, ο οποίος συγκεντρώνει τις θέσεις – ερωτήματα των πολιτών και τις διαβιβάζει στο ΔΣ ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Έτσι πέραν της διαδικασίας συζήτησης στα φόρουμ και των ψηφοφόρων, οι πολίτες έχουν ακόμα ένα μέσο συμμετοχής στην διαδικασία λήψης αποφάσεων του δήμου μέσω των παρεμβάσεων τους στο ΔΣ.

Πυλώνας 5 : Παρακολούθηση υλοποίησης και επιπτώσεων πολιτικής-Monitoring/Λογοδοσία

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας Διαβούλευσης και την λήψη αποφάσεων από το ΔΣ του Δήμου, ξεκινάει η διαδικασία παρακολούθησης της εφαρμογής των αποφάσεων, της αποτελεσματικότητας της πολιτικής και των δράσεων. Η παρακολούθηση γίνεται με βάση χαρακτηριστικές παραμέτρους όπως οι χρόνοι υλοποίησης, η τήρηση των προϋπολογισμών, ο αντίκτυπος των δράσεων (αν και πόσο είναι προδιαγραμμένος από την πολιτική) κλπ.

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν και ερωτηματολόγια από τον Δήμο προς τους πολίτες για να δώσουν την δική τους αξιολόγηση τόσο των πολιτικών αποφάσεων όσο και των δράσεων που συνεπάγονται και τα αποτελέσματά τους.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συλλογή των στοιχείων για την αξιολόγηση πρέπει να γίνεται με διαφανή και επαγγελματικό τρόπο. Τόσο τα στοιχεία για την αξιολόγηση όσο και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να επικυρώνονται από κάποιο ανεξάρτητο φορέα (Δημόσιο ή ΜΚΟ).

Τα αποτελέσματα της Παρακολούθησης και αξιολόγησης θα πρέπει να διατίθενται διαφανώς στην σχετική Ιστοσελίδα.

Ο στόχος της Αξιολόγησης – Monitoring είναι από την μία η διευκόλυνση της διόρθωσης των πολιτικών και δράσεων για την επίτευξη καλύτερου δυνατού αποτελέσματος αλλά και η δημιουργία ενός πλαισίου λογοδοσίας των ιθυνόντων ή άλλων εμπλεκόμενων στις συγκεκριμένες δράσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Τεχνική Ανάλυση

Για να προσεγγίσουμε την διαδικασία Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης έπρεπε να ορίσουμε τι είδους εργαλεία θα χρησιμοποιήσουμε.

- Για την μοντελοποίηση του συστήματος χρησιμοποιήσαμε το Visual Paradigm
- Για την Web-based εφαρμογή χρησιμοποιήσαμε την PHP/MYSQL για την συγγραφή του κώδικα και την υλοποίηση της πλατφόρμας, το Artisteer για τη σχεδίαση της ιστοσελίδας.

Λειτουργικός Σχεδιασμός Πλατφόρμας

Εδώ αναλύουμε με σαφή και κατανοητό τρόπο το Σύστημα/Πλατφόρμα Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης που υλοποιούμε και ονομάζουμε **DVG**. Περιγράφουμε τις Υπηρεσίες που προσφέρει στην Υποστήριξη της Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης των Πολιτών σε Τοπικό Επίπεδο. Παραθέτουμε τα εργαλεία της Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης, η οποία χρησιμοποιεί τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Τα εργαλεία είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να ενθαρρύνουν τον δημότη-πολίτη σε πιο ενεργή συμμετοχή στα κοινά και ειδικότερα στη λήψη αποφάσεων, με απώτερο στόχο την ενδυνάμωση των θεσμών και την προώθηση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση.

Λειτουργική Αρχιτεκτονική

Με βάση το μοντέλο ηλεκτρονικής Διαβούλευσης, οι βασικές διαδικασίες συμμετοχής των πολιτών στα κοινά του δήμου που η υποδομή μας υποστηρίζει, μπορούν να προδιαγραφούν ως εξής:

- **Πληροφόρηση**: Διαδικασίες μέσω των οποίων πληροφορίες σε σχέση με τη διακυβέρνηση και την πολιτική ζωή γίνονται διαθέσιμες στους πολίτες ή / και προωθούνται ενεργητικά σε αυτούς ή δημιουργούνται και από αυτούς.
- **Διαβούλευση**: Διαδικασία διαλόγου, όπου το κοινό έχει τη δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του μέσω προτάσεων και σχολίων. Η διαδικασία αυτή προαπαιτεί διαθεσιμότητα επαρκούς πληροφόρησης.
- **Ενεργός Συμμετοχή**: Η δυνατότητα των πολιτών για άμεση συμμετοχή όπως π.χ. μέσω έκφρασης της γνώμης τους πάνω σε ένα θέμα ή πρόταση(αν συμφωνούν ή αν διαφωνούν ή αν έχουν ουδέτερη στάση).

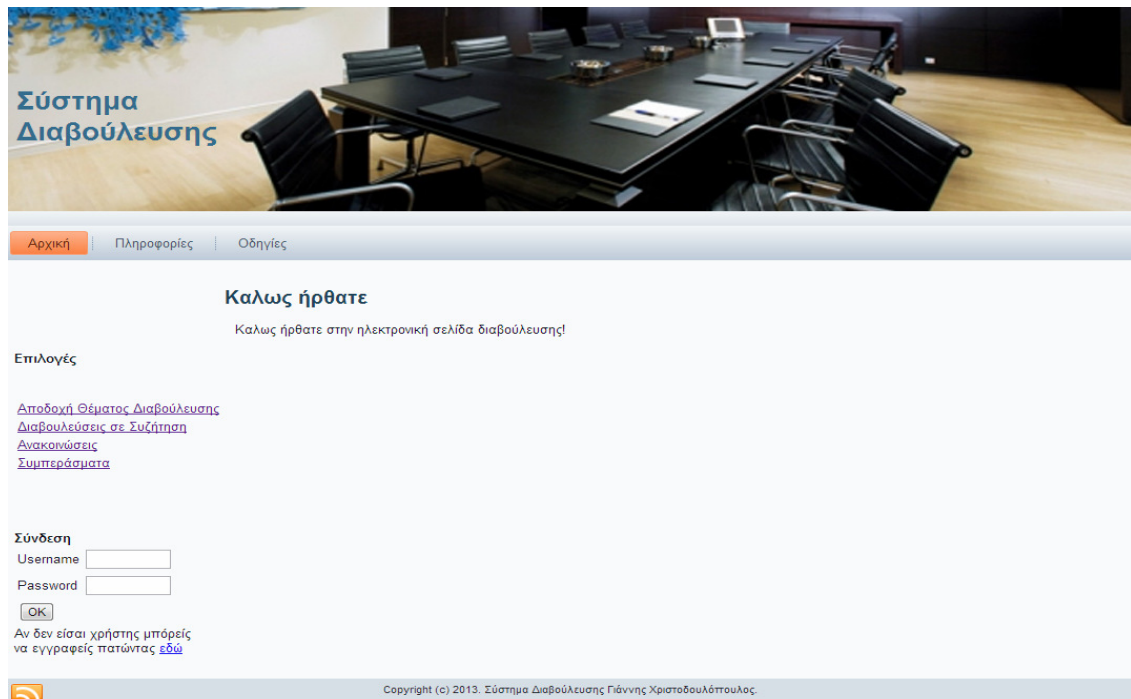
Από την οπτική της πλατφόρμας ηλεκτρονικής διαβούλευσης, οι παραπάνω λειτουργικότητες μπορούν να διατυπωθούν ως εξής:

- **Ηλεκτρονική Ενημέρωση** (e-enabling): Παροχή οργανωμένου, πολυμορφικού και εύκολα προσβάσιμου πληροφοριακού υλικού, μέσω της οποίας αναβαθμίζεται η ποιότητα της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.
- **Ηλεκτρονική Διαβούλευση** (e-consultation): Υλοποιείται με διάλογο και ανταλλαγή απόψεων πολιτείας – πολιτών, πολιτών - πολιτών πάνω σε συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, σε πλαίσιο που θέτει η πολιτεία και η κοινωνία.

- **Ηλεκτρονική Συμμετοχή** (e-participation): Οι πολίτες, με δική τους πρωτοβουλία προτείνουν θέματα προς διαβούλευση και διατυπώνουν τις απόψεις τους πάνω στη διαμόρφωση της πολιτικής.

Περιγραφή συστήματος

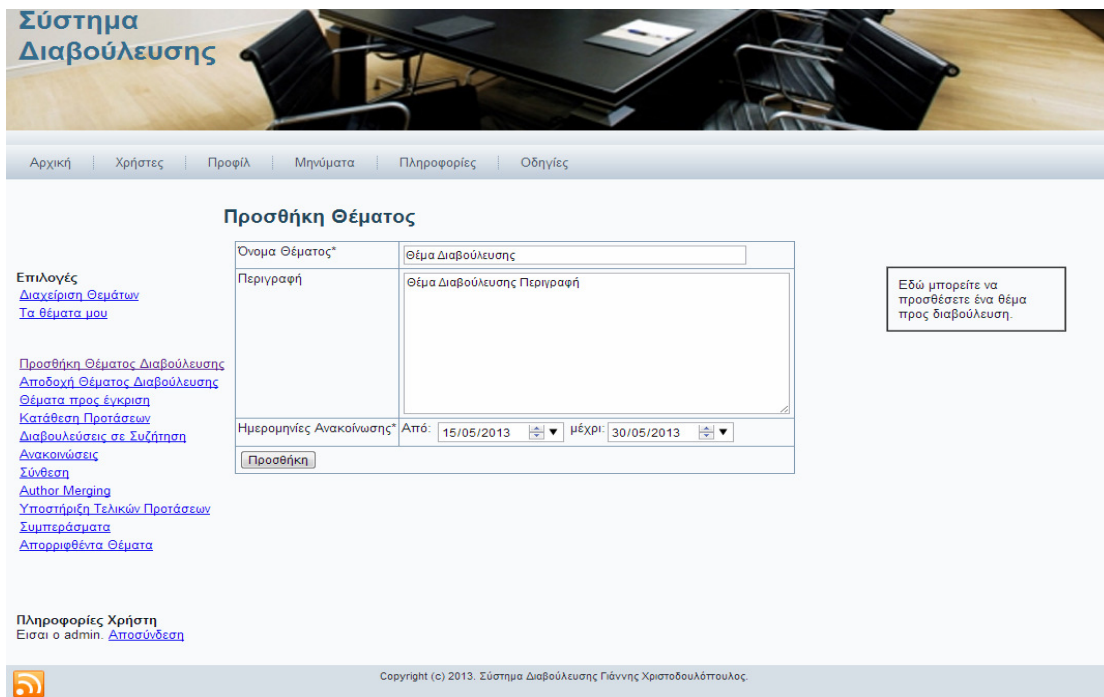
Το σύστημα μας αποτελείται από τις παρακάτω φάσεις :

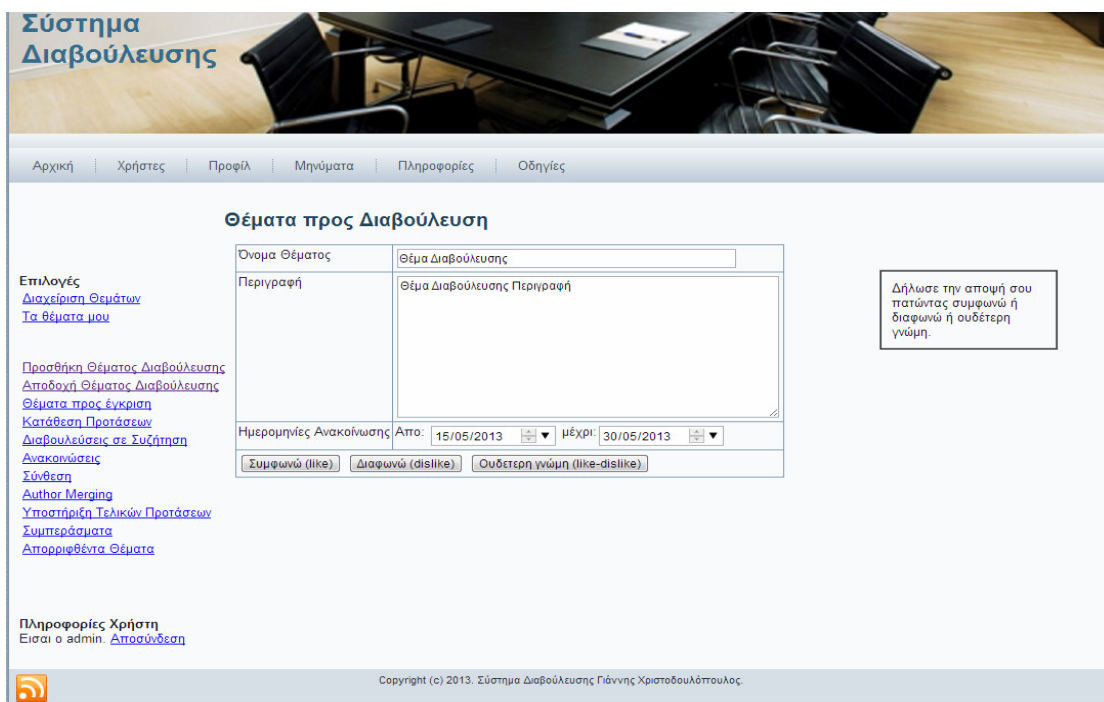
Εικόνα 11: DVG_Welcome

Φάση 1. Δημιουργία θέματος

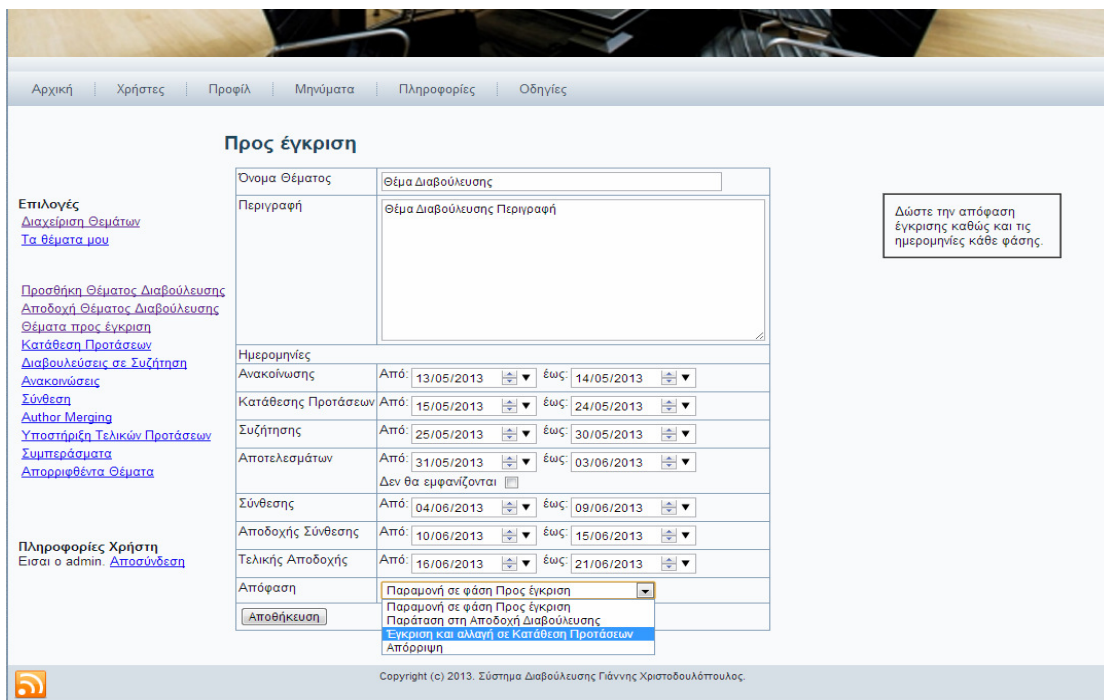
Στην φάση αυτή ένας οποιοδήποτε χρήστης αρχικά θέτει ένα θέμα στο σύστημα. Ορίζεται για το θέμα αυτό συγγραφέας. Οι χρήστες του συστήματος το υποστηρίζουν ή όχι. Ο συγγραφέας επίσης ορίζει και την ημερομηνία που τελειώνει η πρώτη φάση.

Εικόνα 12: Δημιουργία θέματος

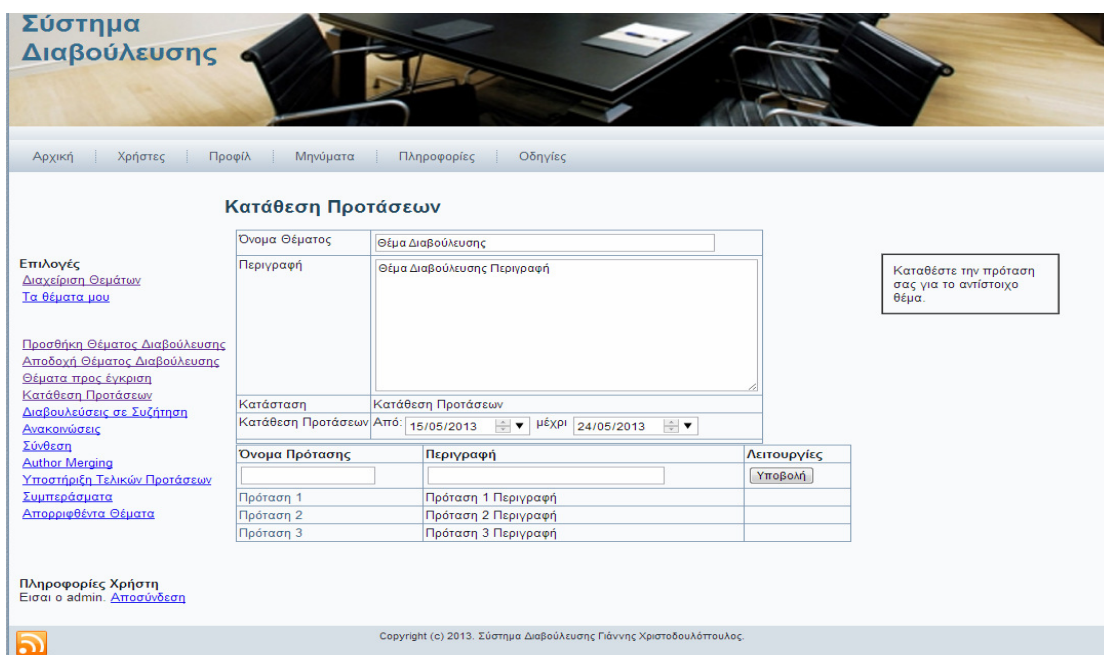
Εικόνα 13: Αποδοχή θέματος διαβούλευσης

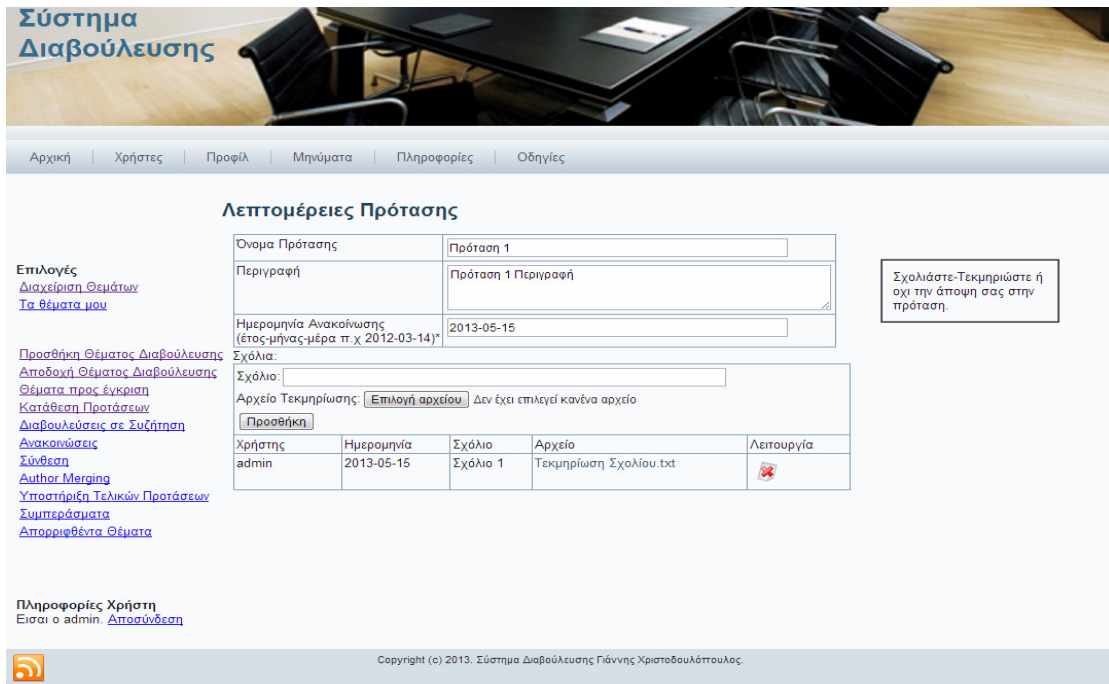
Εικόνα 14: Προς Έγκριση

Φάση 2. Κατάθεση προτάσεων

Ο διαχειριστής αφού δει τα αποτελέσματα από την φάση 1 αποφασίζει αν θα θέσει ένα θέμα σε συζήτηση. Πριν το θέμα τεθεί σε συζήτηση αρχικά περνά στην φάση κατάθεσης προτάσεων όπου κάθε χρήστης που αναρτά μία πρόταση ορίζεται συγγραφέας του θέματος. Στην φάση αυτή δεν υπάρχει υποστήριξη προτάσεων αλλά μόνο ανάρτηση και σχολιασμός. Στον σχολιασμό οι χρήστες που κάνουν ένα σχόλιο σε μία πρόταση δεν γίνονται συγγραφείς παρά παραμένουν απλοί χρήστες . Ο λόγος είναι για να υπάρχει δίκαια υποστήριξη για όλες τις προτάσεις (να μην εξαρτάται από το χρονικό διάστημα που θα αναρτηθούν). Επίσης ο διαχειριστής ορίζει την ημερομηνία αρχής και τέλους της φάσης.

Εικόνα 15: Κατάθεση προτάσεων

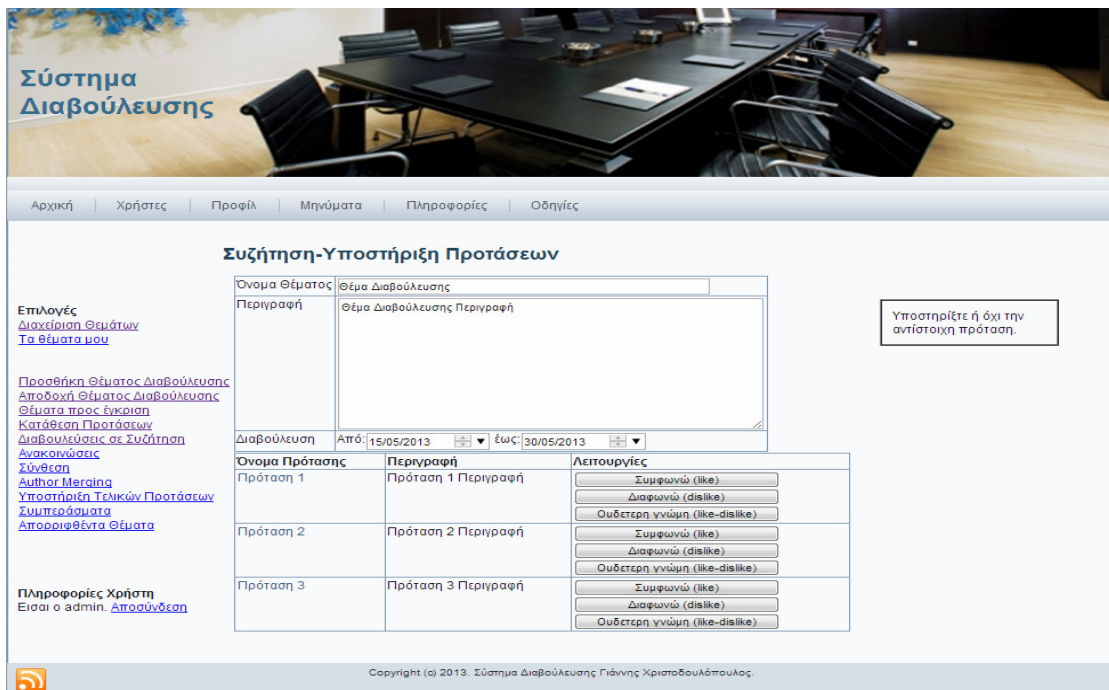

Εικόνα 16: Λεπτομέρειες πρότασης

Φάση 3. Συζήτηση-Υποστήριξη Προτάσεων

Στη φάση αυτή κάθε χρήστης μπορεί να σχολιάσει αλλά και να ψηφίσει κάθε πρόταση. Επίσης ο διαχειριστής ορίζει την ημερομηνία αρχής και τέλους της φάσης. Κάθε χρήστης ψηφίζει μόνο μία φορά.

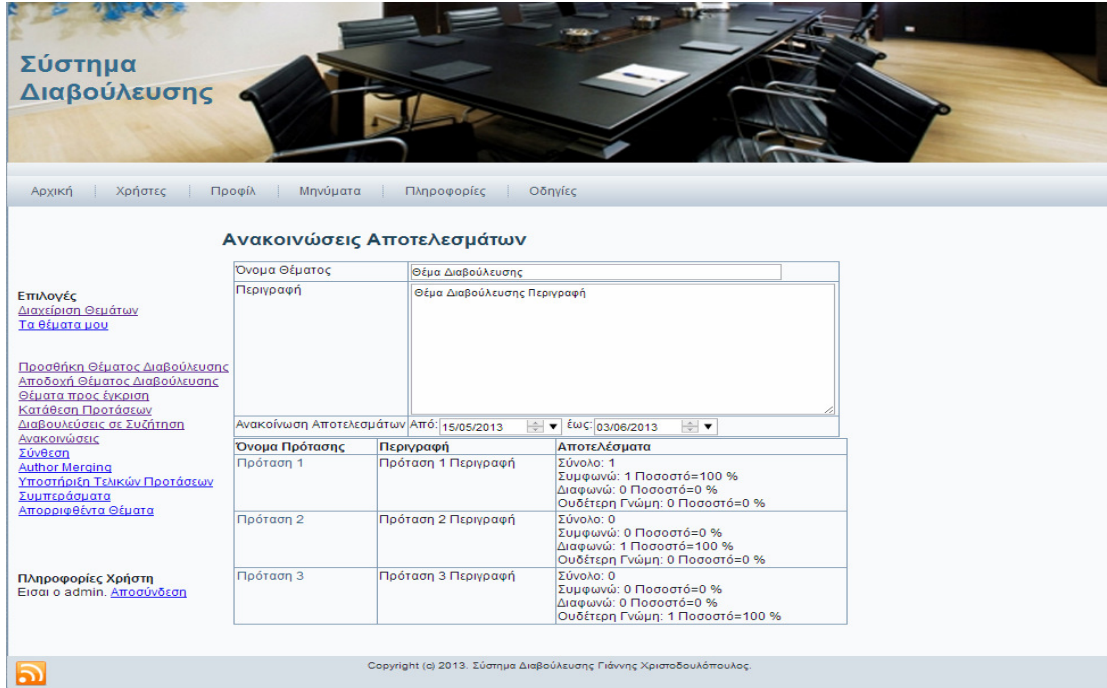
Θέση: Όλες οι προτάσεις πρέπει να έχουν την ίδια ευκαιρία για υποστήριξη, ώστε να είναι δίκαιο το χρονικό διάστημα υποστήρισής τους.

Εικόνα 17: Συζήτηση - Υποστήριξη Προτάσεων

Φάση 4. Ανακοίνωση

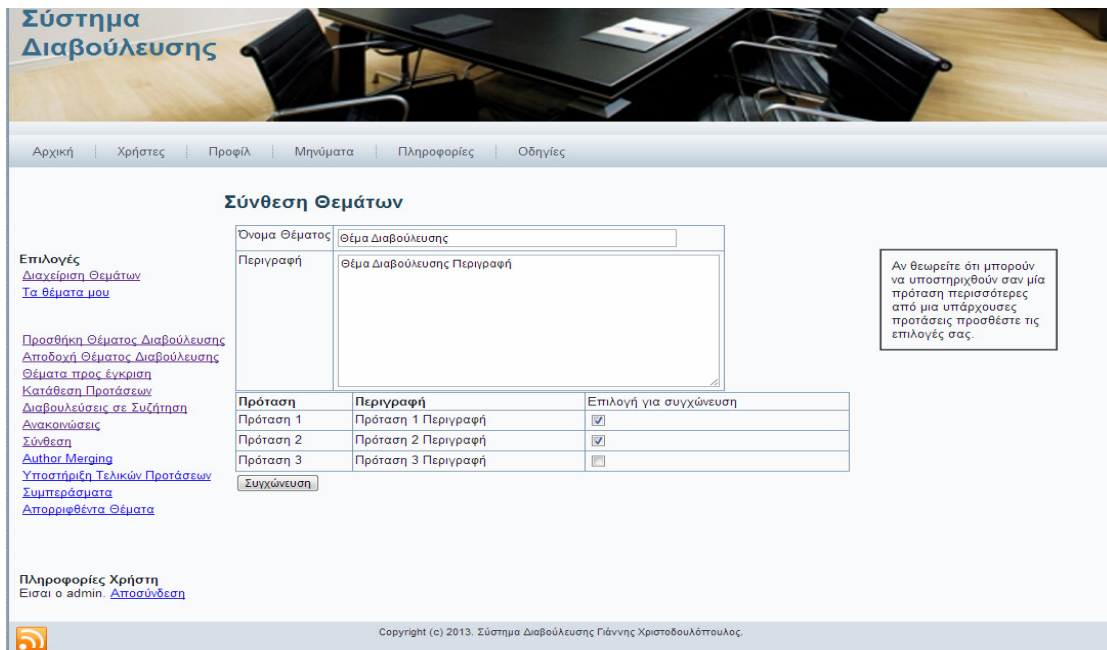
Στην φάση αυτή ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της φάσης 3. Ο διαχειριστής αποφασίζει αν θα εμφανίσει τα στατιστικά ή όχι. Καθορίζει την αρχή και τέλος της φάσης. Μπορεί ακόμα και να παρακάμψει τελείως την συγκεκριμένη φάση.

Εικόνα 18: Ανακοίνωση αποτελεσμάτων

Φάση 5. Συγχώνευση

Στην φάση αυτή οι χρήστες του θέματος (συγγραφείς και χρήστες) μπορούν να προτείνουν την συγχώνευση προτάσεων, και να σχολιάσουν τον λόγο συγχώνευσης. Επίσης ο διαχειριστής ορίζει την ημερομηνία αρχής και τέλους της φάσης.

Εικόνα 19: Σύνθεση θεμάτων

Φάση 6. Αποδοχή Συγχώνευσης από Συγγραφείς

Στην φάση αυτή οι συγγραφείς αποδέχονται ή όχι την συγχώνευση των προτάσεων τους και επικοινωνούν με μηνύματα μεταξύ τους για την κάθε πρόταση συγχώνευσης. Επίσης ο διαχειριστής ορίζει την ημερομηνία αρχής και τέλους της φάσης.

Σύστημα Διαβούλευσης

Αρχική | Χρήστες | Προφίλ | Μηνύματα | Πληροφορίες | Οδηγίες

Προτάσεις για Merge

Όνομα Πρότασης	Περιγραφή
Πρόταση 1	Θέμα Διαβούλευσης Περιγραφή
Πρόταση 2	Θέμα Διαβούλευσης Περιγραφή

Επιλέξτε αν αποδέχεστέ ή όχι τις προτάσεις για συγχώνευση.

Επιλογές
[Διαχείριση Θεμάτων](#)
[Τα θέματα μου](#)

[Προσθήκη Θεμάτων Διαβούλευσης](#)
[Αποδοχή Θεμάτων Διαβούλευσης](#)
[Θέματα προς έγκριση](#)
[Κατάθεση Προτάσεων](#)
[Διαβουλεύσεις σε Συζήτηση](#)
[Ανακοινώσεις](#)
[Σύνθεση](#)
[Author Merging](#)
[Υποστήριξη Τελικών Προτάσεων](#)
[Συμπεράσματα](#)
[Απορριφθέντα Θέματα](#)

Πληροφορίες Χρήστη
 Είσαι ο admin. [Αποσύνδεση](#)

Copyright (c) 2013. Σύστημα Διαβούλευσης Γιάννης Χριστοδουλόπουλος.

Εικόνα 20: Προτάσεις για Merge

Σύστημα Διαβούλευσης

Αρχική | Χρήστες | Προφίλ | Μηνύματα | Πληροφορίες | Οδηγίες

Προτάσεις για Merge

Έχουν γίνει οι παρακάτω προτάσεις σύνθεσης για την πρόταση με τίτλο "Πρόταση 1" του θέματος με τίτλο "Θέμα Διαβούλευσης"

Περίπτωση 1. Συγχώνευση με τις παρακάτω προτάσεις (Έχετε συμφωνήσει)

Πρόταση	Περιγραφή
Πρόταση 1	Πρόταση 1 Περιγραφή
Πρόταση 2	Πρόταση 2 Περιγραφή

Επιλογές
[Διαχείριση Θεμάτων](#)
[Τα θέματα μου](#)

[Προσθήκη Θεμάτων Διαβούλευσης](#)
[Αποδοχή Θεμάτων Διαβούλευσης](#)
[Θέματα προς έγκριση](#)
[Κατάθεση Προτάσεων](#)
[Διαβουλεύσεις σε Συζήτηση](#)
[Ανακοινώσεις](#)
[Σύνθεση](#)
[Author Merging](#)
[Υποστήριξη Τελικών Προτάσεων](#)
[Συμπεράσματα](#)
[Απορριφθέντα Θέματα](#)

Πληροφορίες Χρήστη
 Είσαι ο admin. [Αποσύνδεση](#)

Copyright (c) 2013. Σύστημα Διαβούλευσης Γιάννης Χριστοδουλόπουλος.

Εικόνα 21: Προτάσεις για Merge 2

Φάση 7. Συζήτηση-Υποστήριξη τελικών προτάσεων

Στη φάση αυτή κάθε χρήστης μπορεί να σχολιάσει αλλά και να ψηφίσει κάθε πρόταση από αυτές που τελικά έχουν προκύψει. Επίσης ο διαχειριστής ορίζει την ημερομηνία αρχής και τέλους της φάσης. Ο διαχειριστής μπορεί και να παρακάμψει αυτή την φάση. Σε αυτή την περίπτωση τελικά αποτελέσματα στις συγχωνευμένες προτάσεις θεωρούνται το άθροισμα των θετικών, αρνητικών, ουδέτερων ψήφων που προκύπτει από τις συγχωνευμένες προτάσεις. Σε διαφορετική περίπτωση δηλαδή όταν αναρτηθεί η φάση αυτή τότε τα αποτελέσματα είναι καινούρια για τις νέες προτάσεις έχοντας όμως κρατήσει και τα παλιά αποτελέσματα.

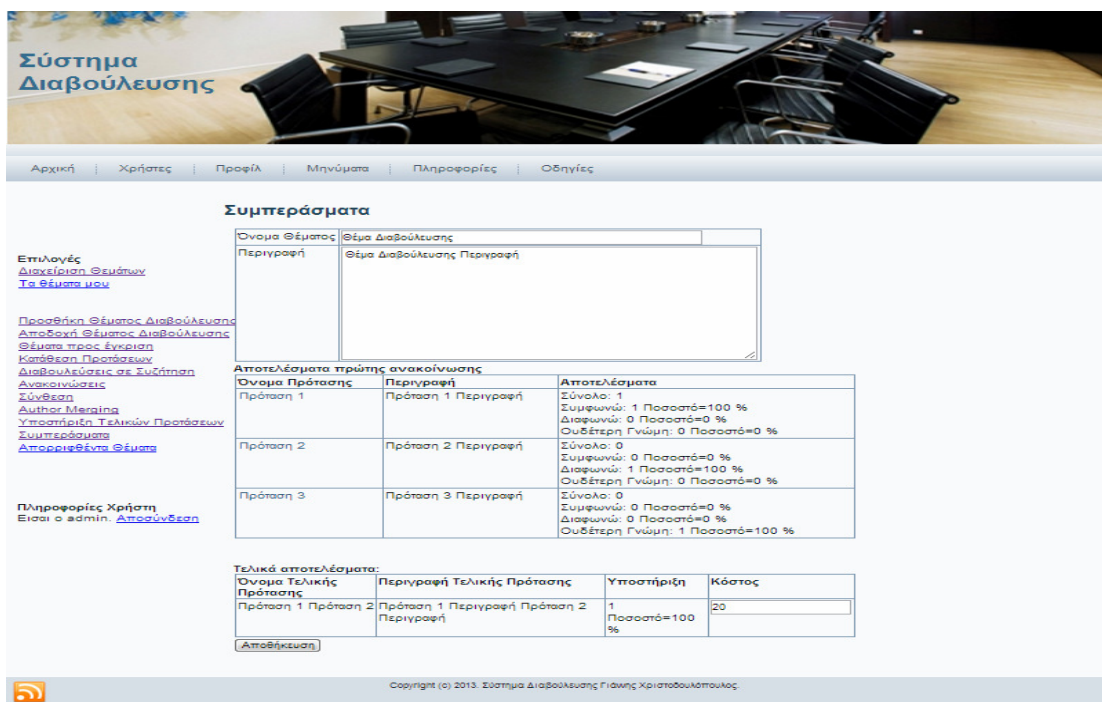
The screenshot shows the 'System of Deliberation' (Σύστημα Διαβούλευσης) web application. The main content area is titled 'Τελική Αξιολόγηση Προτάσεων'. It features a form for entering proposal details, including a name field (Θέμα Διαβούλευσης) and a description field (Θέμα Διαβούλευσης Περιγραφή). Below the form, there are date pickers for 'Από:' (15/05/2013) and 'έως:' (21/06/2013). A table at the bottom lists proposals with columns for 'Όνομα Πρότασης', 'Περιγραφή', and 'Λειτουργίες'. The table contains two rows: 'Πρόταση 1' and 'Πρόταση 2'. A button labeled 'Συμφωνώ (like)' is visible next to the second proposal. On the left side, there is a sidebar with navigation links such as 'Επιλογές', 'Διαχείριση Θεμάτων', and 'Προσθήκη Θεμάτων Διαβούλευσης'. At the bottom, there is a footer with a copyright notice: 'Copyright (c) 2013. Σύστημα Διαβούλευσης Γιάννης Χριστοδουλόπουλος'.

Εικόνα 22: Τελική αξιολόγηση προτάσεων

Φάση 8. Συμπεράσματα

Στην φάση αυτή ανακοινώνονται όλα τα συμπεράσματα του θέματος αναλυτικά.

Επίσης ο διαχειριστής θέτει το θέμα στο διοικητικό συμβούλιο για να προχωρήσει ή όχι σε ψήφιση. Επίσης δίνει και ένα κόστος (σε units) για κάθε πρόταση.

Εικόνα 23: Συμπεράσματα

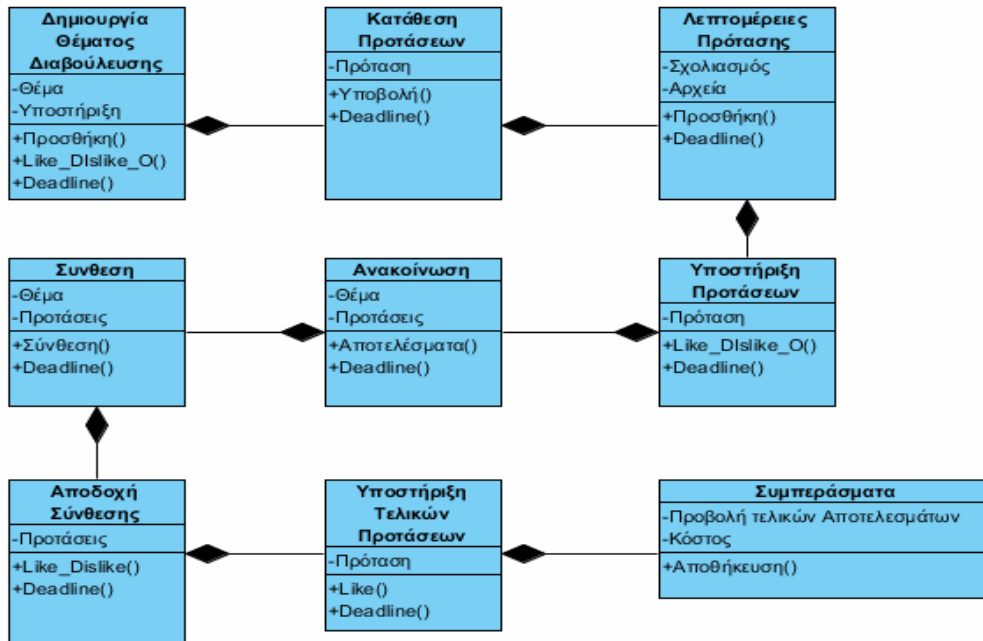
Διαφορά με πλατφόρμα e-dialogos

E-dialogos	DVG
Το Δημοτικό Συμβούλιο δίνει Θέματα για διαβούλευση.	Θέματα Διαβούλευσης από ΔΣ(Authority) και πολίτες.
Οι πολίτες επιλέγουν τα θέματα της διαβούλευσης(e-ψηφοφορία).	Οι πολίτες Υποστηρίζουν τα θέματα Διαβούλευσης.
Αποτελέσματα.	Η Authority δίνει τα θέματα με την μεγαλύτερη Υποστήριξη.
Συζήτηση θεμάτων με Φόρουμ.	Με βάση τα Like των προτάσεων έχουμε και την Αποδοχή τους.
Ο συντονιστής κάθε θέματος βγάζει μία συνοπτική έκθεση.	Συζήτηση προτάσεων μέσω σχολίων(π.χ. facebook).
Θέτονται ερωτηματολόγια με βάση των οποίων οι πολίτες τοποθετούνται.	Αξιολόγηση Προτάσεων, αποτέλεσμα 60% θετικά και 40% αρνητικά.
Έκθεση αποτελεσμάτων.	Διαδικασία Merging, οι χρήστες προτείνουν παρόμοιες προτάσεις για να γίνουν μία.
ΔΣ και πολίτες συζητούν.	Οι Author των προτάσεων συμφωνούν.
Τελική απόφαση Δήμου.	Το ΔΣ κρίνει τις προτάσεις και προχωράει η πρόταση για ψηφοφορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μοντελοποίηση της διαδικασίας με χρήση UML μοντέλου

Διάγραμμα Κλάσης

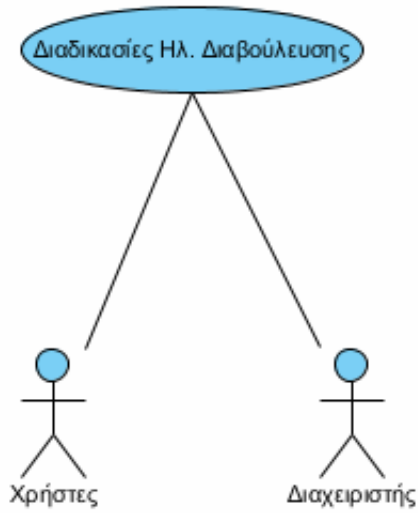
Εικόνα 24: Class_Diagramm_Διαβούλευση

Το διάγραμμα κλάσεων αναπαριστά τη στατική δομή που πρέπει να έχει μία διαδικασία διαβούλευσης ως σύστημα και αποτελεί το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μοντελοποίησης.

Στην συνέχεια θα δούμε τα διαγράμματα περιπτώσεων χρήσης.

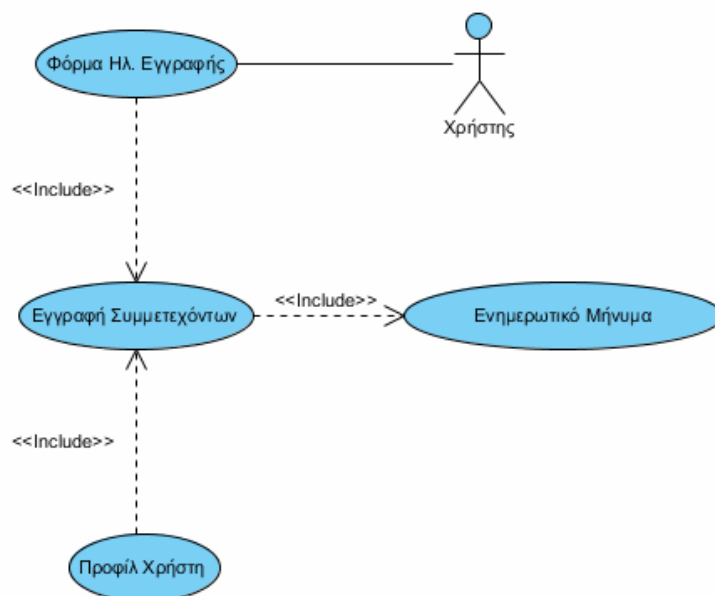
Διαγράμματα περιπτώσεων χρήσης

Διαδικασία

Εικόνα 25: Use_Case_Διαδικασία

Εγγραφή Συμμετεχόντων

Εικόνα 26: Use_Case_Εγγραφή_Συμμετεχόντων

Βασική Ροή

1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.

Εναλλακτική Ροή 1

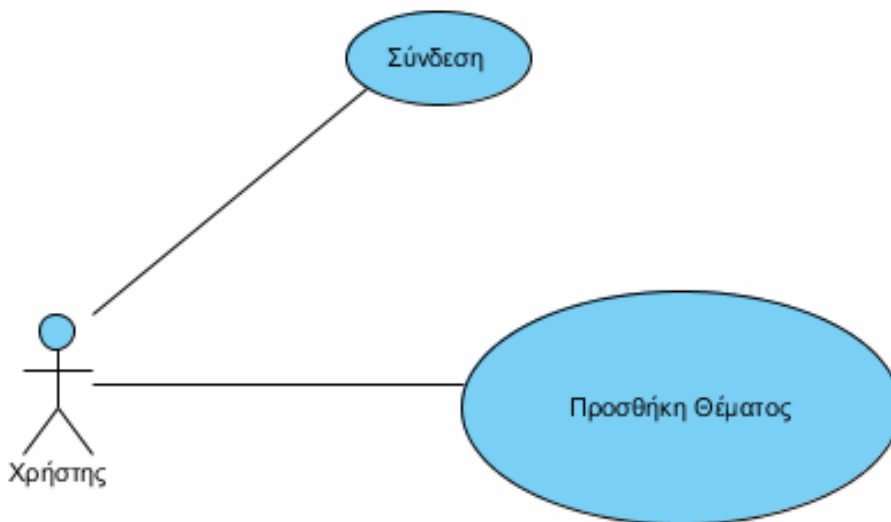
1.α Ο «Χρήστης» καλεί την περίπτωση χρήσης «Φόρμα Ηλ. Εγγραφής».

1.α.1 Η περίπτωση χρήσης «φόρμα Ηλ. Εγγραφής» χρησιμοποιεί τις λειτουργίες που παρέχει η περίπτωση χρήσης «Εγγραφή Συμμετεχόντων».

1.α.1.1 Η περίπτωση χρήσης «Εγγραφή Συμμετεχόντων» χρησιμοποιεί τις λειτουργίες που παρέχει η περίπτωση χρήσης «Προφίλ Χρήστη».

1.α.1.2 Η περίπτωση χρήσης «Εγγραφή Συμμετεχόντων» χρησιμοποιεί τις λειτουργίες που παρέχει η περίπτωση χρήσης «Ενημερωτικό Μήνυμα».

Προσθήκη Θέματος Διαβούλευσης

Εικόνα 27: Use_Case_Προσθήκη_Θέματος_Διαβούλευσης

Βασική Ροή

1.α Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα χρησιμοποιώντας την περίπτωση χρήσης «Σύνδεση».

2.α Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

Εναλλακτική Ροή 1

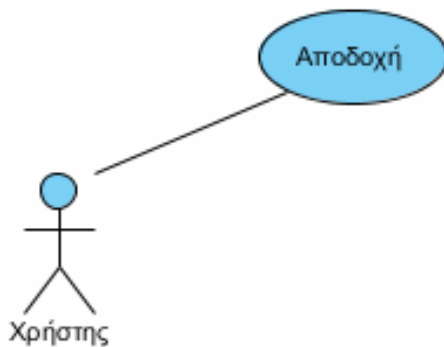
1.α Ο «Χρήστης» καλεί την περίπτωση χρήσης «Προσθήκη Θέματος».

1.α.1 Καλούνται οι λειτουργίες της περίπτωσης χρήσης «Προσθήκη Θέματος» και ο Χρήστης δημιουργεί το Θέμα.

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Προσθήκη Θέματος».
2.α.1 Καλούνται οι λειτουργίες της περίπτωσης χρήσης «Προσθήκη Θέματος» και ο Διαχειριστής δημιουργεί το Θέμα.

Αποδοχή Θέματος Διαβούλευσης

Εικόνα 28: Use_Case_Αποδοχή_Θέματος_Διαβούλευσης

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

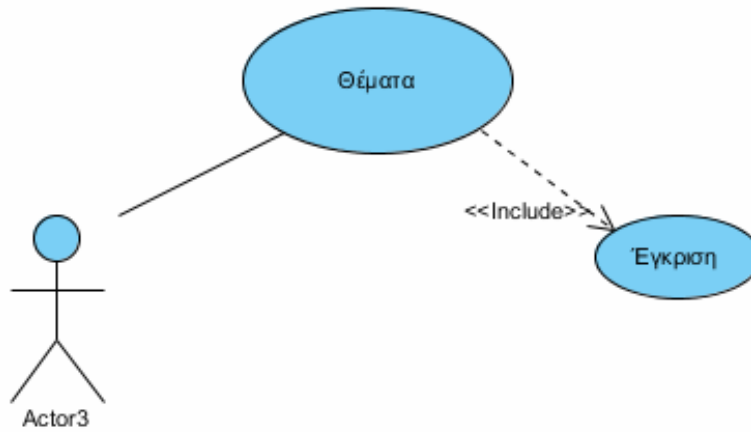
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Αποδοχή».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Αποδοχή».

Προτάσεις προς Έγκριση

Εικόνα 29: Use_Case_Έγκριση

Βασική Ροή

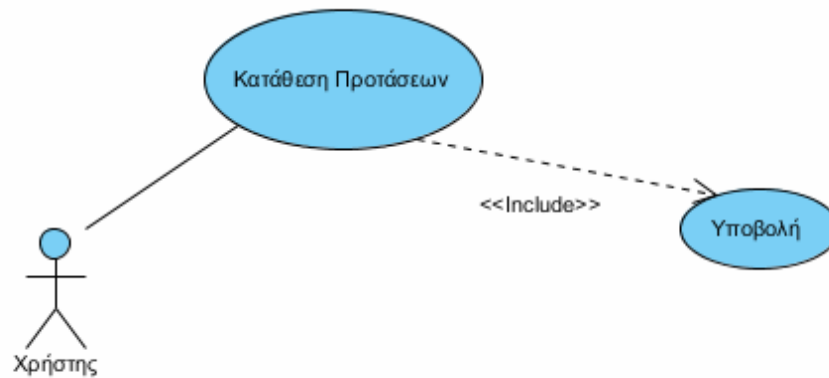
1.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

Εναλλακτική Ροή 1

1.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Θέματα».

1.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Θέματα» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Έγκριση».

Κατάθεση Προτάσεων

Εικόνα 30: Use_Case_Κατάθεση_Προτάσεων

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

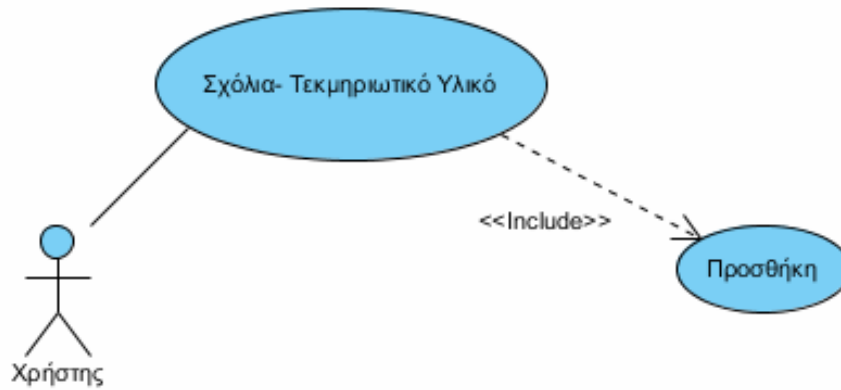
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Κατάθεση Προτάσεων».
 - 1.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Κατάθεση Προτάσεων» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Υποβολή».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Κατάθεση Προτάσεων».
 - 2.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Κατάθεση Προτάσεων» καλεί την περίπτωση χρήσης «Υποβολή».

Σχόλια - Τεκμηριωτικό Υλικό

Εικόνα 31: Use_Case_Σχόλια_Τεκμηριωτικό_Υλικό

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

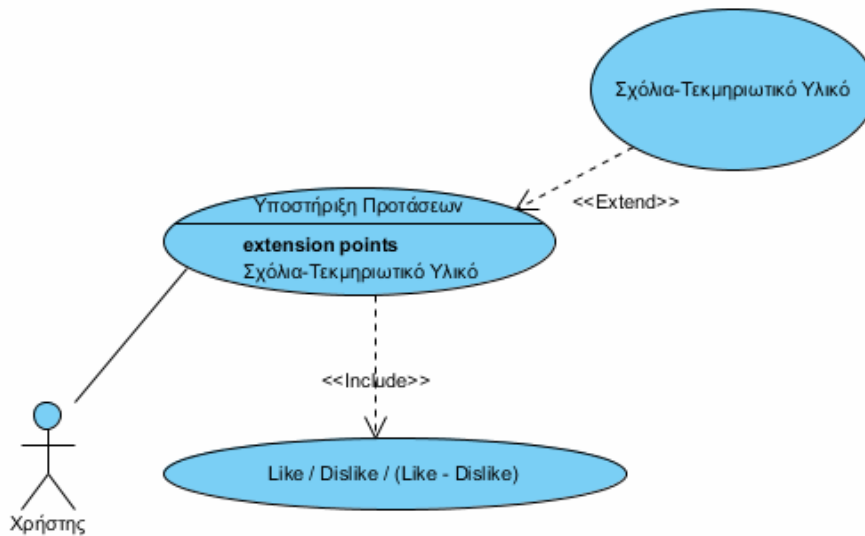
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό».
 - 1.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Προσθήκη».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό».
 - 2.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Προσθήκη».

Συζήτηση - Υποστήριξη Προτάσεων

Εικόνα 32: Use_Case_Υποστήριξη_Προτάσεων

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

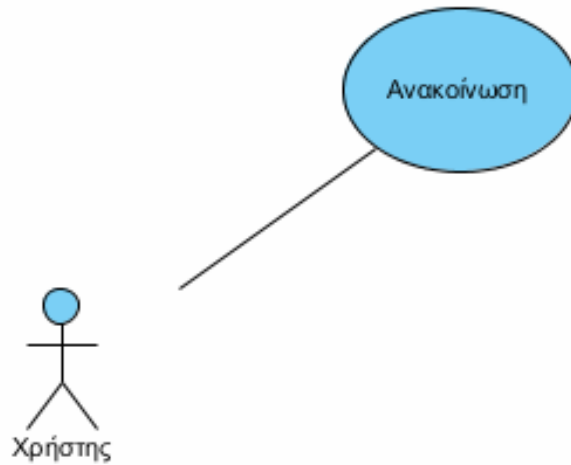
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων».
 - 1.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων» καλεί την περίπτωση χρήσης «Like / Dislike / (Like - Dislike)».
- 1.β Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων».
 - 1.β.1 Η περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων» καλεί την περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων».
 - 2.α.1 Η περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων» καλεί την περίπτωση χρήσης «Like / Dislike / (Like - Dislike)».
- 2.β Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων».
 - 2.β.1 Η περίπτωση χρήσης «Υποστήριξη Προτάσεων» καλεί την περίπτωση χρήσης «Σχόλια-Τεκμηριωτικό Υλικό».

Ανακοίνωση

Εικόνα 33: Use_Case_Ανακοίνωση

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

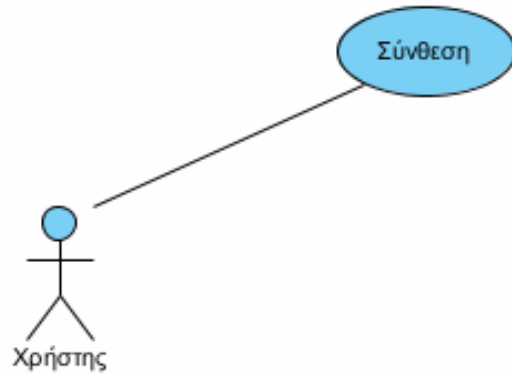
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Ανακοίνωση».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Ανακοίνωση».

Σύνθεση

Εικόνα 34: Use_Case_Σύνθεση

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

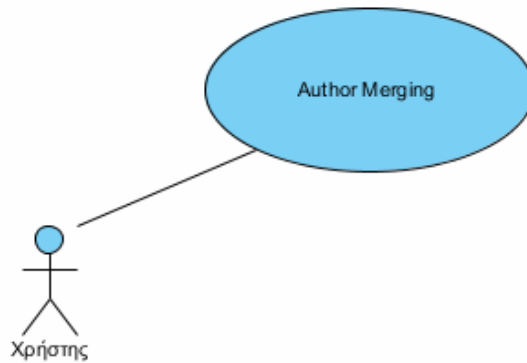
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Σύνθεση».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Σύνθεση».

Author Merging

Εικόνα 35: Use_Case_Author_Merging

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

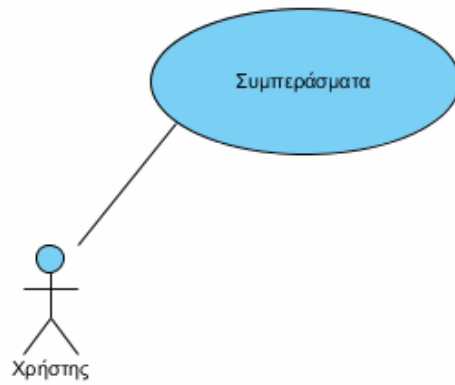
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Author Merging».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Author Merging».

Συμπεράσματα

Εικόνα 36: Use_Case_Συμπεράσματα

Βασική Ροή

- 1.Ο «Χρήστης» εισέρχεται στο σύστημα.
- 2.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

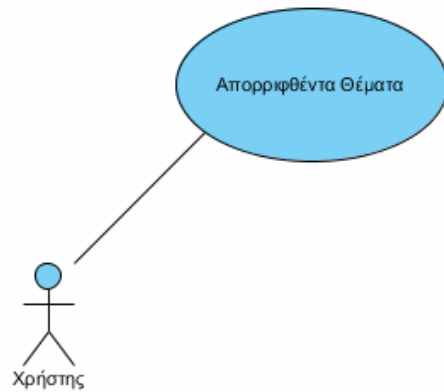
Εναλλακτική Ροή 1

- 1.α Ο «Χρήστης» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Συμπεράσματα».

Εναλλακτική Ροή 2

- 2.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Συμπεράσματα».

Απορριφθέντα Θέματα

Εικόνα 37: Use_Case_Απορριφθέντα_θέματα

Βασική Ροή

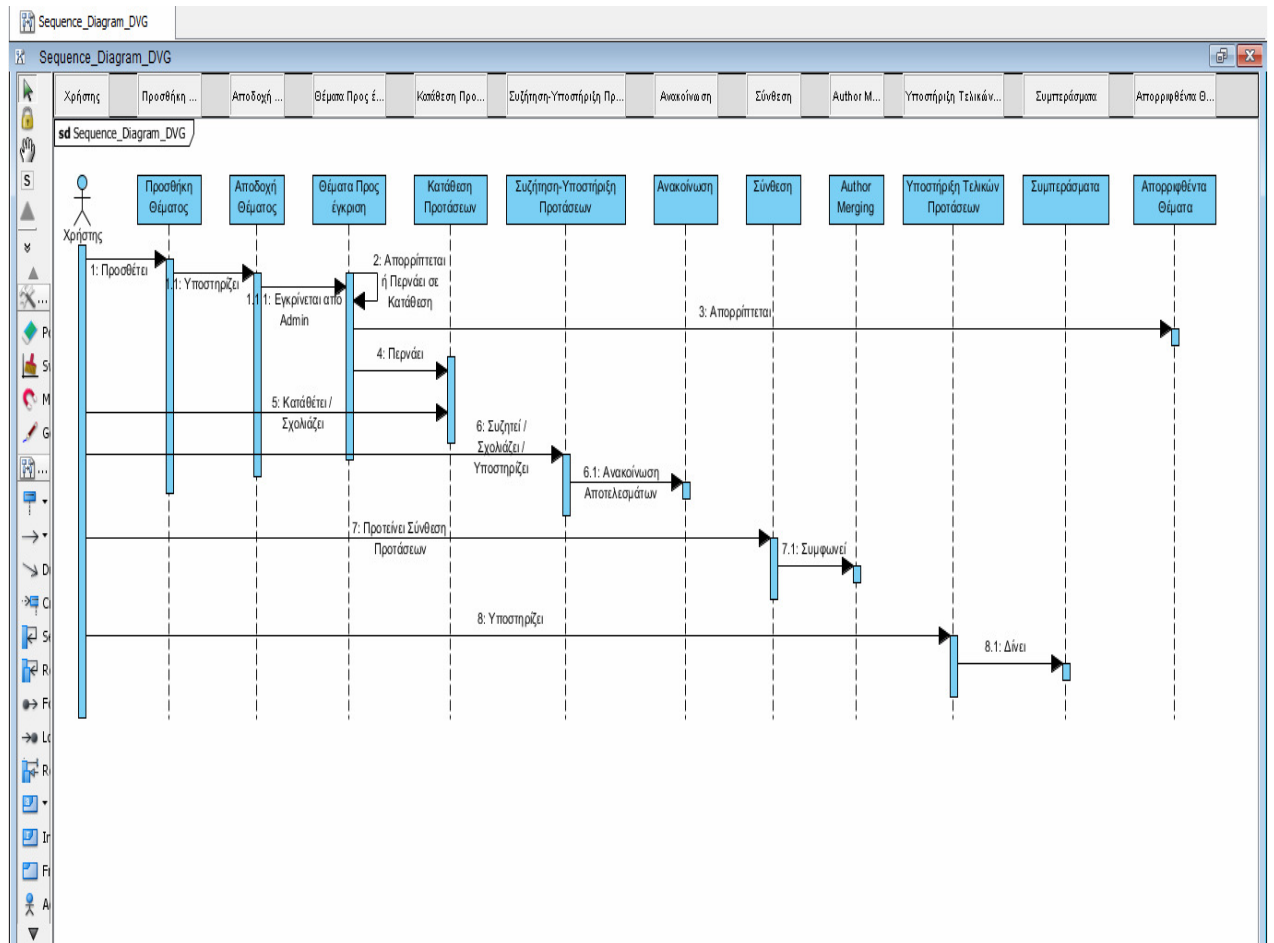
1.Ο «Διαχειριστής» εισέρχεται στο σύστημα.

Εναλλακτική Ροή 1

1.α Ο «Διαχειριστής» χρησιμοποιεί την περίπτωση χρήσης «Απορριφθέντα Θέματα».

Στην συνέχεια θα δούμε το διάγραμμα ακολουθίας.

Διάγραμμα Ακολουθίας

Εικόνα 38: Sequence_Diagram_DVG

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- E-Lawyer. (2010). *Καλλικράτης: Δημοτική και Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης*.
- G. Honor Fagan, D. R. (2006). *E-consultation: evaluating appropriate technologies and processes for citizens' participation in public policy*. www.e-consultation.org.
- Harrison, S. a. (1998). *Which Champions, Which People*.
- Institute, T. C. (2004). *The Consultation Charter 2004*.
- Opengov. (2009). *Διαδικασία Οργάνωσης Διαβουλεύσεων*.
- Poland, P. (2001). *ONLINE CONSULTATION IN GOL COUNTRIES*.
- Toronto, W. (1998). *Public Consultation*.
- Δρ.Φανή Κομσέλη, Β. Π. (2011). *ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ.Η συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων*.
- Τζίτζη, Μ. (2010). *Η κοινωνική διαβούλευση ως παράμετρος καλής νομοθέτησης*.